TopCamper magazine

Waalse trappisten en Ardenner ham • TopCamperplaatsen • Rome: ook modern • Sachsen-Anhalt • Achterhoek • Route Napoléon • een halve eeuw Adria • campermarkt blijft groeien • camperreis in Japan • Deense eilanden • Bürstner Ixeo met lengtehefbed • Eura Mobil Integra Line Mondial • Knaus Van TI • TopOccasions • Noord-Italië

ISBN 978-90-825009-0-5

nr 11 • maart 2016 • € 7,95

HYMER B 588 en Tramp SL 588

ComfortDrive

Comfortabel rijden, luxe wonen, praktisch leven!

NU MET 5 JAAR FIAT FABRIEKS-GARANTIE*

Met deze rijk uitgeruste HYMER actiemodellen rijdt u de vrijheid zeer aangenaam tegemoet. Deze sterke 148 PK motor met automaat, lichtmetalen velgen, cruise control, automatische motorairco, uitgebreid navigatiesysteem, achteruitrijcamera, Goldschmitt spiraalvering (bij B 588), verwarmbare dubbele bodem met opbergvakken, grote garagedeuren links en rechts, HYMER panorama dakluik, etc. maken het reizen met deze campers een vakantie ervaring om nooit meer te vergeten.

Verkoopprijs: € 116.924,-
Actieprijs B 588 ComfortDrive:
€ 99.990,-

UW VOORDEEL: € 16.934,-

Verkoopprijs: € 95.071,-
Actieprijs Tramp 588 SL ComfortDrive:
€ 83.990,-

UW VOORDEEL: € 11.081,-

www.hymer.nl/actiemodellen

* Vraag uw geselecteerde Hymer dealer naar de voorwaarden.
Genoemde prijzen zijn exclusief kosten rijklaar maken en transportkosten

HYMER

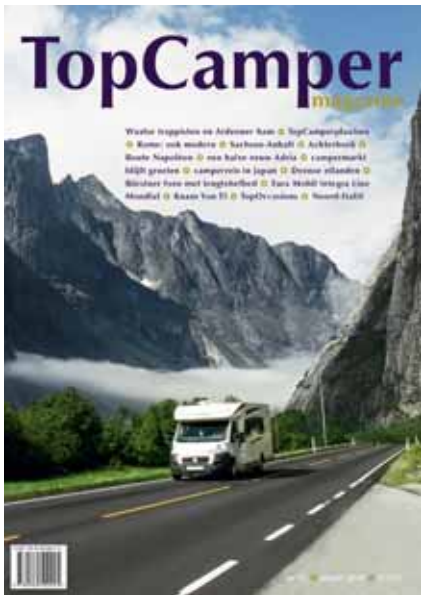

coverfoto: Noorwegen (shutterstock/Huzarska)

TopCamper magazine is een tijdschrift voor liefhebbers van campers in het midden- en hogere segment

www.top-camper.eu

Uitgegeven door Aveco Verzekeringen i.s.m. Graphic Services

Uitgever
Arian Bossers
uitgever@top-camper.eu

Hoofdredacteur
Harry Schuring
h.schuring@top-camper.eu

Redactieadres
Suezkade 62
2517 BW DEN HAAG
redactie@top-camper.eu

Aan dit nummer werkten o.a. mee:
Hans van Bergen, Mike Bisschops, Reinout Burgers, CamperCaKe, Marga Feenstra, Armand Haye (cartogr.), Bartho Hendriksen, Melissa Koot, Geert van Leeuwen, Marcel Marchand, Leon van Velzen

Vormgeving
Walter Bouwman
Giesbers Communicatie Groep, Velp

Druk
D&P Media

Oplage
25.000 stuks

Abonnementen
Een introductie-abonnement kost € 9,95 (jaarabonnement, 2 edities). Automatische verlenging met dagelijkse opzegmogelijkheid. Losse verkoop € 7,95, excl. portokosten. Voor buitenlandse abonnees gelden andere voorwaarden.

Klanten van Aveco Verzekeringen ontvangen dit magazine gratis.

Abonnementenadministratie
Aveco Verzekeringen, postbus 444,
7770 AK Hardenberg, 0523 28 27 29
abonnee@top-camper.eu

Adverteren
Aveco Verzekeringen, Wouter Habing
wouter@avecoverzekeringen.nl, 0523 28 23 55

Verantwoordelijkheid
TopCamper magazine wordt met veel zorg samengesteld. Fouten kunnen echter niet geheel worden voorkomen. Uitgever noch redactie aanvaarden verantwoordelijkheid voor eventuele onvoorziene gevolgen van onvolkomenheden. Niets uit deze uitgave mag op welke wijze dan ook worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

© 2016 TopCamper magazine
Alle rechten voorbehouden

ISBN 978-90-825009-0-5

NAVIGATIE VS SLOW TRAVEL

Bij de opkomst van navigatiesystemen waren veel mensen – ik was er een van - sceptisch over het gebruik ervan. Eerste ervaringen staafden mij daarin. Ik moest in Brabant van A naar B. Het systeem loodste mij langs dorpen en steden en door mooie en lelijke landschappen. Achteraf wist ik niet waar ik die plaatsen en beelden moest situeren, ik wist de namen immers niet. Inmiddels ben ik een fervent gebruiker van autonavigatie. Op (werk)reis, vooral in het buitenland, is het goed om te weten welke de snelste route is. Een belangrijk pluspunt is dat je steeds in beeld hebt wanneer je zult arriveren. Tot zover niets dan goeds dus.

Voorafgaand aan de beurs van Stuttgart presenteerde Hymer een nieuw navigatiesysteem, in samenwerking met TomTom. Ziet er goed uit, allerlei handige functies - we beschrijven ‘m in de rubriek Varia. Navigatie in de camper is handig, bijvoorbeeld om de laatste kilometers naar je overnachtingsplek of een bezienswaardigheid zonder gezoek te rijden, zeker in een stedelijke omgeving. Om een stad uit te rijden in een bepaalde richting komt hij ook vaak van pas, de bewegwijzering is nogal eens anders dan je hoopt. Maar voor het echte toeren tijdens de vakantie is navigatie minder van belang. Immers, heb je een camper om zo snel mogelijk van A naar B te komen? Ik niet. Onze laatste campervakantie, begin deze winter, begon in Den Haag en eindigde in Zuid-Spanje. Daartussen hadden we een lijstje met plekken die we graag wilden zien. De eerste was in Zuid-België. Tot iets voorbij Brussel reden we op de snelweg. De rest van de vakantie hebben we geen snelweg meer gezien. Het was een groot genot om over de comfortabele ‘binnenwegen’ door Frankrijk en Spanje te reizen. Dan zie je nog eens wat. En aan het eind van de dag gaat de navi even aan om de camperplaats te vinden. Maar reizen met de Michelinkaart … daar gaat weinig boven.

Harry Schuring
hoofdredacteur
h.schuring@top-camper.eu

BUTTER.

+ EEN ROTS IN DE BRANDING.

INTEGRAAL
Kampeerauto van het jaar
2016
NKC

GEBOUWD VOOR GROOTSE DOELEN. DE FLAIR.
Vol vertrouwen je doel bereiken. Dit kan met een Flair van Niesmann+Bischoff. Al onze modellen ondergaan een uitvoerige duurtest en verlaten pas de fabriek als ze met succes deze test hebben doorstaan.
niesmann-bischoff.com
www.vanvenrooymotorhomes.nl

NIESMANN +BISCHOFF

Clou inside

Campermarkt blijft groeien

Hoe verging het de camperbranche in het jaar 2015, in Nederland en daarbuiten? Wat waren de nieuwtjes op de grote beurs in Stuttgart en op de Caravana? Impressies uit camperland.

Op zoek naar rust

Een voorjaarsreis door Oost-Frankrijk naar het noorden van Italië, van Aosta tot Triëst.

Nazomer op Lolland, Seeland en Funen

Ontspannen tocht over de Deense eilanden: glooiend landschap, vergezichten, open water, bruggen, veerboten en gelgekleurde dorpjes.

Tussen Leipzig en de Harz

De deelstaat Sachsen-Anhalt begint waar de Harz ophoudt. Oeroude stadjes, kerken en kastelen, veel groen heuvelland en UNESCO Werelderfgoed zoals het invloedrijke Bauhaus en de steden van Martin Luther.

ORIGINAL SINCE 1991

CONSTRUCT®

MECHANISCHE DIEFSTAL BEVEILIGING

Aanbieding: Construct "Premium" voor € 549,- incl. montage

De **Construct** sloten zijn SCM **goedgekeurd***

Waarom Construct | mechanische diefstal beveiliging?

- ✔ Bewezen effectief antidiefstal systeem
- ✔ Eenvoudig in gebruik, ook bij dagelijks gebruik
- ✔ Vrij van onderhoud en storingen
- ✔ Verkrijgbaar voor (bijna) iedere camper / auto / bedrijfsauto
- ✔ Leverbaar voor handgeschakelde en automatische transmissie
- ✔ Stand-alone systeem: werkt volledig zelfstandig zónder elektronica
- ✔ Relatief lage aanschafprijs
- ✔ Montage door getrainde professionals
- ✔ Geaccepteerd door iedere verzekeraar
- ✔ Gratis meeverzekerd door uw verzekeraar
- ✔ 5 jaar garantie

VOORKOMCAMPERDIEFSTAL.NL

Exclusieve importeur: Construct Benelux | 030 – 878 25 12 | info@constructsloten.nl

AVECO Verzekeringen

Exclusief voor klanten van Aveco Verzekeringen:
Op vertoon van de MijnAveco pas, krijgt u
€ 50,- teruggestort
bij aanschaf van een Construct „Premium"

**zie voorwaarden op www.avecoverzekeringen.nl/construct*

40

Japan

Sprookjesachtig, mystiek en modern. Ontdekkingstocht per huurcamper in het Land van de Rijzende Zon. Tokio, Mount Fuji, Hiroshima, Kioto ... en overal mag je vrij kamperen.

Slingerend door de Achterhoek

De Achterhoek hoort tot de mooiste en oudste cultuurlandschappen van Nederland. Oude stadjes, prachtige landgoederen en leuke musea.

64

Een camperreis naar Rome

Natuurlijk, het Colosseum, de Sint-Pieter, de Spaanse Trappen ... maar ook: nieuwe uitgaansbuurt Testaccio, moderne architectuur, bijzondere musea in een abattoir en in een elektriciteitscentrale. Rome verrast altijd.

80

EN VERDER:

13 Agenda
Een lijstje met voor- en najaarsbeurzen.

18 Campernieuws
Knaus Van TI 550 MD

21 Varia
Korte berichten over hoofd- en bijzaken.

24 Campernieuws
Eura Mobil Integra Line 655 EB Mondial

32 Campernieuws
Bürstner Ixeo it 680 G

50 De campers van Adria
Ruim vijftig jaar bestaat het Sloveense caravan- en campermerk. Aan de hand van oude foto's en catalogi wandelen we door de dynamische geschiedenis. Het heden bespreken we met de mensen van Adria Nederland.

58 Route Napoléon, 'moeder aller reisroutes'
Per camper van de Middellandse Zee naar Grenoble, in de sporen van de grote kleine keizer. Kunst, bloemen en subtropische tuinen in het zuiden, bochtige bergwegen in het noorden.

73 Camperplaatsen
Deze keer in Den Haag en aan de kusten van Vlaanderen en Picardië.

76 Culinaire trip door Wallonië
De Walen en hun Bourgondische levensstijl. Culinair journalist Hans van Bergen neemt u mee naar de 'charcuterie', de kaas van het Land van Herve, het roken van Ardenner ham en het onovertroffen trappistenbier.

87 Boeken, sites en apps
Aardige boeken, handige sites en leuke apps.

90 Topoccasion
Een uitzonderlijk mooie, zeer jonge tweedehands Hymer B.

CAMPERMARKT BLIJFT GROEIEN

VEEL BEZOEKERS BIJ KAMPEER- EN VAKANTIEBEURZEN

Voor de camperbranche is 2016 goed begonnen. De grote internationale beurs in Stuttgart toonde de nieuwe ontwikkelingen in de camperbouw en in eigen land bezochten veel mensen de Vakantiebeurs in Utrecht en de Caravana in Leeuwarden. En nog altijd is er sprake van groei, zowel bij het aantal verkochte campers als bij het totale camperpark.

Tekst: Harry Schuring
Foto's: fabrikanten, Harry Schuring, Messe Stuttgart

Foto: honderden campers in grote, moderne hallen van de Messe Stuttgart

Wat in 2015 vooral opviel, is dat er, na tien jaar dalende cijfers, eindelijk weer eens meer caravans werden verkocht, ruim vijf procent. Bij kampeerauto's gaat het om kleinere aantallen – 1252 in 2015 – maar daar was de stijging bijna elf procent. Het aantal camperoccasions dat door bedrijven aan particulieren werd verkocht, steeg met 7,2 procent tot 6240 stuks. Nieuwverkoop en import zorgden ervoor dat het totale aantal campers in Nederland tot boven de 95.000 steeg, weer zo'n vijfduizend meer dan het jaar ervoor.

Wereldmarkt

De belangenvereniging van de Nederlandse kampeer- en caravanindustrie (KCI) meldt dat er in 2015 wereldwijd 570.000 kampeervoertuigen zijn verkocht; dat is 6 procent meer dan in 2014. Europa als geheel kende een groei van 6,9 procent ten opzichte van 2014. Dat percentage werd ook behaald in Australië. Met 65 procent van de totale wereldmarkt is Noord-Amerika veruit de grootste markt voor campers (en caravans); de verkopen stegen daar met een kleine 5 procent. Opvallende

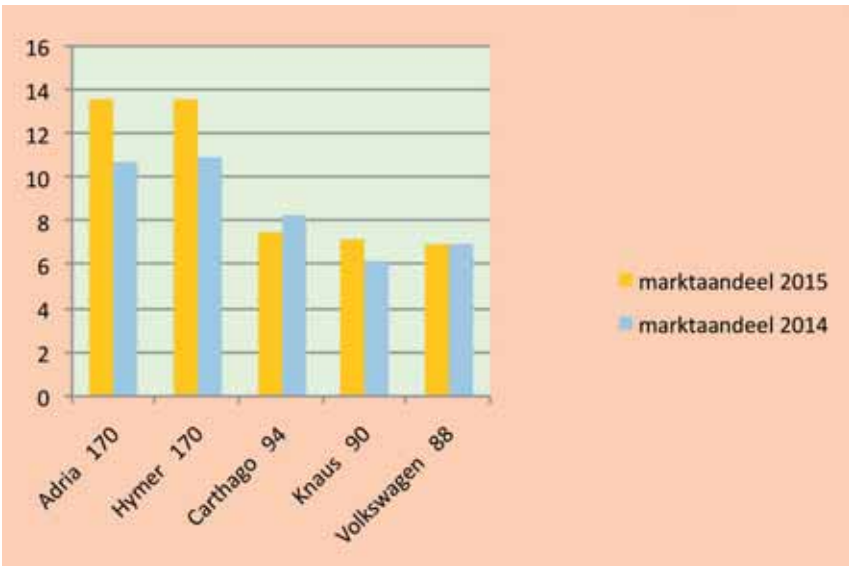

groeimarkt is, ook in deze branche, China; daar verdrievoudigde de verkoop van campers en caravans tot vijfduizend stuks.
De Nederlandse campermarkt wordt gedomineerd door Duitse merken, al moet wel het Sloveense Adria worden geduld aan de kop van het lijstje (zie grafiek). Duitsland is ook de grootste markt in Europa. In 2015 werden er 28.348 nieuwe campers verkocht, een stijging van maar liefst ruim 10 procent ten opzichte van 2014.

De grote beurs in Stuttgart

Na de Caravan Salon die jaarlijks in september in Düsseldorf wordt gehouden is de CMT in Stuttgart (januari) de belangrijkste beurs op het gebied van kampeervoertuigen. Deze beurs is ook nog eens een van de belangrijkste reisbeurzen in Duitsland. Locatie is de prachtige, moderne Messe ten zuiden van de stad, naast het vliegveld. Ruim driekwart van de stoer ogende hallen is bezet en voor de helft is dat door de kampeerindustrie.
Er kwamen dit jaar 220.000 bezoekers voor de reisbeurs en de kampeerbeurs bij elkaar; dat was ietsje minder dan vorig jaar. Ongeveer 850 recreatievoertuigen waren te zien op deze beurs; de meeste daarvan waren campers en een aardig deel daar weer van vormden de buscampers en de kleinere kampeerbusjes.
Alle grote fabrikanten waren in Stuttgart vertegenwoordigd. Niet allemaal hadden ze evenveel nieuws te melden. Knaus beet het spits af en toonde zich tevreden over de resultaten in 2015. Zo verkocht Knaus 20 procent meer campers dan het jaar ervoor. Voor 2016 wordt een stijging van weer 17 procent verwacht tot 3800 stuks; daar komen dan nog zo'n tweeënhalfduizend buscampers bij.

Top 5 van de best verkopende merken in aantallen in Nederland met de marktaandelen in procenten; Carthago's Epic spaart ruimte door het (schuifbare) linkerbed in de doucheruimte te laten doorlopen; Knaus Plus, een luxueus 'Sondermodell' van de BoxStar; Flowcamper, een VW T6-'hippiebus'

Buscampermerk Malibu, een dochter van Carthago, levert nu ook integraalcampers en halfintegralen; de Hymer Van S 500 (de S van Sprinter) is maar 5,65 m lang; Morelo gaf de pers een kleine indruk van een nieuwe liner, de presentatie volgt in Düsseldorf

Wat Knaus Tabbert ook bezighoudt, is de bouw van een nieuwe fabriek in Hongarije, een investering van vijftien miljoen euro. In 2018 zorgt de nieuwe 'multiline' (één productiestraat voor caravans, campers en buscampers) voor een capaciteit voor vijfduizend voertuigen per jaar. Dethleffs deelt met Bürstner de ontwikkeling van een halfintegraal met diepzakkend hefbed in de rijrichting. Bij Dethleffs heet dit type 4-travel. Tevens werd de vernieuwde Trend i gepresenteerd, een 'Qualität aus dem Allgäu'-integraal voor een 'scherpe prijs' (in Nederland vanaf circa € 72.000,-).
Trigano presenteerde zich in Stuttgart nadrukkelijker als groep, waar voorheen afzonderlijke merken als Chausson en Challenger naar voren kwamen. Naast enkele bekende caravanfabrikanten huizen maar liefst twintig campermerken in deze Franse holding, waaronder ook McLouis, Elnagh, Eura Mobil, Karmann Mobil en Roller Team. Voor de Nederlandse markt was er echter geen opvallend nieuws.
Bij Hymer werd de nieuwe, kleine Van nu ook gepresenteerd op een Mercedes Sprinter, met achterwielaandrijving dus. Men sprak van de trend 'lichter en compacter, in deze urbaniserende wereld' en dat hogere snelheden meer veiligheidsvoorzieningen vergen. De Hymer Van S werd de 'Pkw unter den Reisemobilen' genoemd. Wel, compact is ie: 5,65 meter lang. Komende zomer worden de eerste exemplaren geleverd. Verder liet Hymer weten ietsje meer te stijgen qua camperverkoop dan de Duitse markt als geheel; dat betekent dus een kleine vergroting van het marktaandeel.
Ook Morelo meldt successen. In de zes jaar dat het merk nu bestaat, groeide het naar een productie van ruim 250 luxecampers per jaar. Ambitieus als

de Morelomannen zijn, plannen ze driehonderd liners voor 2016. En ze lichtten een tipje van de sluier die over een grote, nieuwe liner ligt; die wordt later dit jaar in Düsseldorf gepresenteerd, met 'Automotivefront und Luxusheck'.
Laatste melding van een nieuwigheidje komt uit Baden-Württemberg. De nog altijd aan populariteit winnende indeling met twee eenpersoonsbedden vraagt wel een lange wagen. Carthago heeft een nieuwe truc bedacht: het linker bed kan naar achteren worden geduwd, het hoofdeind schuift dan langs de achterwand omhoog, zodat de doucheruimte volledig kan worden benut. Scheelt een halve meter, zegt Carthago.

Beurzen in Nederland

Januari is traditioneel de maand van de Vakantiebeurs en de Caravana. De Vakantiebeurs in maar liefst negen hallen van de Utrechtse Jaarbeurs is een algemene reisbeurs. Hal 12 is echter voor het kamperen. Weer was het gelukt om onder de noemer 'camping by night' een speciaal kampeersfeertje te creëren. Voor alle soorten kampeerders viel er iets te halen en de relaxte atmosfeer was een verademing na de drukke beursvloer in de andere hallen. Er kwamen ruim 121 duizend bezoekers, 4 procent meer dan in 2015.
De Caravana in Leeuwarden is een kampeerbeurs pur sang. In de drie grote hallen waren circa 200 Europese campings te vinden, 150 caravans, zo'n 200 campers en verder tenten, vouwwagens en accessoires. Deze 56e editie trok 48 duizend bezoekers, drieduizend meer dan vorig jaar.
Dit jaar werden zowel de 'kampeerauto van het jaar' (NKC) als de 'camper van het jaar' (KCK/ANWB) op de Caravana bekendgemaakt.

De NKC had fabrikanten en importeurs gevraagd nieuwe modellen naar voren te schuiven in drie categorieën: buscampers, halfintegralen en integralen. De alkoofcamper heeft in dit opzicht het loodje moeten leggen. Consumenten konden vervolgens in het najaar hun voorkeuren aangeven. Bij de integraalcampers werd dat de Arto 72 L van Niesmann + Bischoff. Als halfintegraal van het jaar werd Adria's Compact Plus SL gekozen. En tussen alle geweld van de Fiat-buscampers kwam verrassend de Nederlandse Tonke Van als winnaar naar voren, een VW T6 van nog geen vijf meter. Kampeertijdschrift *KCK* van de ANWB laat jaarlijks een jury van speciallisten bepalen welke camper het predikaat 'Camper van het jaar' mag dragen. Voor 2016 is de keus gevallen op de nieuwe Bürstner Ixeo it 680 G, met name vanwege de vernieuwing van het hefbed. Dat is nu in de lengte aangebracht en prachtig weggewerkt. Zie hiervoor ook het portret van deze camper elders in dit blad. Deze Ixeo met het hefbed in de rijrichting ontving in januari ook de European Innovation Award (for the caravanning industry) in de categorie interieurontwerp. <

Boven: de Bürstner Ixeo werd door de KCK vakjury uitgeroepen tot 'Camper van het jaar', onder meer vanwege het keurig in het plafond weggewerkte hefbed in de lengte; onder: consumenten kozen de 'Kampeerauto van het jaar' in de categorieën integraal, halfintegraal en buscamper, respectievelijk de Arto 72 L, Adria's Compact Plus SL en de Tonke Van

NIEUWE ideeën
NIEUWE trends
NIEUWE look

Ontdek zelf de innovaties van de trendsetter!

- De nieuwe TREND met uitstekende uitrusting
- De nieuwe 4-TRAVEL een echte wereldpremiere – de eerste Dethleffs halfintegraal met een revolutionair hefbed in de lengte, ook zonder vaste bedden
- En de geheel vernieuwde ESPRIT serie: met de wintervaste IsoProtectPlus dubbele bodem

Ontdek de nieuwe wereld van Dethleffs! Wij kijken er naar uit u te mogen begroeten!

Dethleffs Nederland
www.dethleffs.nl | info@dethleffs.nl

Dethleffs
Een vriend van de familie

Agenda

VOOR INSPIRATIE

26-28 februari

Camperbeurs, Gorinchem

Volgend op de groei van de camperbranche in Nederland richt de organisatie van wat eerst de Caravan & Camper Beurs was, zich nu volledig op campers. Daarbij horen ook accessoires, onderdelen en voortenten. Toeristische informatie is ook verkrijgbaar op deze beurs.

10-17 uur, entree € 7, 6-11 jaar en 65+ € 3,50, parkeren gratis

Evenementenhal Gorinchem, Franklinweg 2, 4207 HZ Gorinchem

11-13 maart

Kampeer Totaal, Venray

De beurs voor zowel de beginnende als de gevorderde kampeerders wordt dit jaar voor de zesde keer gehouden. Campings, fietsen, accessoires en een aantal camperdealers.

10-17 uur, entree € 6, 6-11 jaar en 65+ € 3

Evenementenhal Venray, De Voorde 30, 5807 EZ Venray

18-20 maart

CamperExpo Houten

Deze camperbeurs is vernieuwd en biedt in 2016 meer ruimte, zowel binnen als buiten. Talloze nieuwe campers en jonge occasions, acessoires, snufjes, camperplaatsen, lezingen en een fietsplein met testparcours. Camperproefritten mogelijk.

10-17 uur, entree € 15, tot 12 jaar gratis, parkeren gratis

Expo Houten, Meidoornkade 24, 3992 AE Houten

22-24 april

NKC Camper Experience, Zandvoort

Na een succesvolle bijeenkomst op het circuit van de TT, enkele jaren geleden, is nu het racecircuit van Zandvoort het podium van een groot camperevenement. Het programma is gevarieerd: diners, gymnastiek, fietstochten, wandelingen, expo, workshops, seventiesparty, klassiekerparade. Ook niet-leden van de Nederlandse Kampeerautoclub zijn welkom. Overnachten (weekendarrangement) op of bij het circuit is mogelijk, zie www.nce16.nl.

dagbezoekers za en zo 10-17 uur, dagkaart online € 9,50 (leden € 8,50), aan de kassa € 15, parkeren niet gratis

Circuit Park Zandvoort, zie www.nce16.nl

27 augustus-4 september

Caravan Salon, Düsseldorf

's Werelds grootste beurs voor campers en caravans wordt elk jaar gehouden in de Messe van Düsseldorf. In 2015 waren er ruim 200.000 bezoekers, waaronder enkele tienduizenden uit het buitenland, met name uit Nederland. Maar liefst elf beurshallen worden gebruikt voor deze beurs. Rond zeshonderd exposanten uit zo'n 25 landen showen minstens tweeduizend kampeervoertuigen; de meeste daarvan zijn campers, conform de verhouding op de Duitse markt. Een ideale beurs voor oriëntatie op een nieuwe camper.

Op P1, het Caravan Center, kan worden overnacht met de eigen camper. Daar staan jaarlijks meer dan tweeduizend camperaars verzameld, een evenement op zich.

10-18 uur, entree € 14, 6-11 jaar € 6, 65+ € 10 (bij online aanschaf 2 dagen geldig i.p.v. 1)

Messe Düsseldorf (goed bewegwijzerd)

10-18 september

Salone del Camper, Parma

Op het beursterrein aan de noordkant van Parma vindt jaarlijks een indrukwekkende camperbeurs plaats. Er zijn ook caravans maar meer dan driekwart van de beurs gaat over motorhomes. Talloze modellen van praktisch alle Europese merken. In voorgaande jaren waren er meer dan 120.000 bezoekers en 600 tentoongestelde recreatievoertuigen.

9.30-18 uur, entreeprijs nog niet bekend

Parma Exhibition Center, Viale delle Esposizioni 393A, 43126 Parma, Italië

23-25 september

Camperbeurs Hardenberg

Deze beurs heeft al jaren een gevarieerd aanbod van nieuwe en gebruikte campers in drie hallen van de Evenementenhal. Naast dealers en handelaren zijn er specialisten op het gebied van accessoires, bouw, reparatie/onderhoud en verhuur van campers. Op het buitenterrein mogelijk weer kosteloze deelname aan een korte rijvaardigheidstraining.

Met de camper bij de beurs overnachten is mogelijk; geen voorzieningen, geen kosten.

10-17 uur, entree € 7, 5-11 jaar en 65+ € 3,50, parkeren gratis

Evenementenhal Hardenberg, Energieweg 2, 7772 TV Hardenberg

12-16 oktober

Kampeer & Caravan Jaarbeurs, Utrecht

De 52e editie van de 'KCJ' zal doorborduren op het recent vernieuwde beursconcept. Tienduizenden bezoekers doen hier ideeën op over vakanties en over hun kampeermiddel en -uitrusting. Het precieze programma is op dit moment nog niet bekend. In het volgende nummer van TopCamper komt meer informatie over deze beurs met mogelijk weer een kans op gratis toegangskaarten.

10-17 uur, entreeprijs nog niet bekend (vorig jaar € 10/12,50)

Jaarbeurs, Jaarbeursplein 6, Utrecht

OP ZOEK NAAR RUST

DOOR FRANKRIJK NAAR NOORD-ITALIË

De Achilleshiel van een camper is dat je alle kanten op kunt. Plannen om naar Zweden te rijden, of bijvoorbeeld naar Kroatië veranderen nog sneller dan het weer. Voor ons liggen dik twee weken vrij, maar de richting is nog altijd niet vastgesteld.
De motor is al lang warmgedraaid als na een laatste blik op buienradar het verlossende woord komt: Noord-Italië, met een mix van natuur en cultuur met een voorkeur voor rust. Het mooie van een camper is dat zo'n doel eenvoudig binnen bereik ligt.

Tekst en foto's:
Leon van Velzen

De Duitse wegen, met hun eindeloze werkzaamheden, kleine en grotere ongelukken met daarachter onmiddellijk tientallen kilometers Stau zijn geen optie. We gaan via Frankrijk.

Aanloop door Frankrijk
Camping La Paille Haute in Boiry-Notre-Dame ligt ter hoogte van Arras. Een bescheiden zonnetje doet zonder veel resultaat tegen de avond zijn best het heuvellandschap wat op te warmen.
Na een tussenstop bij vrienden in Chastellux-sur-Cure in de Morvan gaat het gas erop richting Pouilly-en-Auxois, iets ten westen van Dijon.
De kalme camping Vert Auxois ligt pal aan het Canal de Bourgogne bij de ingang van een ruim drie kilometer lange tunnel die schepen naar het haventje van Escommes bracht. De bouw startte in 1825 en werd in een recordtijd van zeven jaar

afgerond, maar wel tegen een hoge prijs: bijna tweehonderd arbeiders stierven. We fietsen de volgende ochtend over vrijliggende paden langs het kanaal de andere kant op. De bouwers van de Route du Soleil kozen op een paar honderd meter afstand vrijwel hetzelfde traject als de ingenieurs die het kanaal aanlegden.
Een dag later dragen we op onze beurt een steentje bij aan het verkeerslawaai op weg naar Poncin. Camping de la Vallée de L'Ain belooft een mooi uitzicht op de rivier plus een rustige ligging.
De rivier stelt niet teleur, maar wie een camping die vrijwel pal onder het Viaduc de Poncin ligt, waarover dag en nacht auto's razen, als 'rustig' karakteriseert is wel heel lankmoedig.

Aostadal

Om door de Mont Blanc-tunnel te mogen rijden, tikken we bijna zestig euro af. In Italië nemen de schrijvers van campinggidsen en -websites ons opnieuw te grazen. De beloofde rustige camping in St. Vincent is alleen te benaderen via een te steil en te smal weggetje. Bovendien blijkt na een bloedstollende afdaling de zaak hermetisch op slot. Een bordje op het hek maakt duidelijk dat daar dit seizoen geen verandering meer in komt. We ruiken de koppeling voordat we de autostrada terug naar Arvier kunnen pakken. Daar bivakkeerden we dik een kwart eeuw geleden al eens met een bescheiden tentje. Toen keken we vertederd naar een kleine meid die stoer door de bergen wandelde. Nu ontvangen we op de iPhone ontroerende beelden van haar baby, diep in slaap. Arvier is uitgestorven. Veel huizen doorstaan de tand des tijds nauwelijks, maar er is wel een station met een directe verbinding naar Aosta. Het Arpitaans zijn we niet machtig, maar met Frans als tweede taal kun je hier prima uit de voeten. Op de gevel van het neoclassicistische stadhuis aan de Piazza Émile Chanoux staat keurig 'Hotel de Ville'. De kwaliteit van de restaurants schiet omhoog, waarbij het uitzicht op de hoogste bergen van Europa, zoals de Monte Emilius met wat verder weg de Monte Bianco, de Cervino, de Monte Rosa en de Gran Paradiso bijdraagt aan het juiste vakantiegevoel.
Iets verderop in de vallei ligt Rhêmes-Saint-Georges, een bescheiden plaatsje met tweehonderd inwoners en een perfecte uitvalsbasis voor pittige tochten in Gran Paradiso. Een degelijke internetverbinding, wc's compleet met bidet op camping 'Val di Rhêmes', schitterend weer plus een fijn restaurantje op loopafstand nodigen uit tot een langer verblijf.

Bergamo

Om de overdosis natuur te compenseren zetten we koers naar Bergamo, een van de oudste steden van Lombardije. De vriendelijke ontvangst op de camperplaats in de stad gaat in het Italiaans. 'Achteruit inparkeren, *per favore*'. De binnenstad is eenvoudig te bereiken met tram, bus, per fiets over een fietspad en – voor wie wil – uiteraard te voet. We kiezen voor de tram die pal naast de camperplaats stopt en laten ons daarna in alle

Linker bladzijde: te voet door Gran Paradiso; boven: Camping Val di Rhêmes, compleet met bidet; onder: van Arvier naar Aosta

Boven: direct Gran Paradiso in; onder: Gemona del Friuli

luxe met de *funicolare*, de kabelspoorweg, naar het hooggelegen, middeleeuwse centrum takelen. Stadspaleizen, de dom – uiteraard aan de Piazza del Duomo – de vele kerken, musea en winkels; het ziet er allemaal even indrukwekkend als wonderschoon uit. Een onweersbui verjaagt de hitte. In de buurt van de camperplaats vinden we na enig gezoek het gewenste eethuisje: Trattoria dei Casoncelli, goed, lekker en rustig.

Bologna

Na alle misinformatie nemen we de mededeling dat in Camping Sporting Center in Abano Terme muggen nogal hinderlijk aanwezig zouden zijn met een korreltje zout. Fout. Die waarschuwing blijkt te kloppen. Tenzij je wilt kuren in modderbaden of het aangenaam vindt om bij het inchecken bij het Sporting Center in het Duits te worden afgeblaft en te veel geld wilt betalen voor een nachtje, heb je hier niet zo bar veel te zoeken. Het plan om Padua te bezoeken laten we varen. We gaan pal zuid richting Bologna.
De stad exploiteert zijn eigen camping. Een bus stopt elke twee uur voor de deur en brengt de kampeerders naar hartje stad. Het festival met retrofilms en live muziek trekt extra bezoekers die allemaal richting Piazza Maggiore stromen. De winkels puilen uit, de cappuccino is voortreffelijk. Een middag is uiteraard veel te kort om alle bezienswaardigheden ook maar vluchtig te bezoeken. We houden het bij winkels, terrasjes en een oneindig aantal grotere en kleinere kerken, waaronder de San Petronio. De rugzakken moeten bij de ingang af en worden grondig doorzocht,

het lichaam gescand op wapens. Later begrijpen we dat ergens in de kerk de profeet Mohammed afgebeeld zou staan op een fresco: niet alleen naakt, maar ook nog eens in de hel. Een mogelijke aanslag hangt daarmee kennelijk in de lucht. Omdat we een uur op de bus moeten wachten, lopen we terug naar de *campeggio*. De iPhone geeft de route van een dikke dertien kilometer keurig aan.

Triëst

Het verste punt van de trip is bereikt. Terug via Frankrijk, of via Oostenrijk en dan die vermaledijde Duitse wegen maar voor lief nemen? Zo erg als vorige jaren kan het toch niet meer worden?

In Gemona del Friuli belanden we op Ai Pioppi bij de familie Forgiarini. Prima soep en spaghetti, de was wordt gedaan, top wifi en vooral: stilte. Ergens in het achterhoofd komt de naam van het stadje bekend voor. Een winkel toont foto's uit 1976 toen meerdere aardbevingen aan bijna duizend inwoners het leven kostten. Er viel een veelvoud aan gewonden. Het duurde jaren voor de huizen waren opgebouwd. Het kasteel uit 611 staat nog altijd in de steigers.

Op de fiets is het verstilde Venzone gemakkelijk te bereiken via een veilig fietspad langs de spoorweg. Ook deze plaats verdween bijna van de aardbodem en is met veel aandacht gerestaureerd tot een charmant stadje.

Gemona kent een directe treinverbinding met Triëst, de laatste stad op het programma. De trein is nieuw, de reis van anderhalf uur verloopt voorspoedig. We zitten aan de rand van Italië. De grens met Slovenië ligt nauwelijks tien kilometer verderop. Nationale, etnische en religieuze groepen bestreden elkaar decennia in en rond deze strategisch gelegen havenstad aan de Adriatische Zee. Daar is op een zomerse dag niets van te merken. Vooral de Italiaanse grandeur is zichtbaar in het centrum, waar aan het Canal Grande de thermometer 's ochtends vroeg de dertig graden aantikt. De trein terug is overvol, de airco hapert en op de een of andere manier kost de treinreis bijna twee keer zoveel tijd.

Statler en Waldorf

Bij Coccau Valico passeren we vlot de grens met Oostenrijk. Na Salzburg kijkt het team elkaar aan: smalle wegen zonder vluchtstrook, eindeloze wegversmallingen als gevolg van kleiner en groter onderhoud. 'Dat het rijkste land van Europa, met een begrotingstekort van nagenoeg nul zo met zijn infrastructuur omgaat is een raadsel'. Omdat we dit blijven herhalen alsof Statler en Waldorf meerijden, nemen we de zaken zoals ze komen. Het schiet niet sneller op, maar is beter voor het humeur.

De teller staat op 3250 kilometer als we in Den Haag voor de deur stoppen. Volgende keer Kroatië of Zweden? Denemarken is trouwens ook een goede mogelijkheid. <

Triëst, op de grens met Slovenië; in het wonderschone oude centrum van Bergamo; bescheiden zonnetje in Boiry-Notre-Dame

Knaus Van TI 550 MD zoekt fans

Ook bij de Knausfabriek in Jandelsbrunn volgen ze camperontwikkelingen uiteraard op de voet. Niet verwonderlijk dus dat deze fabrikant de favoriete Van-serie compleet heeft gerestyled. Groot pluspunt is de veranderde bouwwijze. Doordat kunststof tijdens de bouw hout vervangt, is er sprake van ruim honderd kilo gewichtsafname! Dit type camper is vooral geliefd vanwege de geringe breedte, je manoeuvreert zo net iets makkelijker door het verkeer. Wij stellen u graag de halfintegrale versie voor die net onder de zes meter lengte blijft.

Tekst: CamperCaKe
Foto's: fabriek

Exterieur en reizen

Lekker sportief, zo oogt deze Van TI, mede door z'n geringe lengte. Stijlvolle grijze striping verfraait de witte wagen. Liefhebber van een kleurtje? Ook een grijs getinte cabine is mogelijk. In het gestroomlijnde hoedje past een flink panoramadakluik; dat is verkrijgbaar in een optiepakket. Het polyester dak biedt goede bescherming tegen weersinvloeden en Knaus voorziet de houtvrije wanden van hoogwaardige isolatie. De Van staat op het veel gebruikte Fiat Ducatochassis met standaard de 2.0 liter MultiJet dieselmotor. Voor wat extra power is de optionele 2.3 met 130 pk motor een aanrader. Door z'n korte overhang heeft de Van een perfecte wegligging. Ook deze Van bezit het vertrouwde serviceblok waarin watertanks gevuld en geleegd kunnen worden. Wel is de 230 Volt aansluiting hier direct naast gemonteerd, dus tijdens water vullen stekker eruit! Stroom en water samen geeft problemen. De garage onder het bed biedt flink wat bergruimte. Door montage van een nieuw slot opent deze deur nu met één handbeweging. Het lage rijklaargewicht (2600 kg) biedt 900 kg laadvermogen, dus inpakken maar!

Wonen en koken

Bij binnenkomst valt direct de bijzondere plek van het keukenblok op, rechts naast de toegangsdeur. Zo vormen keuken en woongedeelte eigenlijk

één geheel. De zithoek oogt zodoende minder ruim. Handig is dat de tafel binnen handbereik staat voor extra aflegruimte. Twee voorstoelen en een dinettebank vormen de zithoek, de tafel is verlengbaar. Praktisch detail is een flexibel wandplankje, te verplaatsen van zithoek naar keuken. Fris ogen de nieuwe meubels, een combinatie van licht hout met crèmekleurige accenten. Wat stoffering betreft valt er te kiezen uit drie standaardkleuren en nog drie optionele keuzes – tegen bijbetaling dus – waaronder leer. Zo is er voor elk wat wils. Dan de keukenuitrusting die prima voor elkaar is. Een driepits gasstel, daarnaast een diepe ronde spoelbak met sierlijke kraan erboven. De Dometic koelkast (108 liter inhoud) staat onder het aanrecht, aansluitend ruime laden met softclose sluiting. Trouwens, ook alle bovenkasten sluiten op dezelfde geruisloze manier. Dat Knaus ook belang hecht aan interieursfeer blijkt uit de montage van indirecte verlichting langs de bovenkasten.

Slapen

Links van de toegangsdeur staat een royale hangkast met tegen de zijwand praktische kapstokhaken. Het tweepersoonsbed tegen de achterwand is via twee treden goed bereikbaar. De bedbreedte begint bij 1,40 meter en loopt af tot 1,15 meter aan het voeteneinde. Kastruimte is dik in orde. Een tweede hangkast bevindt zich onder het bed en drie bovenkasten hebben een plek tegen de achterwand. Een schuifbaar wandplankje, binnen handbereik vanuit bed, lijkt handig voor bril en telefoon.

Douche/toilet

Bij de restyling is ook de zogenaamde natte cel niet vergeten. Fraai oogt deze moderne toiletruimte die sluit met een roldeur. Design ledverlichting siert de wastafelspiegel, een Thetford banktoilet staat ernaast. Om te douchen kunt u eenvoudig de wastafelwand een kwartslag draaien en voilà, de douchecabine is klaar voor gebruik. De wastafelkraan heeft tevens een douchefunctie. Bijzonder in een camper van deze afmeting is de kunststof schuifwand. Deze kan de doorloop naar achteren afsluiten, prettig voor een rustig middagdutje!

Resumé

Zonder twijfel zullen de vernieuwingen bij de Knaus Vanserie goed aanslaan bij de consument. Het moderne interieur en de lichte, solide bouw maken deze camper aantrekkelijk. Een echte tweepersoons wagen, superieur wat laadvermogen betreft. Gezegd moet dat de basisprijs van € 60.899,- niet maatgevend is omdat veel noodzakelijke toebehoren onder een optiepakket vallen. <

DE SPECTACULAIRE PREMIUM LINER

TOPKLASSE PUR SANG: KNAUS SUN i 900

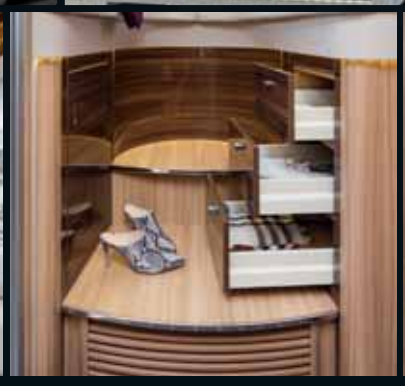

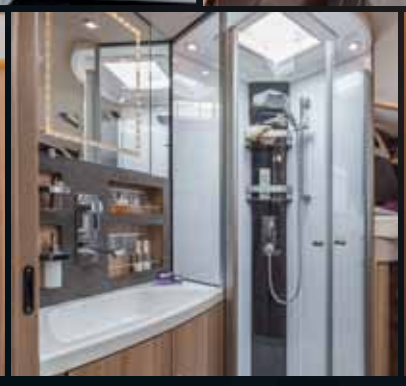

SUN i 900 LEG

SUN i 900 LX

Exclusief verkrijgbaar bij: Mobiledrôme & Partners, Argon 33, 4751 XC Oud Gastel (Roosendaal) tel. 0165 – 570625

Vanaf € 110.177,-

Excl. bijkomende kosten zoals verkrijging kenteken etc.
Info bij dealer.

www.knaus.nl

KNAUS
FREIHEIT, DIE BEWEGT.

TOPCAMPER VARIA

Niesmann+Bischoff op YouTube

In een kleine vijf minuten krijgt u, begeleid door ronkende muziek, een flitsende indruk van de montage van een topklasse camper. In werkelijkheid is er tot 360 uur nodig om een Arto of een Flair te bouwen, stap voor stap, onderdeel voor onderdeel. Mechanisch ondersteund handwerk en teamwork. Vóór aflevering wordt er getest, onder meer met (namaak) regenwater en op oneffen wegdek. Het promotiefilmpje van N+B is te vinden op
https://www.youtube.com/user/NiesmannBischoff
Als uw mobiele telefoon of tablet beschikt over een QR/barcodescanner (gratis te downloaden) kunt u meteen kijken door de vierkante code hierboven te scannen.

Elektronische tolheffing Slowakije

Sinds 1 januari dit jaar kan voor het reizen in Slowakije op een moderne wijze tol worden betaald. Het digitale vignet kan online worden gekocht, ook met een mobiele telefoon of tablet. Daarmee is het lastige systeem waarbij lange tijd een bonnetje bewaard moest worden voorbij.
Er zijn E-vignetten voor 10 en 30 dagen en voor een jaar; die kosten 10, 14 en 50 euro. Voor het aanvragen is er de site www.eznamka.sk; de tolplicht geldt niet voor alle wegen, maar in de praktijk kun je bijna niet zonder een vignet.
Campers zwaarder dan 3,5 ton hebben een elektronisch apparaatje nodig dat op 12V werkt; op www.emyto.sk is daarover meer informatie te vinden.

Hymer TomTom Bridge campernavigatie

Op de CMT in Stuttgart presenteerde Hymer een navigatiesysteem voor campers en caravans. De tablet, een 7 inch touchscreen, is van TomTom en in de ontwikkeling van de software en de data hebben TomTom en Hymer samengewerkt. Het Bridgeplatform van TomTom is speciaal gemaakt om met andere (zakelijke) toepassingen te worden gecombineerd. De tablet is gebaseerd op het Android besturingssysteem. Door (eenmalig) de afmetingen en het gewicht van uw voertuig in te voeren wordt de route-informatie specifieker. Dat komt, als het goed werkt, de veiligheid en het comfort ten goede. Tot de ingebouwde data behoren overzichten van Hymerdealers en -onderhoudsbedrijven en van 30.000 campings en camperplaatsen. Overigens is deze navi/tablet straks ook verkrijgbaar bij Dethleffs, een zustermerk in dezelfde groep.
De Bridge kan worden uitgerust met een simkaart en beschikt over een wifi-ontvanger. Het systeem biedt *real time*-verkeersinformatie. Eventueel kan een achteruitrijcamera worden aangesloten op het scherm. Voor het kaartmateriaal geldt het 'lifetime maps'-aanbod van TomTom, kosteloze updates dus.
Vanaf dit voorjaar is de Hymer/Dethleffs TomTom Bridge verkrijgbaar bij dealers in Duitsland. Over de prijs en de introductie in Nederland was bij het ter perse gaan van dit tijdschrift nog niets bekend.

Oproep: mooi avontuur plus foto's?

Graag willen we ook af en toe aandacht besteden aan een bijzondere reis van een lezer van TopCamper. Belangrijke voorwaarde daarbij is, dat u over voldoende goede foto's beschikt (minimaal 1 Mb per foto, liefst wat hogere resolutie). De redactie zal in overleg met u het verhaal schrijven of samenstellen. Heeft u zo'n opmerkelijke reis gemaakt en wilt u meedoen, stuur ons dan een mail (redactie@top-camper.eu) waarin u in enkele zinnen de reis toelicht. Graag met een paar foto's voor een indruk.

Viva
VIVA KAMPEREN

Dé kampeerspecialist
van Nederland

Leuke kampeerwinkels
in combinatie met online shop

Altijd de service van uw dealer
door heel Nederland

Geen 6, maar 12 maanden
BOVAG garantie

WWW.VIVAKAMPEREN.NL

VEELZIJDIG IN BEWEGING.

ERVAAR UW MOBIELE VRIJHEID.

BUSBIKER, DRAAIBARE FIETSENDRAGER TOT 80 KG NU OOK MET TREKHAAK

NAMONTAGE SOFTLOCK-SLUITHULP & SCHUIFDEUR-SCHUIFHOR

BUSCAMPERVERHUUR

Of het nu vrije tijd, vakantie of voor dagelijks verkeer is -

Met onze buscampers bent u in elke levenssituatie perfect voorbereid. Geniet u van alle voordelen van uw mobiele vakantiewoning met alle voordelen van een comfortabele en ruime personenauto. Ervaar de mobiele vrijheid en ontdek de royaalste keuze aan buscampers bij ons in de showroom. Altijd 30-50 buscampers op voorraad.

Globecar PÖSSL Eine Marke der Pössl Freizeit und Sport GmbH ROAD CAR ADRIA

BUSCAMPER NEDERLAND
Pascalweg 24
NL-4104 BG Culemborg
Tel. +31 (0) 345 545 760
www.Buscamper.nl

Qubiq kampeermodules

Niet ver van Salzburg in Oostenrijk is het innovatieve bedrijfje Qubiq gevestigd. Oprichters Stefan Pappernigg en Maximilian Baud waren tijdens hun sportieve en avontuurlijke reizen niet helemaal tevreden met wat de voertuigmarkt te bieden had. Het moest flexibeler en individueler kunnen, vonden ze. Busjes zouden door verschillende modules meerdere gebruiksmogelijkheden hebben: voor werk, voor sport en recreatie, voor vakantie … Op die gedachte werd hun campingmodule gebaseerd. Met een 'easy click system' worden een kookunit, een koelkast en een watermodule vastgezet. Daarbovenop komen een vouwbaar bedplatform en een dito matras. Er is een serie voor VW- en Mercedes-busjes en een voor de Berlingo- en Caddy-achtigen plus overige bestelbussen. Complete sets kosten tussen tweeënhalf- en vierduizend euro. Onderdelen ervan zijn ook los te koop. Zie www.qubiq.at – niet te verwarren met het Duitse ururq dat soortgelijke producten maakt. Andere modules, voor gezin, sport of beroep, zouden zo ook 'ingeklikt' kunnen worden. Op zijn website betoogt Qubiq dat op die manier de aanschaf van een tweede voertuig in sommige situaties misschien niet nodig zou zijn.

Nieuwe CEO Hymer: prikkelender, leuker, moderner

De Erwin Hymer Group, de holding waar merken als Bürstner, Carado, LMC, Dethleffs, Sunlight, Hymer en Niesmann+Bischoff onder vallen, heeft sinds enkele maanden een nieuwe CEO, de technisch bedrijfskundige Martin Brandt. Nadat het concern van de beurs werd gehaald – de aandelen zijn weer in het bezit van de familie Hymer – zijn er talloze vernieuwingen en wisselingen doorgevoerd. Dit zou een van de laatste moeten zijn.

Brandt (55) opereerde eerder internationaal en deed ervaring op met bedrijfsontwikkeling en groeistrategieën. In de Schwäbische Zeitung, de regionale krant in het gebied van de Hymerfabriek, zegt hij dat het imago van de camperbranche moet worden afgestoft. 'De gemiddelde leeftijd van onze kopers is 60. Maar de huidige zestiger is anders dan die van twintig jaar geleden. Mensen van zestig leven thuis ook niet meer tussen rustiek eiken meubels. We moeten sprankelender, leuker en moderner worden.' Hij waarschuwt voor alleen cosmetische vernieuwing. 'De dienstverlening moet ook anders. Er zijn bijna geen leasemogelijkheden voor campers. En de verhuur moet ook verbeteren; dat moet ook voor een weekend kunnen.' Op de vraag wat hem verbaasd heeft toen hij deze branche binnenstapte, antwoordt Brandt: 'De enorme drang elk jaar met iets nieuws te komen. De autoindustrie doet dat beter, daar wordt echt in *product life cycle* gedacht.' Martin Brandt ziet een toekomst waarin de camper bij de dealer op de computer wordt geconfigureerd en vervolgens op een redelijke termijn wordt geleverd. Zo'n omslag van voorraadverkoop naar platformstrategie (afbouw naar klantwens) zou wel een jaar of drie vergen, aldus Brandt.

Eura Mobil Integra Line 655 EB Mondial maakt furore

Eura Mobil, de camperbouwer uit het Rijnlandse Sprendlingen, behoort tot de Triganogroep en is zonder meer een grote speler op de Europese markt. Met een reputatie van bouwer van degelijke, klassieke campers, komt Eura Mobil nu creatief voor de dag. Er valt, qua interieurstijl, voortaan iets te kiezen: de klassieke uitstraling van de Empire Style of de Chalet Style. Deze laatste geeft de camper een Alpenchaletsfeer door de wildeiken houtstructuur. Nog een nieuwtje: de Mondial 'special edition'. Deze is verkrijgbaar bij drie halfintegralen in de Profila One serie, twee indelingen in de Profila T en één Integra Line (integraal).

Tekst: CamperCaKe
Foto's: fabriek

De Mondials zijn allemaal net onder de zeven meter lang en herkenbaar aan hun afwijkende striping en een aantrekkelijke prijs. Uiteraard volgens het Eura Mobilconcept voorzien van dubbele bodem en met veel extra's. Wij nemen een kijkje in de Integra Line Mondial, uitgevoerd in Chalet Style.

Exterieur en reizen

De Integra Mondial staat op Fiat Ducato light chassis met standaard een 2.3 Multijet 130 pk dieselmotor. Diverse extra's, normaliter in pakketten gestopt, zijn bij deze Mondialuitvoering standaard. Zoals een Zenec radio/navigatie systeem, airco, cruisecontrol en ESP. Met bovendien een fietsendrager en een luifel, lekker compleet dus! Eura Mobil bouwt houtvrij: de sandwich wanden, dak en vloer van polyester. Uiteindelijk komen er geen schroeven aan te pas: alles wordt met elkaar verlijmd, zodat lekkage niet voorkomt. Door wanden in een aluminium profiel te verlijmen ontstaan bovendien geen koudebruggen. Als isolatiemiddel dient gehard polyurethaanschuim. Doordat verwarmingsbuizen in de dubbele vloer liggen ontstaat efficiënte en gelijkmatige verwarming van de camper.
De geïsoleerde schoonwatertank staat in de dinettebank, bij de vuilwatertank is verwarming en isolatie als optie mogelijk. Het waterleidingsysteem omvat een drukwaterpomp en harde flexibele buizen. Een garage die van beide zijden bereikbaar is biedt voldoende ruimte voor al het campingmeubilair. Met 450 kg laadvermogen is selectief te werk gaan het devies, overigens van belang voor iedere camper met een maximale massa van 3500 kg.

Vanuit de cockpit heeft de bestuurder, door het aflopende dashboard, goed zicht op het wegdek. De grote busspiegels geven prima zicht naar achteren maar wees extra alert bij rotondes. Het zicht naar opzij wordt enigszins beperkt door de spiegels en de brede A zuil. Dat vergt gewenning!

Wonen
Prettig is de instap via twee lage, geïntegreerde treden door de brede toegangsdeur (60 cm). De onderste trede valt wel wat smal uit, een verlichte handgreep biedt houvast. Vernieuwend, zo komt het interieur in Chalet Style over, een complete metamorfose. In het woongedeelte is op de L-bank en beide voorstoelen plaats voor vijf personen. Luxe extraatje in de voorstoelen is de opblaasbare lendesteun voor een relaxte zit. De keuze in stoffering en gordijnen is groot, dus zeker voor elk wat wils. De zachte plafondbekleding oogt aangenaam. Bovendien dempt die het geluid van een regenbui. Een creatieve rand langs het plafond verlicht het interieur sfeervol en schijnt voorts in de bovenkastjes. Daarnaast bieden twee plafonnieres goed werklicht of dragen bij aan de sfeer. Praktisch zijn twee royale bergvakken in de donker getinte vloer.

Koken
Het keukenblok, links naast de toegangsdeur, is bescheiden van afmeting. Op het driehoekig gevormde gasstel is voldoende ruimte voor drie pannen. Met nog een vierkante spoelbak rest er verder weinig ruimte. Gelukkig brengt hier een los verlengstuk uitkomst. Leuke wetenswaardigheid is dat bij alle kranen in Eura Mobil campers het uiteinde omhoog kan draaien tegen hinderlijk druppen. Berging voor keukenspullen is geen probleem met grote boven- en onderkasten en een brede lade. Praktisch: het handvat op de lade is een handige plek voor hand- of theedoek. Een afzuigkap en keukenrolhouder maken de kookplek compleet. Aansluitend staat de hoge Thetford koel/vrieskast (142 liter) met de grote flessen/groentelade.

Slapen
Ronduit luxueus is de slaapkamer met twee eenpersoonsbedden die uiteraard wel leefruimte opsnoepen. Twee brede treden zorgen voor een comfortabele instap. Aan kastruimte geen gebrek. Onder beide bedden is hang/legruimte, boven de bedden zijn vier bovenkasten en naast de koelkast is nog een smalle hangkast. Dus plek voor een flinke garderobe. Boven de voorstoelen hangt een tweepersoons hefbed. Ook dit bed is makkelijk toegankelijk doordat het laag zakt.

Douche/toilet
Een stevige houten deur geeft toegang tot de badkamer. Goed uitgerust met Thetford toilet, wastafelmeubel, grote spiegelwand en kastruimte voor toiletartikelen. Ruim is de douchecabine die sluit met een ronde kunststof draaideur. Een klein dakluik zorgt voor verfrissing.

Resumé
Deze Integra in Mondialuitvoering is reisklaar en geeft voor de prijs van € 82.950 veel waar voor zijn geld.
Benieuwd hoe zo'n camper wordt gebouwd? Dagelijks start om klokslag 9 uur een rondleiding door de Eura Mobilfabriek in Sprendlingen; iedereen is van harte welkom. Als afsluiting staat een lekkere kop koffie klaar. Echt een aanrader! <

NAZOMER OP LOLLAND, SEELAND EN FUNEN

ONTSPANNEN TOCHT OVER DE DEENSE EILANDEN

De Duits-Deense grens is nog niet gepasseerd of daar zijn de mooie beelden: glooiende landschappen, vergezichten, open water, bruggen, veerponten en felgekleurde dorpjes. Het uit het hoofd omrekenen van vreemde valuta maakt dit land net een tikje exotischer. Een compact rondje Denemarken is in een week goed te doen. Fiets achterop de camper en gaan.

Tekst en foto's: Leon van Velzen

Op de Fehmarnsundbrücke, de laatste brug voor de pont van Duitsland naar Denemarken, daalt de snelheid tot onder de veertig kilometer per uur. Venijnige windstoten doen verwoede pogingen ons met camper en al van de weg te blazen. We zijn begin september op weg naar Denemarken en rijden over de E47 richting Puttgarden om daar met de ferry de oversteek naar Rødbyhavn te maken.

Rustig land, boeiende series

Een rondje Denemarken stond al langer op ons verlanglijstjet. Het weer en het – laten we zeggen – wat bedaagde imago van Denemarken stonden tot op heden een trip in de weg. Met een aantal zonnige dagen in het vooruitzicht wagen we de oversteek. In de bagage een aantal bloedstollende thrillers van Deense schrijvers en een aantal minstens zo huiveringwekkende afleveringen van *The Bridge* op de tablet, mocht het allemaal te rustig worden.

Mijmerend handelsstadje

De eerste bestemming is het kleine Nysted met uitzicht op de Fehmarn Belt in het rustieke Lolland. De beheerder van de camping geeft relaxt telefonisch de toegangscode van het hek en de douches door. Een korte wandeling langs het nog altijd onstuimige water leidt naar het zuidelijkste koopmansstadje van Denemarken dat met zijn gekleurde vissershuisjes vooral het verleden koestert. De eettentjes zijn al dicht, maar restaurant Skansepavillionen pal langs de camping biedt een weergaloos uitzicht. Betalen met de euro gaat niet. Switchen naar de Deense kroon zorgt voor hersengymnastiek en heeft bovendien als voordeel dat je met vreemde valuta op zak opeens lekker ver van huis bent.

Dopingzondaar

Op weg naar Holbæk Fjord in Seeland, Sjælland in het Deens, een kleine tweehonderd kilometer naar het noorden draaien we langs vlakke landerijen weer de E47 op richting Kopenhagen. Ten zuiden van de hoofdstad die we rechts laten liggen wordt volop aan de weg gewerkt. De camping houdt siësta tot diep in de middag. De caravans en een enkele camper staan hutje mutje, in de verte een glimp van het water. De jachthaven vertoont evenmin tekenen van leven. Met de fiets is het een klein eindje richting het centrum van Holbæk. Een kop koffie, doorsnee winkeltjes, de Sint Nikolaaskerk, dat is het zo ongeveer in deze geboorteplaats van erkend dopingzondaar en bijna Tour de France-winnaar Michael Rasmussen. De camping blijkt verrassend goed geoutilleerd met sportvoorzieningen en onberispelijk sanitair.

Linker bladzijde: camping in Bøjden op Funen; boven: Grote Beltbrug tussen Seeland en Funen; onder: twee keer Nysted op Lolland

Het stadje Middelfart op Funen

Betonschaar

Het gaat pal west richting Storebælt, veelal over tweebaanswegen. Dorpjes liggen wat te dromen. Bij Kalundborg linksaf naar het zuiden. Eind van de ochtend staan we voor de imposante achttien kilometer lange tolbrug over de Storebælt die Seeland en Funen, Fynn in het Deens, verbindt. De 33 euro die we hier moeten aftikken, valt alles mee vergeleken met de bijna 100 euro die de passage naar Rødby kostte.

De zon schijnt en Odense komt in zicht. Na de rust van het platteland vormt stadsvertier een goede afwisseling. De camper zetten we neer op Blommenslyst, waar eigenaresse Angelika vloeiend Nederlands spreekt en zich meer liet inspireren door de Efteling dan door Hans Christian Andersen, toch de beroemdste zoon van Odense. Eigenzinnig ook: aan wifi doet ze niet, omdat 'je dan toch alleen maar slecht nieuws krijgt'.

In Odense zijn talloze aangename terrassen te vinden die ook nog eens prima wifi beschikbaar stellen. De Brandts Klædefabriek vormt het artistieke middelpunt van een wijkje met hedendaagse winkeltjes vol Deens design. Ergens tussen het Brandts museum en de domkerk van Sint-Knud verliest een teamlid zijn fietssleutel. Lastig met een krappe vijftien kilometer voor de wielen naar de camping vol kabouters en laven. Op het politiebureau is de oplossing snel gevonden: instappen in de politieauto bij een sterke agent met een betonschaar in de kofferbak. Hij rijdt naar de parkeerplaats en knipt het slot probleemloos door. Even geen aandacht voor de duistere wereld uit *The Bridge*. Omstanders hebben er een applausje voor over.

Valse hondjes

Aan de rand van het eiland Funen ligt Middelfart. De camper klimt omhoog naar Rølje Klint. De laatste paar honderd meter gaan over een onverharde weg. We trotseren de twee valse hondjes van de eigenaresse en zoeken een plaatsje

Rechts: de Rundkirke van Horne, tussen Faaborg en Bøjden; onder: het centrum van Faaborg

met magnifiek uitzicht over de Kleine Belt. Met de fiets is het over stevig glooiend terrein een dertien kilometer rijden via Strib naar Middelfart. Het stadje telt twee monumentale bruggen. De mogelijkheid om over de bogen van de spoorbrug hoog boven het water te wandelen bewaren we voor een volgende keer. Met een cappuccino op de kade bij café Razza, de aanschaf van een nieuw fietsslot, een tochtje door de oude haven met bruine vloot en een bezoek aan het stadspark komen we meer dan voldoende aan ons quotum hoogtepunten. Bruggen, water, rust; dat vat deze aangename Deense trip wel samen.

Rijden over water

Het is tijd om af te zakken richting het eindstation op Funen. Tijdens een tussenstop in Assens met een charmant haventje, scheepswerf en bierbrouwerij besluiten we de laatste nacht in Faaborg door te brengen. Na een lange wandeling door het stadje, afgerond met een fijne lunch, zijn de eigenaren van de gelijknamige camping niet van plan om uit hun huisje tevoorschijn te komen. Dan maar richting Bøjden, waar we pal aan het water van de Kleine Belt staan. Bøjden Strand doet – zeker in het laagseizoen - in weinig aan een camping denken. Alle voorzieningen zijn eersteklas, ook de rekening van bijna vierhonderd kronen is van hoog niveau.
De wind valt weg, vogels gaan op jacht naar de laatste insecten en de zon vergast ons op een spectaculaire ondergang. Vanuit de camper kunnen we de veerboot zien liggen die ons 's ochtends naar Fynshav zal brengen. Het oprijden van de pont is inmiddels routine. We staan vooraan in de boot geparkeerd. Dat levert mooie momenten op als de dekmatroos de klep ver voor de haven laat zakken: rijden over het water is een bijzondere ervaring.

Aan de wal kijken we nog eens op de kaart. In een ontspannen tempo hebben we alleen het zuidelijke deel van Denemarken kunnen verkennen. Het noorden lokt, met zijn aantrekkelijke fjorden, vriendelijke Denen en gave steden en dorpen. Een goede reden om nog eens terug te komen. Bezadigd? Mogelijk, maar de boeken en films zijn niet tevoorschijn gekomen, omdat er simpelweg te veel te doen was. Wanneer het Duitse Flensburg op de borden boven de weg verschijnt, weten we dat we met een kleine tweeduizend kilometer op de teller op weg zijn naar huis. <

Geen allemansrecht

In Noorwegen, Zweden en Finland geldt het allemansrecht: je mag particuliere grond betreden om van de natuur te genieten. Een aantal jaren geleden experimenteerden de Denen met dit recht. De uitkomst was kennelijk negatief, want hoewel het erg verleidelijk is om de camper te parkeren in de duinen langs de Deense kust of op een ander schilderachtig plekje is volgens www.visitdenmark.nl vrij camperen niet toegestaan in Denemarken. Het parkeren van campers is alleen toegestaan op officiële campings. Op de website www.deensecampings.nl/praktische-informatie/campergids-denemarken vind je gedetailleerde informatie over ruim vierhonderd toegankelijke standplaatsen in Denemarken.
DK-Camp biedt de zogenaamde Quick Stop-brochure aan met campings waar je tegen een gereduceerd tarief kunt overnachten in de camper. Dit tarief geldt alleen als je na 20 uur aankomt en voor 10 uur de volgende dag weer verder trekt. Quickstop camping is gratis verkrijgbaar op alle DK-Camp campings, Deense VVV's, caravanbedrijven en tankstations of te downloaden van het web: www.dk-camp.dk.

VEERSYSTEMEN

making everyday smoother

VB airsuspension

• Increased comfort • Better driveability • More safety

Marktleider in veersystemen!
Optimale stabiliteit en sublieme rijeigenschappen – bij voertuigen, in het bijzonder bij campers, is volledige luchtvering voor comfortabel en zelfverzekerd rijden onontbeerlijk.

Verhoogd comfort: luchtvering brengt rust in uw camper en zorgt voor een ontspannen reis. **Beter rijgedrag:** soepel veergedrag en gelijke rijhoogte bij elke beladingstoestand. **Meer zekerheid:** verhoogde stabiliteit bij zijwind, in bochten en bij onverwachte uitwijkmanoeuvres.

Onze geautoriseerde partners informeren u graag individueel en persoonlijk over de mogelijkheden van de producten van VB-Airsuspension. U vindt altijd één van onze partner bij u in de buurt.

VB-Airsuspension is marktleider op het gebied van veersystemen en ontwikkelpartner van onder andere Al-Ko.

www.vbairsuspension.nl

Ducato bij Duitse camperaar favoriet

Bij een *Leserwahl* van het grootste Duitse campertijdschrift *promobil* kwam de Ducato met 62 procent van de stemmen naar voren als beste basisvoertuig. Met behoorlijke afstand kwam de Mercedes Sprinter op de tweede plaats en de nieuwe VW-bus (T6) verdrong de Iveco Daly van de derde plaats. De Fiat, al jaren met afstand de bestverkochte camperbasis in Duitsland, kreeg deze titel voor de negende keer op rij.

Vakjournalisten trokken onlangs andere conclusies. In het januarinummer van een ander bekend Duits campertijdschrift, *Reisemobil*, is een vergelijkende test weergegeven van basisvoertuigen. De Iveco Daily eindigde op de eerste plaats, de Ford Transit en Mercedes Sprinter kwamen ex aequo op plaats twee. Met enige tussenruimte eindigde de Fiat Ducato op de vierde plaats; met name was *Reisemobil* niet zo tevreden over de te stevige, schokkerige vering en de wat indirecte sturing. De Transit scoorde relatief goed op stuurgedrag en de Iveco op (veer)comfort.

Top 100 stedenreizen

Al vertellen we in dit tijdschrift maar al te graag hoe fijn het reizen met een camper is, we weten ook wel dat er nog meer manieren zijn om op pad te gaan. De categorie die in de laatste jaren een enorme vlucht heeft genomen is de citytrip. Euromonitor International publiceerde onlangs een wereldwijde top 100 op basis van de cijfers van 2014; die betreffen 'international tourist arrivals' met minstens één overnachting. Het voor ons bekende rijtje toppers Londen, Parijs, Berlijn, Barcelona, Praag, Rome en misschien New York is in deze mondiale lijst verspreid over de top 40. De top 5 bestaat uit Hong Kong (28 milj. bezoekers), Londen (17 milj.), Singapore (17 milj.), Bangkok 16 milj.) en Parijs (15 milj.). Daarna volgen Macau, Shenzhen, New York, Istanbul en Kuala Lumpur. De toeristische opmars van Aziatische steden is duidelijk. *(foto: shutterstock)*

Bürstner Ixeo it 680 G: trotse winnaar 2016

‘Vanwege z’n gedurfde indeling’, zo motiveert de ANWB Camper van het Jaar-jury haar keuze voor de Bürstner Ixeo it 680 G. De Ixeo-serie zag in 2008 het levenslicht en staat inmiddels als een huis met drie indelingsvarianten qua bedopstelling. De zitgroep is in iedere Ixeo identiek. Hét kenmerk van de Ixeo: een hefbed tegen het plafond boven de zithoek. Naast de titelhouder is er de 728 G met achterin twee eenpersoonsbedden en de 734 met middenachter een queensbed.

Tekst: CamperCaKe
foto’s: fabriek

Wij richten ons nu op de winnaar, waarbij velen het enige bed, een hefbed boven de zitgroep, zelfs niet eens opmerken.

Exterieur en reizen

Met een lengte net onder de zeven meter, z’n eigenwijze hoed en fraaie striping is de Ixeo it 680 G één van Bürstners boegbeelden. Het zwarte accent rondom de hoed is een creatieve vondst. Deze Ixeo op Fiat Ducato chassis is uitgerust met de 2.0 Multijet motor. Net iets te licht voor deze camper, kies dus de optionele 2.3 Multijet. Handige optie is de mogelijkheid om alle deuren en garagekleppen via centrale vergrendeling te openen en te sluiten. Functioneel is de servicebox aan de linkerzijde met daarin de vulopening van de schoonwatertank, 230 Volt aansluiting en Truma vorstbeveiliging. De gaskast is direct naast de bijrijdersdeur. De toegang, via een deur van maar liefst 70 centimeter breed, is riant. Binnen treft u overal een stahoogte van 195 centimeter. Achter de camperbrede badkamer plaatste Bürstner de garage. Daardoor ontstaat een verrassend veelzijdige gebruiksmogelijkheid die ook vanuit de badkamer met leg- en hangkast bovenin, bereikbaar is. De cabineverduistering met de losse plissé met drukknoppen is een crime. Advies: kies voor de optionele Remis verduistering. Eigentijds is de houtvrije opbouw, voorzien van inbouwramen. Naast de standaarduitvoering in het wit zijn er drie opties met een kleurtje: zilver, champagne en grafiet. Aan u de keus!

Wonen

Bij het trendy interieur lijkt alles te kloppen. Sierlijk gevormde bovenkasten lopen in één lijn van keuken tot cabine, uitgevoerd in een donkere houttint. Die combineert goed met de lichte stoffering van de

loungehoek, die overigens aan zeven personen een comfortabele zit biedt. Op de vierkante, draaibare tafel kan iedereen z'n drankje of hapje kwijt. Onder deze tafel, in de dubbele vloer, is een groot opbergvak verstopt. Wat aankleding betreft: open vakken bieden hier en daar plek voor snuisterijen. Instelbare leeslampjes maken beide voorstoelen tot een prettige leesplek. 's Avonds zorgt een design lichtbalk onder de bovenkasten voor een gezellig sfeertje. De tv hangt netjes verstopt in de kast boven de zijbank.

Slapen
Ronduit koninklijk oogt het bed, dat overdag volledig is opgenomen in het plafond. Zelfs aan een ,'vervangend dakluik' (lamplicht) is gedacht. Met een druk op de knop verschijnt een bed van 200x138 centimeter, geplaatst in de lengte van het voertuig. Prettig laag en stabiel landt dit bed op de zitting van de bank, garantie voor een gemakkelijke instap. Tegelijkertijd komt het hoofdeinde omhoog zodat een soort hoofdbord mooi vorm geeft aan het bed. De bovenkasten bewegen niet mee, het bed zakt er tussendoor. Het dakluik boven het bed, evenals het panoramadakluik bieden bij warme dagen voldoende verfrissing.

Koken
De hoekkeuken is op en top design met volop bewegingsvrijheid. Een ideale aflegplek biedt de bar die als afscheiding tussen de zithoek staat. Een smalle apothekerskast eronder is vast handig als kruidenkast. Een langwerpig driepitsgasstel van Dometic en een ronde spoelbak zijn onderdeel van het aanrecht. Achter het lichtgrijze keukenfront geven drie brede laden en een royale hoekkast overzichtelijke opbergruimte. Speels detail is een verlicht open vak boven de spoelbak. Tegenover de keuken staat een smalle Dometic koelkast met daarnaast een ruime hoekhangkast.

Douche/toilet
De luxueuze badkamer loopt over de volle breedte achterin de camper en is werkelijk van alle gemakken voorzien. Af te sluiten met een houten schuifdeur en zelfs uitgerust met nachtverlichting (kattenogen). De achterwand omvat hang/leg-kastruimte, functionele laden en een wastafel. In de ene hoek een Thetford draaitoilet terwijl in de andere hoek een ruime vierkante douchecabine staat. Comfortabel zijn de grote spiegelwanden.

Resumé
Voor camperaars die graag comfortabel met z'n tweetjes reizen en veel leefruimte wensen is deze Ixeo een goede keuze. De basisprijs voor de luxueus uitgevoerde camper ligt rond de 71.000 euro. Naast deze Ixeo rolt in de Bürstnerfabriek tevens de Dethleffs 4-travel van de band waarvan de indeling identiek is aan deze Bürstner Ixeo it 680 G. <

TUSSEN LEIPZIG EN DE HARZ

SACHSEN-ANHALT: OUDE STADJES, LUTHER, BAUHAUS, TUINEN, KERKEN EN KASTELEN

Niet iedereen die je op straat aanhoudt en vraagt naar Sachsen-Anhalt, zal onmiddellijk zeggen: 'Ah, het land van dit en dat, zus en zo ...'. Deze Duitse deelstaat, grofweg tussen Hannover en Berlijn, is een van de minder bekende delen van Duitsland. Oké, weinig spektakel, maar dit is een prettige, mooie en interessante reisbestemming. In dit artikel richten we ons op het zuidelijke deel: het land van Martin Luther, het Bauhaus, wijnbouw bij Naumburg – waar de mooiste vrouw van Duitsland woont – en de eerbiedwaardig oude stadjes van de Ostharz.

Tekst: Harry Schuring
Foto's: Investitions- und Marketinggesellschaft Sachsen-Anhalt mbH (IMG), Harry Schuring

Voordat we een impressie geven van leuke reisdoelen tussen Harz en Leipzig, is het misschien aardig even kort een algemeen beeld van Sachsen-Anhalt te schetsen. Van het voormalige Oost-Duitsland is dit gebied mogelijk het minst bekend.

Overwegend groen en dunbevolkt

Sachsen-Anhalt is een van de zestien Bundesländer die de Bondsrepubliek Duitsland vormen. In deze deelstaat liggen een behoorlijk deel van het stroomgebied van de Elbe, 303 kilometer, en het noordoostelijke deel van de Harz. Voor de Duitse hereniging in 1990 was Sachsen-Anhalt een van de vijf deelstaten van de DDR. Het is half zo groot als Nederland maar telt nog geen 2,5 miljoen inwoners. En dat aantal daalt sterk. Bij de *Wiedervereinigung* in 1990 waren er bijna 2,9 miljoen inwoners. De prognose is dat Sachsen-Anhalt in 2025 nog maar 1,9 miljoen inwoners zal hebben. De andere Oost-Duitse deelstaten hebben ook met leegloop te kampen, maar in iets mindere mate. Halle en Magdeburg, beide met circa 230.000 inwoners, zijn de grootste steden. Magdeburg, in de middeleeuwen een zeer belangrijke stad in het grote Heilige Roomse Rijk der Duitse natie, is de hoofdstad van Sachsen-Anhalt. De naam voert terug op zoiets als *mächtige Burg*, te vertalen met 'invloedrijk kasteel', en lijkt niets met maagden van doen te hebben. Net als Halle leed industriestad Magdeburg zwaar onder geallieerde bombardementen in 1945. De datum van het bombardement op Magdeburg, 16 januari, wordt tegenwoordig, tot groot ongemak van velen, herdacht met een massale mars vol neonazistische propaganda.

Geen andere Duitse regio heeft meer vermeldingen op de Werelderfgoedlijst van UNESCO: het oude centrum van Quedlinburg, de Bauhausarchitectuur in Dessau, de parken en tuinen rond Dessau-Wörlitz en Luthers erfgoed in Eisleben en Wittenberg. Daarnaast zijn er talloze bezienswaardige kastelen, paleizen en kerken.

In DDR-tijden waren chemische industrie (rond Halle), landbouw (Magdeburger vlakte en Altmark) en bruinkoolwinning economisch belangrijk.

De overgang naar de markteconomie, sinds 1990, verloopt moeizaam. De vervuilende machinebouw, chemie en mijnbouw stortten in. Omdat daarin overmatig veel mensen werkzaam waren, steeg de werkloosheid snel: bijna 22 procent in 1998. Vanaf 2005 ging het beter, in 2011 was 'nog maar' 11 procent werkloos. De landbouw behield een belangrijke plaats en, binnen de nieuwe wetten en regels, werden de chemische industrie en de machinebouw ook weer belangrijk.

Wittenberg

In 2017 zal Wittenberg schitteren. Dat is het 500e geboortejaar van de bekendste inwoner van de stad, de kerkhervormer Martin Luther (zie kader). Veel in het gave stadje Wittenberg verwijst naar Luther; de officiële naam van de stad is ook Lutherstadt Wittenberg. Diens tijdgenoot en vriend Lucas Cranach de Oude, een vermaard renaissanceschilder die in het begin van de 16e eeuw veel geld verdiende met het portretteren van vooraanstaande burgers, is de andere grote naam van Wittenberg. Hij was een echte ondernemer en dreef ook een apotheek, een drukkerij/uitgeverij en een papierhandel. Cranach werd een invloedrijk persoon in Wittenberg en was enkele jaren burgemeester. Op de grote Marktplatz staat tegenover het renaissancistische Rathaus een van Cranachs huizen met een *Hof* (binnenplaats) waar Cranach in zijn drukkerij delen van de Lutherbijbel drukte (Markt 4/Schlossstrasse 1). Een foto in de

Linker bladzijde: Meisterhäuser in Dessau, voor Bauhausdocenten; boven: terras in Wittenberg (IMG/Michael Bader); onder: portret van Luther door Cranach

Martin Luther, kerkhervormer

Martin Luther (1483-1546), in het Nederlands ook wel Maarten Luther genoemd, bemerkte tijdens zijn rechtenstudie in Erfurt dat hij liever in het klooster wilde gaan. Als monnik studeerde hij theologie; hij werd tot priester gewijd. In 1512 benoemde de universiteit van Wittenberg hem tot hoogleraar in de theologie. In die tijd had de kerk van Rome geld nodig, onder meer om de grote Sint Pieter te bouwen. Een van de bronnen van inkomsten was de aflatenhandel. Als een burger een aflaat kocht, verzekerde de Kerk dat zijn of haar zonden waren vergeven. Luther ontwikkelde een grote afkeer van dit rooms-katholieke systeem. In de '95 stellingen' die hij in 1517 op de deur van de Schlosskirche prikte, fulmineerde hij tegen dit en andere pauselijke misbruiken. Luther wilde de kerk hervormen; zijn stellingen leidden echter tot felle reacties en hevige disputen. Om toch het christendom te hervormen brak hij uiteindelijk met de Katholieke Kerk.

Luthers stellingname tegen de rituelen in de Katholieke Kerk markeert het begin van de reformatie. Hij zag de paus niet als Gods vertegenwoordiger op aarde en vond dat mensen zelf moesten kunnen nadenken over hun geloof. Ook andere hervormers stonden op; Zwingli en Calvijn richtten zich eveneens tegen de Rooms-Katholieke Kerk. In Duitsland en later ook in Nederland protesteerden steeds meer mensen tegen onderdrukking door de kerk. De protestanten werden eeuwenlang vervolgd; pas in de loop van de 19e eeuw werd vrijheid van godsdienst in heel West-Europa gemeengoed.

Bauhaus

Het Bauhaus ontstond in 1919 in Weimar als een kunstopleiding voor ambachtslieden en beeldend kunstenaars. Later werd architectuur een belangrijke afdeling. Het Bauhaus is een van Duitslands belangrijkste bijdragen aan de moderne kunst en cultuur van de vroege 20e eeuw. Verwant aan de Nederlandse beweging De Stijl, met onder meer Theo van Doesburg en Piet Mondriaan, sloeg Bauhaus de brug van expressionisme naar modernisme. Tegen de achtergrond van technische, wetenschappelijke en sociale veranderingen wilden vooruitstrevende kunstenaars de kunst radicaal hervormen. Functioneel en efficiënt werden leidende begrippen. De invloed van Bauhaus op industriële vormgeving is niet te overschatten. Architect Walter Gropius was oprichter en tot 1928 directeur van het instituut. In de laatste jaren voor de opheffing in 1933 – de nazi's zagen de artistieke progressieven aanvankelijk als *entartete* modernisten – was Ludwig Mies van der Rohe dat, eveneens een prominente architect. Invloedrijke leden van de groep waren kustenaars als Marcel Breuer, Lyonel Feininger, Paul Klee en Vassily Kandinsky. Zij allen én de vrijzinnige industriestad Dessau zorgden voor een progressieve atmosfeer waarin Bauhaus kon uitgroeien tot een avantgardebeweging van internationaal formaat.

toegangspoort toont de verwaarloosde staat van het gebouw in 1989. Een wandeling, al dan niet met gids, door de grotendeels autovrije binnenstad is een aanrader. Zo bezoekt u het Lutherhaus en ook de Schlosskirche, waar Luther in 1517 zijn 95 stellingen aan de deur spijkerde. Een belangrijk werk van Cranach en zijn zoon Lucas (de Jongere) is het drievleugelige Reformationsaltar in de Stadtkirche St. Marien.
Voor de liefhebbers: ten noordoosten van het centrum, in de Schillerstrasse, staat de Hundertwasserschule. De speelse en fantasierijke Weense architect verbouwde aan het eind van de 20e eeuw een prefab DDR-schoolgebouw tot het kleurrijke Luther-Melanchton-Gymnasium.

Dessau

Dessau aan de Elbe werd in de 19e eeuw een echte industriestad, de vliegtuigbouw (Junkers en ook Fokker) was in de 20e eeuw het vlaggenschip. In maart 1945 vernietigde een geallieerd bombardement 80 procent van de stad en bijna 97 procent van het historisch centrum. Nog heden ten dage is er in Dessaus centrum weinig te beleven. Velen zouden Dessau dan ook links laten liggen, ware het niet dat de stad nauw is verbonden met de legendarische kunstenaarsopleiding Bauhaus (zie kader). Ten westen van het centrum, over het spoor, zijn enkele beroemde gebouwen van Bauhausarchitecten te vinden. Aan de Gropiusallee staat het prachtige 'hoofdgebouw' van Bauhaus, door Gropius ontworpen nadat de beweging in 1925 uit Weimar hierheen was verhuisd: multifunctioneel, licht, transparant en met veel technische snufjes. Een rondleiding door dit sfeervolle gebouw is een aanrader. Iets verderop, aan de Ebertallee, staan de Meisterhäuser – deels

vernieuwd na oorlogsschade – die Gropius ontwierp voor zichzelf en onder meer Klee, Kandinsky en Schlemmer. Het zijn grote, geblokte 'dubbele' villa's tussen sfeervolle dennen; navolgers van dit type zijn sindsdien overal gebouwd, tot in de huidige tijd. Twee kilometer noordwaarts staat café/danszaal Kornhaus, met sfeervolle Biergarten, te pronken aan de brede Elbe.
De verlopen Bauhauswijk Törten in het zuiden van Dessau – enigszins vergelijkbaar met het Amsterdamse Betondorp – vonden we tegenvallen, maar de architectuurdiehard zal dat ongetwijfeld zelf willen beoordelen.

Tuinen
Alle historische tuinen en parken in deze omgeving heeft men hier onder de noemer Gartenreich Dessau-Wörlitz samengebracht. Als zodanig staan de tuinen op de Werelderfgoedlijst van UNESCO. Eind 18e eeuw ontstond rond Schloss Wörlitz de eerste Engelse tuin op het continent, een landschapstuin van formaat.
In het iets zuidelijker gelegen barokke stadje Oranienbaum wordt u ongetwijfeld gewezen op de Nederlandse 'oorsprong' van stad en paleistuinen. Die werden namelijk ontworpen op instigatie van Henriëtte Catharina van Oranje, nadat zij in 1659 een vorst van Anhalt-Dessau huwde. In het door de Dertigjarige Oorlog geteisterde Duitsland werd alles wat uit het toen welvarende Nederland kwam hooggeschat.
Een aardige indruk van de bruinkoolafgraving, in dagbouw, biedt museum/festivalterrein Ferropolis net buiten Gräfenhainichen, zo'n twintig kilometer van zowel Dessau als Wittenberg.

Naumburg aan de Saale
In het zuiden van Sachsen-Anhalt, tussen Erfurt en Leipzig, ligt het mooie stadje Naumburg, al bijna duizend jaar een domstad. Zijn belangrijke handelsfunctie werd de stad in 1506 afgenomen door Leipzig; de nabije rivaal verwierf de jaarbeursrechten voor deze regio. Een rondje door het centrum, binnen de ring, is zeker aardig, maar waar het in Naumburg om gaat is de dom, de romaans-gotische kathedraal in de vroegere 'Domfreiheit', de zogenaamde immuniteit, waar het kerkbestuur heerste. Over het gebouw en de talloze kunstwerken valt veel te vertellen, maar onbetwist hoogtepunt vormen de werken van de Meester van Naumburg, een anonieme beeldhouwer die afkomstig was uit Mainz. Zijn zandsteenbeelden van de 11e-eeuwse stichters van de kerk, gemaakt halverwege de 13e eeuw, behoren tot de beste gotische beeldhouwkunst.

Linker bladzijde: romaanse crypte van de stiftskerk St. Servatius in Quedlinburg (IMG); camperplaats in het centrum van Halberstadt; Markt en Stadtkirche in Wittenberg (IMG); boven: dom van Naumburg (Guido Siebert); kasteelfeest in Querfurt (IMG); het geliefde beeld van Uta in de dom van Naumburg (Frank Boxler); links: biosfeerreservaat Mittelelbe (IMG)

De twaalf stichterfiguren staan in het westelijke koor. Vooraan rechts staan markgraaf Ekkehard en zijn adembenemend mooie gade Uta; de wat onbestemde blik boven de flatteuze mantelkraag is intrigerend. De vrouw vooraan links, de Poolse markgravin Reglindis, heeft een lachend gezicht. Op zaterdagen in juli en augustus is de sfeervolle Marienplatz, bij de gelijknamige stadspoort, 's avonds het toneel van de 'Naumburger Nächte': gezellige wereldmuziekconcerten.
Naumburg ligt midden in het wijngebiedje Saale-Unstrut. De zonbeschenen dalwanden van beide rivieren werden al in de middeleeuwen gebruikt voor wijnbouw. Dit noordelijkste wijngebied van Duitsland levert vooral frisse witte wijnen van onder meer de müller-thurgaudruif. Centrum van de wijnproductie is het mooie stadje Freyburg dat zowel beschikt over een stoer kasteel als over een leuke camperplaats bij de Unstrut.

Zeer oude stadjes in de Ostharz
Rond het middengebergte Harz liggen enkele oeroude stadjes die heel wat moois bewaren. Zo is Quedlinburg, UNESCO Werelderfgoed, bekend om zijn rijke variatie van vakwerkhuizen. Met een kasteel dat dateert van 922, een romaanse stiftskerk uit 1017 (met een kostbare kerkschat) en een zeer goed behouden centrum wordt Quedlinburg gezien als een van Duitslands meest authentieke historische steden.
Wernigerode is bijna net zo oud en bezienswaardig. Het levendige centrum rond het beroemde vakwerkstadhuis trekt jaarlijks zo'n tweeënhalf miljoen toeristen. Die komen ook voor de oude smalspoorstoomtrein (Harzquerbahn) die een aftakking heeft naar de Brocken, met 1141 meter de hoogste berg van Noord-Duitsland.

De iets verder van de Harz gelegen voormalige Hanzestad Halberstadt kwam er in de oorlog minder goed af; grote delen van de oude stad werden vernietigd. Toch maakt de indrukwekkende kerkschat in de gotische kathedraal een bezoekje meer dan de moeite waard. Sinds de 8e eeuw zetelde hier een bisschop. Tot de hoogtepunten van de 'Domschatz' moeten zeker de romaanse wandtapijten (van rond 1150) worden gerekend; de kleuren zijn ongelooflijk krachtig gebleven. Van de eens grootste joodse gemeenschap in Midden-Europa zijn de sporen nog te vinden in de wat slaperige Altstadt. De synagoge is een bezoekje waard.

Vakwerkhuizen in Quedlinburg (IMG/ Frank Boxler); burcht en stiftskerk in Quedlinburg (IMG/ Michael Bader); de Markt in Wernigerode (IMG/Michael Bader); wijngaard bij Freyburg aan de Unstrut (IMG)

Dit is maar een greep

Veel meer zou in dit artikel thuishoren, maar we moesten kiezen. Bijvoorbeeld het verrukkelijke rivierlandschap van de Elbe en Hanzestadjes met baksteengotiek als Stendal, Tangermünde en Havelberg. Wat dynamischer stadsleven met terrassen, musea en winkels vindt u in de grote steden Halle en Magdeburg. Beide zijn opgenomen in de duizend kilometer lange 'Strasse der Romanik', een snoer dat 80 romaanse bouwwerken (uit 950-1250) in 65 plaatsen met elkaar verbindt. En dan hebben we het nog niet gehad over de vele imposante kastelen zoals Burg Querfurt.

Camperen

De deelstaat Sachsen-Anhalt beschikt over ruim dertig campings. Er zijn minstens tachtig camperplaatsen, uiteraard zeer verschillend van aard en voorzieningen, veelal gratis. En natuurlijk kunt u in Duitsland overal waar geparkeerd mag worden, in uw camper overnachten (tenzij ter plaatse anders is aangegeven). <

Ostalgie

In Duitsland wordt het verlangen naar het (overzichtelijke) dagelijkse leven in de DDR 'Ostalgie' genoemd. Een variant van deze vorm van nostalgie kan ook niet-Duitsers overvallen.

De Val van de Muur ligt al meer dan 26 jaar achter ons. Niettemin roept reizen door voormalig Oost-Duitsland bij menigeen een soort weemoed op. Veel stadscentra zijn tegenwoordig qua luxe, comfort en uitstraling nauwelijks meer te onderscheiden van steden in 'het westen'. Daarbuiten en op het platteland bestaat de DDR echter nog, althans waar het gaat om aanblik en sfeer. Ik mag er graag doorheen reizen; dat biedt een kijkje in het leven in het communistische Oost-Duitsland, het land dat voor westerlingen grotendeels was afgesloten.

Toen ik voor dit artikel vanuit Nederland op weg was naar Wittenberg en Dessau, reed ik over Hannover. Tussen Helmstedt en Marienborn hing vroeger het IJzeren Gordijn. In de eerste jaren na de *Wende* zag je de directe sporen van de hereniging, opengeknipte hekken, oude wegen die provisorisch weer waren verbonden. Enkele jaren later waren er nieuwe wegen aangelegd en was het oude grenslandschap aangeharkt, alsof er niets gebeurd was. Bij Marienborn, waar je het Socialistische Paradijs binnenkwam, hebben ze de 'Deutsche Innengrenze 1945-1990' gelukkig weer wat tastbaarder gemaakt door douane- en veiligheidsgebouwen te markeren (Zoll, Spedition). Je ziet de fuiken waarvoor tot 1990 lange rijen soms wat nerveuze automobilisten met de papieren in de hand op hun beurt wachtten. Van die beruchte grenspost – westerlingen kregen hier alleen maar toegang voor een ononderbroken doorsteek naar Polen – is al in 1996 een (voorlopig) museum gemaakt, de 'Gedenkstätte Deutsche Teilung Marienborn'. Je kunt rondlopen tussen de wachttorens, de lokethuisjes en de douanekantoren (zie foto).

Hier begint overigens de deelstaat Sachsen-Anhalt. Een half uurtje later zie ik de dom van Magdeburg liggen. Door de stadsrand volg ik de navigatie richting Dessau. Veel van de grote flats hebben weliswaar een pasteltintje gekregen, het zijn onmiskenbaar de roemruchte *Plattenbauten*: monotone, antiluxueuze woonkazernes uit de DDR-tijd. Dat kan ook niet anders, de 'ommekeer' is (eigenlijk) nog vers. Net over de Elbe zie ik dan weer iets waarin Magdeburg ver op Nederlandse steden vooruitloopt: een kunstmatige heuvel bedekt met grote zonnecollectoren (het *Solarpark* op een voormalige vuilstort). Iets verderop nog een grote stroomakker. Dan begint het platteland en ziet alles er nog net zo uit als toen de Muur viel.

Te duur, te ver, te vreemd, te veel natuurrampen en niemand spreekt er Engels – vooroordelen die ervoor zorgen dat Japan als een zeldzame lotusbloem onontdekt blijft voor de camperreiziger. Maar het Land van de Rijzende Zon is een kleurrijk sprookjesparadijs met een intrigerende oude cultuur, verweven in een moderne wereld. Bovendien mag je op elke plek vrij kamperen; midden in Kioto of op Mount Fuji. Hoeveel vrijheid, belevenis en schoonheid heeft een camperreiziger nodig?

JAPAN

SPROOKJESACHTIG, MYSTIEK, CONTRASTRIJK EN HYPERMODERN

Tekst: Reinout Burgers
Foto's: Sandor Leinwald, Japancampers, Gojapango, JNTO, Japan Travel

Voorgaande bladzijden: Chureito-pagode in Fujiyoshida met uitzicht op de berg Fuji; boven: Tokio en de Rainbow Bridge; openbare toiletten zijn overal; restaurantje in Tokio; voedsel op de markt

Sake, sushi en samoerai. Japan omvat veel meer dan rijstwijn, rauwe vis en heldhaftige krijgers. Het is een eigenzinnig land met boeiende contrasten. Jammer dat zo weinig Nederlanders hier per camper rondreizen; Japan heeft de camperreiziger zoveel te bieden.
In moderne metropolen als Tokio, Kioto en Kobe waan je je in de 10e zowel als in de 22e eeuw: oude architectuur en historische plekken afgewisseld met futuristische hoogstandjes. Het binnenland is een groene oase van rust met heerlijke asfaltwegen, die dwars door de mistige bergen heen snijden, langs kolkende beekjes, bruisende watervallen, groene theeplantages en door authentieke dorpjes.
'In Japan is de rijke oude cultuur verweven met het moderne leven', vertelt Sandor Leinwald. Hij is betoverd door het land en oprichter van Go CamperJapan, een non-profit organisatie die informatie geeft over camperreizen in Japan. 'Japan is heel anders dan de rest van Azië, moderner. Wellicht moderner dan de westerse wereld. Regelmatig krijg ik het gevoel dat ik in de toekomst ben beland, maar dan ineens zie je offeranden bij een voordeur staan en ervaar je de mystieke sfeer van dit land.'

Tokio – bruisend en sereen

In de hoofdstad, met dertien miljoen mensen, kun je zonder moeite twee dagen verblijven. Even acclimatiseren en sfeer opsnuiven. 'Tokio is een metropool die zijn weerga niet kent, verhaalt Sandor verder. 'Hier vind je de traditionele Japanse cultuur en architectuur en tegelijkertijd bruist het van alles wat nieuw is. Rust en sereniteit vind je in de vele parken en tempels.'
In Tokio staat het keizerlijk paleis met prachtige tuinen. U kunt struinen door Marunouchi, de duurste wijk met futuristische hoogbouw of de boeiende vismarkt met de meest bijzondere vissoorten bezoeken. Maar ook de oude wijk Ueno met het interessante Tokio Nationaal Museum

Vertalingen in 'ons' schrift zijn gebruikelijk op richtingborden; rechts: in heel Japan zie je rijstvelden; feest in de straten van Tokio

biedt volop belevenissen. In West-Tokio ligt de populaire uitgaanswijk Shibuya met het drukste voetgangerskruispunt ter wereld. Daar kunt u overigens ook in stilte wandelen door een van de mooiste parken van Japan: Shinjuku Gyoen.

Vulkaan Fuji

Tokio heeft zoveel te bieden dat een langer verblijf geen straf is. Toch lonkt het binnenland en de kust; onderweg zijn er nog veel meer steden met fabelachtige tempels en culturele bezienswaardigheden.

Vanuit Tokio is het 140 kilometer rijden naar een van de beroemdste vulkanen van Azië: Mount Fuji of Fuji-san; in het moderne Japanse schrift Kanji (met Chinese karakters) betekent dit 'Man van Status'. Dit is de laatste vulkaan in Japan die tot uitbarsting kwam, maar dat was in 1707. 'Op een heldere dag zie je Fuji vanuit Tokio al opdoemen', vertelt Sandor. 'De haast perfect gevormde vulkaan heeft bijna het hele jaar een prachtige sneeuwkap.

Overal veilig kamperen

Een camper is de goedkoopste manier om het land te ontdekken. Sandor Leinwald: 'Langs de kust leven miljoenen mensen, maar in het midden van de eilanden liggen de bergen en is het heel erg leeg. De meeste toeristen gaan met de trein en slapen in dure hotels, maar met een camper kun je naar plekken rijden waar een 'normale' toerist niet komt, zoals het authentieke binnenland. In Japan kun je overal met een camper overnachten, mits je geen overlast bezorgt. Kamperen op een camping is niet nodig. Bovendien is Japan een veilig land met weinig criminaliteit. De mensen zijn erg beleefd. Ik adviseer om tegen vier uur een mooie plek op te zoeken om te overnachten. Er is altijd wel ergens een dorpje, benzinestation of winkeltje waar je boodschappen kunt doen. Daarnaast heeft elk dorpje of stad wel een *onsen*, hot spring of Japans badhuis.'

In Japan rijden ze links. Dat vraagt dus enige gewenning. De wegen zijn overal, ook in de bergachtige gebieden, geasfalteerd. Japan kent vele tolwegen, maar nagenoeg elk dorp kan ook via kleinere wegen bereikt worden. Deze wegen zijn veelal mooier en leuker.

De meeste dagafstanden op deze camperreis zijn met 150-200 km niet erg lang. Er is ruimschoots tijd om de rustige binnenwegen te nemen of gewoon een paar uur een tempel of natuurgebied te bezoeken. Go Camper Japan heeft gps-coördinaten van veel geschikte overnachtingsplekken. Voorjaar en herfst zijn de mooiste perioden om Japan per camper te beleven.

Dit is met 3776 meter de hoogste berg van Japan. Je kunt met de camper de vulkaan oprijden om daar te overnachten. Maar het mooiste plekje is aan de noordzijde, aan de oevers van Lake Kawaguchi. Hier op de Kohoku View Line heb je een ongestoord uitzicht op de vulkaan.'

Wasabiplantages

De volgende dag staat u op met een vorstelijk uitzicht op Mount Fuji. Het is mogelijk om een wandeling op de vulkaan te maken. De westelijke route om de berg Fuji heen (Route 139) biedt telkens weer een spectaculair uitzicht. Voorbij de vulkaan komt u in de Shizuoka prefectuur. Deze provincie is beroemd om zijn typisch Japanse wasabi- en groene theevelden. Wasabi wordt al duizenden jaren gebruikt als medicinale plant en tegenwoordig om sushi op smaak te brengen. De mooiste boerderijen om te bekijken en te bezoeken liggen langs de Aberivier. De rivier mondt uit in zee in de stad Shizuoka, maar rij stroomopwaarts langs de Aberivier, Route 29 richting Umegashima. Ineens kom je midden in het groene Japanse platteland terecht. Aan het einde van de 29 vindt u The Abe Great Falls bij de Umegashima Hot Spring ('onsen'). Overnachten kan gewoon langs de rivier, in de kleine rivierdorpjes of bij een van de onsen die u onderweg tegenkomt.

U rijdt nog een dag rustig door de heuvels, vruchtbare valleien en authentieke plattelandsdorpjes van Shizuoka. De wegen slingeren als een serpent door het landschap. Vanaf de waterval gaat u over Route 29 terug richting Shizuoka stad, maar bij de brug neemt u de 27, richting Ikawa, en volgt de weg naar de Igawa dam. Vandaaruit weer zuidwaarts om uiteindelijk op de 362 uit te komen.

Illustere ninja's

Bij de stad Nagoya bent u weer terug in de moderne wereld. De Isewangan Expressway tolweg koerst over hoge bruggen, dwars door de haven met spectaculaire vergezichten. Na Nagoya is het historische stadje Iga-Ueno het doel. Dit is een van de twee Japanse centra waar in de oude tijd de illustere ninja's werden opgeleid. 'Ninja's zijn onderdeel van de Japanse historie en cultuur', weet Sandor. 'Europeanen kennen de ninja's vooral uit Hollywood, maar dat beeld is niet correct. In het Ninja Museum wordt het verhaal verteld van deze Japanse krijgers en spionnen met onder meer spectaculaire vechtshows.'

Na Iga-Ueno zet de reis zich voort over het schiereiland Kii naar de stad Ise. Neem de weg via Nabari, dat is een mooiere route. Ise is beroemd om zijn oesters en Shinto Shrines, waarin zowel maangod Geku als zonnegodin Naiku worden vereerd. Deze 1400 jaar oude heiligdommen maken Ise een pelgrimsoord. Hier beleef je echt de mystieke en heilige sfeer van Japan. Sandor: 'In Ise kun je de Ise-Shima Skyline tolweg nemen, die kronkelt van de stadsrand door groene heuvels naar de Pacific. Bij elke bocht word je verrast door een fenomenaal uitzicht. Aan het einde van deze weg draai je links en kom je bij Meoto Iwa: de Husband and Wife rock. De rotsen in de zee eren de heilige verbintenis tussen man en vrouw.'

Bij voldoende tijd kunt u richting Shima rijden en het havenstadje Shimacho Goza om op het strand te overnachten met grandioos uitzicht op het schiereiland.

Werelderfgoed pelgrimstocht

Via Shima en de kustroute gaat de reis verder richting Yunomine, pal langs de rotsachtige kust en stranden. Vaak hangt een ziltige zeemist over de weg of tussen de rotskloven. Onderweg heeft u kans om walvissen en dolfijnen te zien en komt u pittoreske dorpjes, tempels en haventjes tegen. Een heerlijk overnachting wacht u bij een hot spring in Yunomine. De volgende dag is het een klein stukje naar Kumano Hongu Taishain, midden in de Kii bergketen. De drie beroemde Kumano schrijnen – UNESCO werelderfgoed – zijn een

Campers

Japan kent het fenomeen van Kei campers. De grappige kleine autootjes zijn razend populair, maar te klein voor de gemiddelde Nederlander. De normale campers hebben de afmeting van een Toyota bus of iets groter (maximaal vijf meter). Prijzen liggen tussen de 75 euro voor een campervan tot 115 en 190 euro per dag voor een grotere camper. Japanse campers hebben beperkte opbergruimte; veelal is er geen toilet, douche of badkamer aanwezig. Maar overal zijn publieke toiletten, badkamers en *hot springs* die je kunt gebruiken. Meestal heeft de camper een beperkt keukentje met weinig apparatuur en het fornuis is vaak een mobiele éénpitter. Wel biedt elke camper een tv met karaokefunctie en een navigatiesysteem. Informatie voor boekingen: www.japancampers.com

bijzonder voorbeeld van de architectuur in Japanse heiligdommen; u kunt hier over een eeuwenoud pelgrimspad wandelen. Na het bezoek en de wandeling graaft u bij Kawayu Onsen in een rivier uw eigen 'hot bath'. 's Avonds overnacht u onder de sterren in de warme, weelderige natuurbaden van Watarese Onsen.
Op naar de stad Koyasan. Neem de route via Koya-Ryujin Skyline (Route 425 en 371). 'Deze bergweg biedt een aaneenschakeling van vergezichten over honderden dalen. Bij Mount Gomadanzan is een Sky Tower als uitzichtpunt gebouwd. Vooral rond oktober zijn hier spectaculaire herfstkleuren te bewonderen. Ook rijdt u langs Mount Koya, voordat u het stadje Koyasan binnenkomt. Dit is het middelpunt van het Japanse boeddhisme. Hier zijn vele tempels waar u kennis kunt maken met deze fascinerende religie. Het Tokugawa mausoleum is de moeite van bezichtigen waard. Sta vroeg op om de serene atmosfeer van dit monnikenstadje op te snuiven.'

Linker bladzijde: man- en vrouwrots verbonden bij Ise; ninja; Ninja Castle in Iga-Ueno; boven: Shiga Kogen pas bij Shibu Onsen; geisha in Kenrokuen garden Kanazawa; Shirahone Onsen in de buurt van Matsumoto; onder: Kioto vanaf de Kiyomizu-dera-tempel

Ten noorden van Koyasan ligt Nara. U kunt via het havenstadje Wakayama rijden om de walvissen en dolfijnen te zien. Ook Nara herbergt UNESCO werelderfgoed tempels: 'Historic Monuments of Ancient Nara'. Deze wonderbaarlijke boeddhistische tempels moet men met eigen ogen zien, vooral de Tōdai-ji tempel is sprookjesachtig mooi. Over de skylineweg Hanshin Expressway, die dwars door de grote stad Osaka snijdt, rijdt u naar havenstad Kobe: een van de plekken waar Nederlandse zakenlui als eerste Europeanen handel mochten drijven met Japan. Kobe is een plezierige stad om even op adem te komen en te genieten van het moderne bruisende stadsleven.

Duizend eilanden naar Hiroshima

Japan is een land van duizenden eilanden. Om de grotere eilanden met elkaar te verbinden, zijn de Japanners experts geworden in het bouwen van lange bruggen. Vanuit Kobe neemt u de magistrale Akashi Kaikyo brug, 's werelds langste hangbrug, naar Awaji. Dit eiland, bekend om zijn kleurrijke marionetten, was het episch centrum van de aardbeving die Kobe in 1995 trof. In het Hokudancho Earthquake Memorial Park is de breukzone nog steeds te zien. Via Awaji gaat de reis verder over de Ōnaruto Bridge naar het grotere eiland Shikoku. In de hoofdstad van het eiland Takamatsu is een inspirerend voorbeeld van een Japanse tuin te zien: Ritsurin Garden. Hier is ook de ruïne van een 16e-eeuws kasteel te bewonderen.
De reis gaat verder naar Hiroshima. Wie in Japan is, mag deze stad niet missen vanwege zijn geschiedenis. De spectaculairste route gaat over de 'tien-bruggenweg' of Nishi-Seto Expressway, die bij Imabari begint. De route biedt schilderachtige uitzichten over blauwe zee en

Michael Schmitz,
Leiding constructie & ontwikkeling

Long Life Technologie
Sassenberg

„De vakantie zou nooit mogen eindigen“

„Met mijn Explorer zou ik eeuwig verder trekken. Plezierig feit: Precies daarvoor is hij ook gemaakt. Want dankzij LLT heeft hij een langere levensduur, dan u denkt. Veel langer.”

Met zijn familie en caravan is Michael Schmitz regelmatig in Scandinavië onderweg. Deze ervaringen gebruikt hij, om onze producten steeds verder te verbeteren. Alleen zo kunnen de vele innovaties ontstaan, die niet alleen de Maestro tot een echt meesterstuk maken. Maar ook bijvoorbeeld de milieuvriendelijke Long Life Technologie LLT, die maar liefst 12 jaar waterdichtheidsgarantie* mogelijk maakt. Voor oneindig veel vakantieplezier.

www.lmc-caravan.nl

1955 2015

* LMC garandeert door de Long Life Technologie, kortweg LLT, op alle campers een opbouw waterdichtheidsgarantie van 12 jaar.
Dit geldt standaard echter met de beperking van 120.000 km. en een jaarlijkse controle, tegen onkostenvergoeding door een officiële LMC-dealer.

groene eilanden. Hiroshima werd op 6 augustus 1945 door de eerste atoombom getroffen. In het hart van de bomkrater is Hiroshima Peace Memorial Park gebouwd. Het museum daar geeft een indrukwekkend beeld van de verwoesting en de wederopbouw. Hoe naargeestig Hiroshima ook klinkt, de stad is tegenwoordig een borrelend centrum met kunstmusea, prachtige parken en winkelstraten.

Rijkdom en pracht

Na Hiroshima gaat gaat u weer richting het oosten, naar Kioto. De afstand is behoorlijk, maar over de tolweg is Kioto gemakkelijk in een dag te bereiken. Stop onderweg wel even bij het Himeji Castle. Dit kasteel op een heuveltop dateert van 1333 en wordt beschouwd als een van de mooist overgebleven voorbeelden van de Japanse kasteelarchitectuur. Het complex herbergt 83 gebouwen met imposante verdedigingswerken. Sandor: 'Kioto is wellicht de meest historische stad van Japan. Er zijn bijna tweeduizend tempels en schrijnen. De voormalige keizerlijke hoofdstad telt verder paleizen en villa's. Kioto stond ook op de lijst voor een atoombom, maar werd toch door de Amerikanen gespaard (ten koste van Nagasaki). Nu zijn er maar liefst zeventien vermeldingen op de UNESCO werelderfgoedlijst zoals de Saihō-ji tempel en de Byodo-in tempel. Kioto staat voor rijkdom, pracht en praal.'

Na een rustdag in Kioto rijd u naar het grootste meer van Japan: Lake Biwa. In Hikone vindt u nog een leuk kasteeltje. De weg slingert verder over de beroemde Nakasendo handelsroute met bijna honderd oude handelsnederzettingen. In de oude tijd was deze route van vitaal belang. 'Magome is een historisch dorpje met kasseienstraten waar je echt het gevoel krijgt in het oude Japan rond te wandelen', weet Sandor uit eigen ervaring te vertellen. 'Blijf hier overnachten, want in de ochtend kun je een drie uur durende wandeling over een eeuwenoude handelsweg naar Tsumago maken.'

De camperreis volgt de handelsroute door de 'Japanse Alpen' naar de stad Matsumoto, eveneens een voormalige handelspost. Bezoek het zwarte 'Crow castle' en breng de avond door in een van de onsen in de stad. Als er nog tijd over is, kunt u ook overwegen om naar Shirahone Onsen te gaan. Sandor: 'Dat ligt een uurtje verder. Midden in de Japanse Alpen is er in een diepe kloof een warmwaterbad; dit is een van de mooiste *onsen* in Japan, een soort wonderland in de herfst en winter.'

Feeëriek oud Japan

De route gaat nog dieper de Japanse Alpen in, via Takayama met zijn openlucht museum en de meanderende bergwegen naar het oude Shirakawa-go. Dit is een van de best bewaarde dorpjes in Japan. De eeuwenoude houten boerderijen hebben schuine daken, zoals de boeddhist zijn handen vouwt om te bidden. Het dorpje staat eveneens op de UNESCO werelderfgoedlijst. 'Overdag lopen hier veel toeristen, maar tegen het einde van de middag zie je niemand meer. Zet gewoon uw camper aan de rand van het dorp neer en geniet 's avonds van het feeëriek gelig licht afkomstig uit de vele olielampjes. Helemaal alleen beleef je dan het oude Japan', mijmert Sandor.

Op weg naar de volgende stad, Kanazawa, komt u in de buurt van een ander oud dorpje: Gokayama. Voor dit dorp moet u echter de weg door de bergen nemen richting Yuwaku/Kanazawa. Yuwaku is een pittoreske nederzetting midden in de bergen met een heerlijke onsen. U kunt hier overnachten. Vanuit het bergdorpje heeft u de volgende dag nog voldoende tijd om Kanazawa te bekijken met zijn samoeraiverleden in het Nagamachi Samurai District en geishagebouwen in het Higashi Chaya

Hiroshima met de Atomic Bomb Dome ofwel het Vredesmonument; Himeji Castle op de weg van Hiroshima naar Kioto; Shintoschrijn Shirahige in het Biwameer ten noorden van Kioto; links: het oude dorpje Shirakawa-go staat op de UNESCO werelderfgoedlijst

CCE

Camper Caravan Expertise

Dé specialist in Nederland op het gebied van expertises en taxaties voor campers en caravans. Partner voor verzekeraars, gevolmachtigden, schadeherstelbedrijven en particulieren.

- ✓ professioneel
- ✓ slagvaardig
- ✓ objectief

Camper Caravan Expertise

T 088 730 66 66 www.campercaravanexpertise.nl info@campercaravanexpertise.nl

Routebeschrijving

Dag 1	Aankomst Tokio
Dag 2/3	Tokio
Dag 4	Tokio – Mount Fuji (ca. 150 km)
Dag 5	Mount Fuji – Umegashima Hot Spring (ca. 130 km)
Dag 6/7	Umegashima Hot Spring – Iga-Ueno (ca. 400 km)
Dag 8	Iga-Ueno – Shimacho Goza (ca. 170 km)
Dag 9	Shimacho Goza – Yunomine (ca. 200 km)
Dag 10	Yunomine – Kumano Hongu Taishain (ca. 20 km)
Dag 11	Kumano Hongu Taishain – Koyasan (ca. 120 km)
Dag 12	Koyasan – Wakayama – Nara (ca. 150 km)
Dag 13	Nara – Kobe (ca. 70 km)
Dag 14	Kobe – Takamatsu (ca. 160 km)
Dag 15	Takamatsu – Hiroshima (ca. 280 km)
Dag 16	Hiroshima
Dag 17	Hiroshima – Kioto (ca. 370 km)
Dag 18	Kioto
Dag 19	Kioto – Magome (ca. 225 km)
Dag 20	Magome – Matsumoto (ca. 110 km)
Dag 21	Matsumoto – Shirahone (ca. 40 km)
Dag 22	Shirahone – Shirakawa Go (ca. 100 km)
Dag 23	Shirakawa Go – Yuwaku (ca. 60 km)
Dag 24	Yuwaku – Kanazawa (ca. 15 km)
Dag 25	Kanazawa – Chirihama (ca. 50 km)
Dag 26	Chirihama – Shibu Onsen (ca. 280 km)
Dag 27	Shibu Onsen – Nikko (ca. 210 km)
Dag 28	Nikko
Dag 29	Nikko – Tokio (ca. 150 km)
Dag 30	Vertrek Tokio

Totale afstand: ca. 3460 km

District. 'Vergeet niet de weelderige Kenrokuen Garden en het kasteel te bezoeken', adviseert Sandor. 'Rij aan het einde van de middag naar Chirihama om op het strand de zon in de Japanse Zee onder te zien gaan.'

Sneeuwapen en vulkaankraters

Vanuit Chirihama doorkruist u het Noto-schiereiland en dan volgt u de westkust van het eiland Honshu. Voorbij Toyama ligt een fraaie weg pal langs de zee. Bij Joetsu neemt u de weg richting Nagano en uiteindelijk naar Shibu Onsen. Dicht bij de heerlijke warmwaterbaden leven de 'sneeuwapen'. In het Snow Monkey Park ziet u hoe deze makaken een bad nemen in de *hot spring*; ze lijken dan net op harige mensen met veel rimpels. Zo'n tweehonderd kilometer verder is Nikko is de laatste stad op deze camperreis. De bochtige weg over de Shiga Kogen pass (Route 292) zorgt voor avontuur en beleving, zoals een wandeling langs de rand van een adembenemende vulkaankrater. Deze bergregio is geliefd als wintersportgebied.

Voorbij de bergpas gaat u verder door de bergen via Kusatsu, Numata, Fukiware Waterfalls en Lake Chūzenji naar Nikko. Deze route staat in Japan bekend als de 'Romantic Road'.
Nikko behoort tot de oudste steden in Japan. Het herbergt diverse heiligdommen, zoals de rijkelijk gedecoreerde Toshogu Shrine en het mystieke mausoleum van Tokugawa Ieyasu. Langs de rivieroever in het centrum wandelt u door de Kanmangafuchi Abyss met zeventig Jizo-standbeelden. 'Blijf nog even een extra dag om in stilte en alle rust de Japanse kunst, geschiedenis en sfeer te beleven. Alvorens terug te rijden naar Tokio, kunt u in deze heilige oude stad nog even wegdromen en mijmeren over hoe bijzonder, gevarieerd, wonderbaarlijk en sprookjesachtig Japan is', aldus Sandor. <

Met dank aan: Sandor Leinwald van GoCamperJapan. Voor meer informatie over camperreizen in Japan: gocamperjapan.com.

Geisha in Kanazawa; Sandor Leinwald met Mirjam, Tom en Rik

DE CAMPERS EN CARAVANS VAN ADRIA

EEN DYNAMISCHE HALVE EEUW IN SLOVENIË

Natuurlijk, in dit blad hebben we het vooral over campers. Maar veel campers worden gemaakt in fabrieken die vaak al een veel langere geschiedenis hebben met het bouwen van caravans. Zoals Adria, '… een merk dat zo'n belangrijke bijdrage heeft geleverd aan de populariteit van de caravan in Europa.' Dat schrijft caravanjournalist Henk Kroon begin jaren negentig in een van de weinige boeken die in Nederland verschenen over kampeermiddelen. Adria had toen al een glorietijd beleefd met fabelachtige verkoopcijfers. Het fenomeen kampeerauto stond in die tijd qua aantallen nog in de kinderschoenen.

Tekst: Harry Schuring
Foto's: Adria Mobil

KCK-redacteur Kroon schrijft verder dat het jammer is dat er op dat moment (1993) in Novo Mesto een fabriek staat met een capaciteit van vijftienduizend caravans terwijl er jaarlijks maar zesduizend worden gebouwd. Het zou nog erger worden, weten wij nu. Het succes van het merk was in die jaren nauw gerelateerd aan de prijsstelling. Kroon: 'Vooral dankzij de uitermate scherpe prijzen is Adria in Nederland lang een heel goed verkocht merk geweest. In de jaren tachtig is een Adria 305 op de Rai in Amsterdam traditiegetrouw de goedkoopste caravan van de tentoonstelling.'
Na die lastige jaren negentig klimt Adria weer uit het dal.

Het begon in een autofabriek
De bakermat van het merk Adria is het stadje Novo Mesto in het oosten van Slovenië. In 1965 – Slovenië maakt dan deel uit van de Socialistische Federale Republiek Joegoslavië – wordt daar de eerste caravan gebouwd, het prototype '375'. Dat gebeurt in de autofabriek van IMV, een bedrijf dat eerst landbouwmachines vervaardigde en later (West-Europese) auto's in licentie gaat bouwen; modellen van DKW en Austin rollen hier van de band maar vooral ook van Renault, meer dan een half miljoen stuks van de Renault 4 bijvoorbeeld. Joegoslavië had binnen het communistische Oostblok een uitzonderlijke positie: het IJzeren Gordijn zat er niet strak omheen. West-Europeanen hebben altijd naar Joegoslavië kunnen reizen en andersom namen de Joegoslaven kennis van de West-Europeanen en hun vakantiepatronen.
Met succes wordt de eersteling in Stockholm gepresenteerd. In 1966 levert Adria de eerste caravans van het eivormige model Opatija voor de Zweedse markt; in dat jaar worden er driehonderd van gemaakt. Vanaf het begin worden de Joegoslavische caravans geëxporteerd naar vele Europese landen, Scandinavië voorop. De 'thuismarkt' speelt nauwelijks een rol in de plannen van Adria. In 1968 worden de eerste Adria's in Nederland verkocht. De productie stijgt van twee naar drie stuks per dag. Met de karakteristieke ovale vorm bouwt Adria verder. Rond 1970 krijgen de caravans bovendien een brede horizontale blauwe band als kenmerk. In oktober 1972 wordt een nieuwe fabriek

Linker bladzijde: Adriatik 420 uit 1982; boven: caravaninterieur uit Adria's topjaar 1980; onder: de kenmerkende blauwe band werd geïntroduceerd in 1970, export per trein – Adria was 'thuis in Europa' (1970)

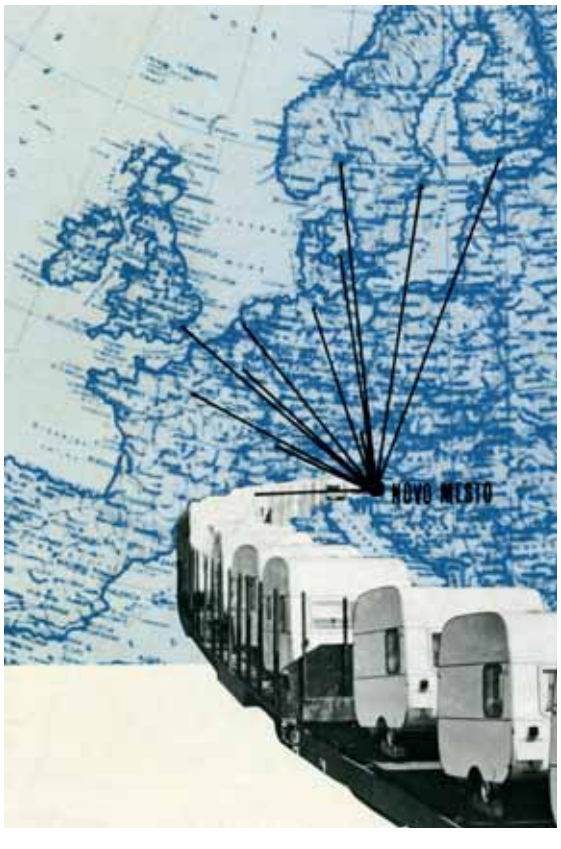

Boven: met een mooi opengewerkt model werden in de Italiaanse catalogus voor 1990 de camperdetails belicht; onder: de Adria Matrix, modeljaar 2010

geopend in Brezice, ruim veertig kilometer oostelijker, en een paar weken later ook één in het Belgische Deinze, niet ver van Gent. Weliswaar zijn de lonen in Joegoslavië laag, Adria moet wel betalen om zijn caravans naar West-Europa te exporteren. Door binnen de EEG caravans te assembleren wordt die heffing vermeden.
In Nederland groeit Adria's populariteit snel. In 1975 zijn er al zo'n 15.000. Het zijn de gloriejaren van de caravan: in 1975 telde Nederland er 171.000, in 1980 al 285.000!

Met een breder aanbod – er zijn inmiddels ook luxueuzere modellen – beleeft Adria in 1980 een topjaar: maar liefst 26.757 caravans worden verkocht en het marktaandeel in Europa stijgt tot 11,6 procent. Het aantal caravans dat jaarlijks in Europa wordt verkocht, neemt al wel af. In 1981 verkoopt Adria circa 23.000 caravans maar haalt een marktaandeel van 11,8 procent.

Introductie van campers

Rond 1970 wordt er bij IMV al nagedacht over een caravan met een eigen motor, een camper dus. Maar ook vindt men uit dat het publiek voor een camper anders is dan de bekende caravankopers. Ontwikkeling en marktverkenning lopen langs de wegen der geleidelijkheid. In 1982 vervaardigt Adria haar eerste alkoofcampers, de Adriatik 420 (6,20 m lang) en 450 (6,50 m), met een Renault Master als basisvoertuig. Ze worden gepresenteerd op een beurs in Belgrado en oogsten daar veel succes.
Na enkele jaren wordt de productie van de campers overgeheveld naar Deinze. Als in 1982 de derde generatie caravans wordt geïntroduceerd, Mistral genaamd, hebben de modellen een betere stroomlijn. In de tweede helft van de jaren 80 breidt Adria het programma uit met stacaravans en chalets. Enkele caravanmodellen worden inmiddels ook in licentie gebouwd in het Wit-Russische Minsk, in de toenmalige Sovjet-Unie. De camperserie Adriatik wordt in 1984 uitgebreid met de 390, weer op een Trafic. Een jaar later beleven twee nieuwe campermodellen op basis van een Fiat Ducato hun primeur op beurzen in Parijs, Turijn en Essen.

Crisis en een nieuwe start

Na de val van de Muur in 1989 raakt het Oostblok geleidelijk ontwricht. Voor Joegoslavische bedrijven volgt een moeilijke tijd en dus ook voor Adria. De burgeroorlog woedt ook binnen Slovenië, zij het korter en minder hevig dan elders; in 1991 wordt Slovenië een onafhankelijke staat. De productie bij Adria lijdt echter onder de slechte economische omstandigheden en de Balkanoorlog. Niettemin wordt in deze periode wel de eerste halfintegraal camper van Adria geïntroduceerd. In 1995 bestaat het merk dertig jaar maar er is weinig aanleiding tot feestelijkheden. De productie bereikt een dieptepunt van 1315 stuks; het aantal medewerkers daalt verder en komt op 186. Dat jaar gaat Adria Caravan d.d. (nv) failliet; de boedel wordt opgenomen in een nieuw bedrijf, Adria Mobil d.o.o. (bv).
Onder leiding van Sonja Golé, die tot dan aan het hoofd stond van de financiële afdeling van Adria, begint in 1996 een nieuwe bloeiperiode. De fabriek in Deinze wordt gesloten maar de productie gaat bergopwaarts – 4017 caravans en 177 buscampers in 1997 – en de onderneming is de snelst groeiende camper- en caravanfabriek van Europa. De afzetmarkt is vooral Europa – zelfs Engeland wordt beleverd – maar ook Japan voert Adria's in. Australië komt er later ook bij.

Nieuwe camperseries

Met de in 1996 geïntroduceerde buscamper Van bereikt Adria grote groepen klanten. In 1998 komt daar de halfintegraal Coral bij. De campers worden nu ook in Novo Mesto gemaakt. De groei zit er weer in en het aantal medewerkers stijgt tot driehonderd. Binnen Slovenië klimt Adria geleidelijk op de lijst van grootste exporteurs. In 2000, als Adria 35 jaar bestaat, komt de camperproductie op bijna tweeduizend stuks, daarvan zijn ruim achthonderd buscampers. In 2001 wordt de Stargo aan het programma toegevoegd, gebouwd op een Mercedes, twee alkoofmodellen en twee halfintegralen. In 2002 doopt men de buscampers om in Win en wordt het eerste chalet ontwikkeld. Als in 2003 de achtste generatie caravans op de markt wordt gebracht, krijgt het campergamma er een busje met hefdak bij, de Mini, op basis van een Renault Trafic. Met de groei van de productie stijgt het aantal werknemers; in 2004 zijn dat er zo'n achthonderd. Terwijl Adria nieuwe terreinen betreedt, toerisme (campings) en accessoires, stokt de verkoop van het hoofdproduct een beetje, mede door 'flessenhalzen in de productie'. Een nieuwe fabriek zorgt in 2005 voor meer capaciteit; hiervoor wordt 35 miljoen euro uitgetrokken, de hoogste investering in Slovenië ooit. In 2006 verkoopt Adria ruim 13.000 eenheden. Een jaar later wordt een compacte Coral halfintegraal gepresenteerd. Het model sluit aan bij een langzaam opkomende vraag naar compactere campers en is succesvol; tegenwoordig is Compact de serienaam. De naam Adriatik voor campers wordt tot 2009 gebruikt; daarna heten de campers ook gewoon Adria.
Inmiddels is het Britse caravanmerk Fleetwood overgenomen. De bedrijfsvorm wordt enkele keren aangepast aan de wijzigende strategie. In 2007 koopt Adria tachtig procent van het Spaanse Sun Roller; vanaf 2009 verkeert dat bedrijf in moeilijke omstandigheden. Met de caravans van het merk wordt in 2011 gestopt; een van de modellen zet

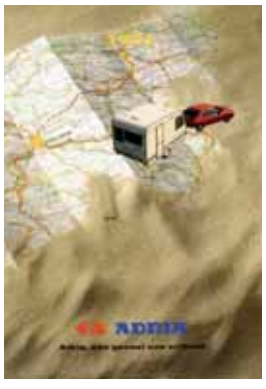

Een kleine greep uit de catalogusomslagen voor diverse landen, resp. 1969, 1970, 1989, 1993 (met de toen veelzeggende tekst 'een gevoel van vrijheid'), 2004 en 2007; onder: Sonja Golé, directeur van Adria

LEVELSYSTEEM VOOR CAMPER. SNEL WATERPAS.

AANKOMEN

VLAKSTELLEN

VAKANTIE

LEVELSYSTEM

Tarwestraat 49
2153 GE, Nieuw-Vennep
Tel.: +31 (0)6 53 17 51 37
Fax: +31 (0)525 62 19 95
info@ep-hydraulics.nl

www.ep-hydraulics.nl

Ontwikkelingen in 2016

We doen een greep uit de recente vernieuwingen. In de halfintegraalserie Compact is een model met slide out leverbaar, de SLS. De meerprijs zal circa € 4000 zijn. Met de 'uitschuifslaapkamer' is Adria concurrenten – Hymer bijvoorbeeld heeft enkele studies gedaan – te snel af. De eerste zal straks te zien zijn bij Henk Pen in Haaksbergen. De andere Compactmodellen krijgen een slankmakend buitendesign en een moderner ogend interieur.
De buscamper Twin is nu leverbaar met een vrijwel geluidloze, elektrische schuifdeur. Alde warmwaterverwarming is een andere nieuwe optie, net als vloerverwarming.
Adria's alkoofcamper, de Coral XL, is geheel vernieuwd. De integraalserie Sonic wordt aan de top aangevuld met de Supreme 810 SC, maar liefst 8,80 m lang en voorzien van een tandemas. Vanaf 2016 hebben alle opbouwcampers – niet de Twin dus – een uniforme, modern vormgegeven achterwand. De waterdichtheidsgarantie gaat van 5 naar 7 jaar in verband met de nieuwe opbouwconstructie Comprex, een combinatie van isolatiemateriaal XPS hardschuim en houten versterkingsprofiel met ademend multiplex en GFK aan buitenkant. Adria's Hein van Tulden hierover: 'We hebben geen problemen met de bestaande constructie, maar hiermee sluiten we aan bij de ontwikkelingen in de markt.' In de caravantak vernieuwt Adria de serie Alpina, die krijgt ook 7 jaar waterdichtheidsgarantie.

Boven: het aanbod 2016 van campers en de buscampers nog eens apart; onder: de voorloper van de Adria Twin, de Van, werd in 1996 geïntroduceerd, de halfintegraal Coral werd in 1998 geboren

echter wel het leven voort, maar dan onder naam Adria Aviva. In 2013 sluit de Sun Rollerfabriek; de campers gaan verder als Sun Living en worden in Novo Mesto gefabriceerd. Ook dochter Fleetwood overleeft de financiële crisis niet.
Bij het 45-jarig bestaan viert Adria onder meer de verkoop van een half miljoen eenheden.
De Sonic wordt gelanceerd als tweedegeneratie-integraalcamper van Adria. Een jaar later verschijnt de Super Sonic, dan het topmodel.

Adria nu

In de laatste jaren vernieuwt Adria – nog altijd met de inmiddels gelauwerde Sonja Golé aan het hoofd – het assortiment grondig hetgeen alleen maar tot verbeteringen leidt. Innovatie en design treden sterker naar de voorgrond en daarvoor valt Adria, met name in Duitsland, regelmatig in de prijzen. In 2014 wordt de Altea door ANWB's kampeertijdschrift *KCK* verkozen tot Caravan van het Jaar en de Twin 640 SLX wordt door de NKC bestempeld tot Buscamper van het jaar 2015.
En vers van de pers: in 2016 gebeurt hetzelfde met de Compact SL in de categorie halfintegraal.

Wat ondanks alle successen blijft, is de gunstige prijs-kwaliteitverhouding.
Als in 2015 het 50-jarig bestaan wordt gevierd, zijn veel series en modellen in een nieuw jasje gestoken en zijn er 'special editions' te koop.
In het eerste halfjaar is er maar liefst 28 procent meer verkoop dan in de eerste helft van 2014.
Tussen medio 2014 en medio 2015 steeg Adria's campermarktaandeel in heel Europa van 6,6 naar 6,9 procent; bij de caravans ging dat van 5,7 naar 6,0 procent. In de afgelopen 50 jaar verkocht Adria ruim een half miljoen caravans en meer dan 70.000 campers. In 2015 zijn in Adria's fabrieken twaalfduizend recreatievoertuigen gemaakt. Er zijn ruim twaalfhonderd werknemers. Tegenwoordig zijn de campers goed voor de helft van Adria's omzet.

Adria in Nederland

De eerste importeur in Nederland is Dick Wissink. Begin jaren 70 neemt Nico Houweling in Kesteren het importeurschap over. Vanuit Kesteren beleeft de Adriacaravan een gouden periode. Zo'n tien jaar later komt Adria onder de hoede van de

Aveco Camper Schade Service

Verzekerd van goed schadeherstel!

Uw voordeel van onze samenwerking met meer dan 40 camperbedrijven:

- Geen standaard eigen risico van € 150,-
- Fabrieksgarantie blijft van kracht bij schadeherstel door merkdealer
- Zorgeloze financiële afwikkeling
- Snelle schadeafhandeling
- Professionele reparatie
- Aantrekkelijke premie

AVECO Verzekeringen

De specialist in camperverzekeringen!

T (0523) 28 27 29
E info@avecoverzekeringen.nl
I www.avecoverzekeringen.nl/schadeservice

Kijk voor meer informatie op www.avecoverzekeringen.nl/schadeservice

familie Vlaanderen in Dordrecht. De Vlaanderen Groep, zoals het bedrijf later ging heten, is een bekende partij in de Nederlandse caravan- en camperwereld. Na lastige jaren door de financiële crisis stopt de Vlaanderen Groep met Adria. Medio 2013 gaat een nieuwe organisatie van start: Adria Benelux B.V., in Papendrecht. Het is een dochteronderneming van Adria Mobil, het concern in Slovenië; daar zit ook de officiële directeur van Adria Benelux. In Papendrecht werken vier mensen en de vijfde is de vertegenwoordiger in België. Adria geeft aan dat de marktaandelen in Nederland liggen op ruim 5 procent van de caravanmarkt en 13,6 procent bij de campers.

Trots op het merk

In de grote showroom van Duijndam Delft praten we, tussen vele Adriacampers, met de commerciële steunpilaren van Adria Benelux. Natasja Borghuis werkte al vanaf 2001 bij de Vlaanderen Groep; bij Adria Benelux is zij verantwoordelijk voor de caravans en de marketing. Hein van Tulden werkte lange tijd bij Kampeercentrum Budel en was voor campertechnische zaken al de vraagbaak van de vorige Adria-importeur; in 2009 kwam hij bij Vlaanderen werken. Nu is Hein verantwoordelijk voor de campers en de after sales.
Het 'geheim van Adria' – een merk van buiten West-Europa dat meedraait in de Europese top qua verkopen – wordt door deze Nederlandse Adria-mensen onder meer verklaard uit de betrokkenheid van de werknemers bij het product; die zijn trots op elke Adria die de weg op gaat. Hein van Tulden roemt ook de bedrijfsvoering: 'Ze blijven bij zichzelf. Als je ziet hoe hard ze groeien in aantallen, ze kunnen zo in twee ploegen gaan draaien. Maar dan moet je mensen hebben. Ze blijven overwegingen maken. Nemen we mensen aan? Hoe lang kunnen we die werk bieden? Blijven we klein? Als nieuwe mensen aangenomen worden, moet er sprake zijn van continuïteit.' Natasja Borghuis: 'En een interne opleiding van drie maanden, dan pas aan de band.' Beiden roemen de persoon van algemeen directeur Sonja Golé: 'Een zeer prettig mens om mee te werken en iemand die niet vergeet waar Adria het van moet hebben: de klant. Zij heeft wel eens Nederlandse klanten aan de deur getroffen en die zelf rondgeleid. Ze weet mensen te motiveren; het is een topchef.'

Korte lijnen

Bij Adria is er respect voor medewerkers in binnen- en buitenland, ook voor de kleinere schaal. Hein van Tulden: 'Als Adria Benelux zijn we klein in vergelijking met de Duitse markt en de Franse …' 'en Scandinavië' voegt Natasja toe, '… hoe er toch naar ons geluisterd wordt en gekeken wordt, naar wat wij nodig hebben voor ónze markt … dat doen de Duitse merken niet en dat kunnen ze blijkbaar niet. In Nederland verkopen zij gewoon een Duits product, terwijl het Nederlandse publiek vraagt om andere producten. En wij hebben wel de mogelijkheid om die caravan en die camper zo te maken dat het voor Nederland gewoon past. En ook voor België worden weer specifieke aanpassingen gemaakt. Ik merk het wel eens als klanten komen met een Adriacamper die ze uit Duitsland hebben gehaald. Die heeft andere specificaties; zo'n klant wil graag een Nederlands instructieboek; maar dat zit heel anders in elkaar dan een instructieboek van een Duitse camper.'
Natasja Borghuis vertelt over de financiële kracht van Adria: 'Elke camper die wordt gebouwd, daar zit een klant achter. Als een camper de fabriek verlaat, gaat die daar ook uit de boeken. Dat maakt je financieel sterker.' Hein van Tulden: 'Veel andere fabrieken produceren voorraadhoudend, wat betekent dat er geld in onverkochte voorraad kan zitten.'
Op de vraag wat ze als hun belangrijkste werk zien, komt het antwoord: 'De dealers ondersteunen. Wij moeten zorgen dat de dealer in staat is Adria te verkopen. We hebben op dit moment vijftien caravandealers en elf camperdealers, waarvan er twee zijn gespecialiseerd in buscampers.' Adria Benelux gaat met vertrouwen het nieuwe jaar in. <

Boven: het fabriekscomplex in Novo Mesto (Slovenië), daaronder beelden uit de productiehallen; links: Natasja Borghuis en Hein van Tulden van Adria Benelux

ROUTE NAPOLÉON

‘MOEDER ALLER REISROUTES’

Op 1 maart 1815 landde Napoleon Bonaparte, na zijn stille vertrek van ballingsoord Elba, met 1026 man in Golfe Juan aan de Franse zuidkust. Na een nacht op het strand van Cannes vertrok hij naar Grenoble. Om de kans op voortijdige ontdekking zo klein mogelijk te maken, nam hij een moeilijk begaanbare route door de Alpen van de Haute Provence. Zes dagen later kwam hij in Grenoble aan. Daar begon zijn opmars naar Parijs en zijn nieuwe regeerperiode, die honderd dagen zou duren.

Sinds 1932 is het traject dat Napoleon volgde een toeristische route. Vandaag kun je de Route Napoléon zonder overdrijving de ‘Moeder aller reisroutes’ noemen.

Tekst en foto’s: Mike Bisschops, CamperRoutes.nl

Startpunt: Golfe Juan
Het is een wat rommelige plaats aan de Côte d'Azur met een smalle boulevard en twee aaneengesloten jachthavens. De jachten zijn hier niet buitenproportioneel en het strandje langs de boulevard is niet bepaald de droomplek voor een vakantie aan de Middellandse Zee. Golfe Juan ligt ingeklemd tussen de illustere badplaatsen Cannes en Juan-les-Pins.
Toch is de plaats van historische betekenis, want hier landde Napoleon Bonaparte tweehonderd jaar geleden, na een ontsnapping uit zijn verbanningsoord Elba, voor een heroïsche comeback die honderd dagen zou duren.
Zoekend naar het begin van de route zien we aan een gevel op de hoek van de Avenue de la Gare en de Avenue des Frères Roustan, die langs de jachthaven van Golfe Juan loopt, een bordje: *Ici commence la Route Napoléon*. Direct om de hoek ligt echter een spoortunnel met een doorrijhoogte van 2.60 meter. Helaas. We volgen dan maar de boulevard naar Cannes en komen via de Avenue du Maréchal Juin op de Route Napoléon.

Grasse – de stad van 'Het Parfum'
Onze eerste stop is in Grasse, de parfumstad. Wie het boek *Das Parfum* van Patrick Süskind heeft gelezen, of de film heeft gezien, wil graag het romantische beeld herkennen van een stad met historische gebouwen te midden van geurende bloemenvelden. Maar vandaag de dag moeten we de charme van Grasse vooral zoeken in drukke winkelstraatjes en op de vele terrassen waar je kunt genieten van het uitzicht over de mediterrane omgeving. Op sommige plekken kijk je tot aan de Côte d'Azur.
De mooiste plek om een verkenning van Grasse te starten is de Boulevard Fragonard, waar terrassen en tuinen naar de mooie villa Fragonard leiden, de grootste parfumeur ter plaatse. Het kleine museum van Fragonard is aardig, maar een rondleiding door de fabriek lijkt vooral tot doel te hebben om de geachte toeristen – uit de VS, China, Japan en Rusland – zo snel mogelijk naar de verkoopbalies te leiden. Flaconnetjes met reukwater van zo'n tweehonderd euro gaan grif over de toonbank.

Het echte Parfummuseum, het Musée International de la Parfumerie (MIP), is een aanrader. In een van de vitrines ontdekken we een oude flacon met het opschrift 'Eau de cologne de Napoléon 1er à Ste-Hélène'. De keizer wilde ook in zijn laatste levensjaren kennelijk lekker ruiken! Overigens wijst niets erop dat hij met zijn legertje een tussenstop maakte in de parfumstad.

Ontspannen rijden naar Castellane
Na Grasse wordt de Route Napoléon een echte vakantieroute. Mooi glad asfalt, twee brede rijstroken, lekker bochtig en steeds nieuwe uitzichten. Dit zijn de Vooralpen van Grasse met hoge kalkstenen wanden, diep ingesneden dalen en een typisch mediterrane begroeiing van olijfbomen en parasoldennen. De weg stijgt al snel naar 1100 meter met halverwege Grasse en Castellane enkele pasovergangen tot 1600 meter hoogte.
In Castellane hebben we de keuze uit een groot aantal campings, want dit is een vakantieplaats pur sang. Aan de rand van het stadje ligt een prachtige camperplaats, direct onder de imposante rots met de Mariakapel. Vandaar loop je in vijf minuten naar het Place Marcel Sauvaire, waar elke woensdag- en zaterdagochtend markt wordt gehouden. Op zaterdag is het een Provençaalse markt, met veel heerlijke zuidvruchten, olijven en natuurlijk met zeepjes en geurige oliën en zalfjes.

Linker bladzijde: het typisch Mediterrane kalksteengebergte langs de Route Napoléon tussen Grasse en Castellane; boven: Golfe Juan, hier begint de Route Napoléon; in het Citroënmuseum in Castellane staan honderden oude Citroëns, waaronder deze prachtige DS; ambachtelijke vleeswaren op de Provençaalse markt van Castellane; links: cadeauverpakkingen van Fragonard voor thuis

Camperplaats langs de Verdon, aan de rand van Castellane; de ingang van de Gorges du Verdon vanaf het Lac de Sainte-Croix; sublieme kampeerplek op camping Le Roustou aan het Lac de Serre-Ponçon

Even buiten Castellane, vlak bij Camping International, vinden we een heel interessant museum vol oude Citroëns. Voor autoliefhebbers een absolute must! In een soort fabriekshal staan talloze modellen van de Traction Avant, de Deux Chevaux en natuurlijk de beroemde ID's en DS-en (de godin van de Franse automobielen). Buiten staan nog een paar honderd niet of nauwelijks opgeknapte auto's. Het lijkt hier typisch een uit de hand gelopen hobby.

Napoleon komt op 3 maart 1815 aan in Castellane. Hij ontbijt in de onderprefectuur. Een bordje aan de gevel van Rue Nationale no. 3 herinnert aan zijn korte verblijf.

Gorges du Verdon - Europa's grootste canyon

In Castellane doet zich een dilemma voor: de Route Napoléon blijven volgen naar Digne-les-Bains of de spectaculaire omweg nemen langs de Gorges du Verdon, Moustiers-Sainte-Marie en Puimoisson. Het eerste traject hadden we al eens gereden. We vonden het zonder meer een van de mooiste stukken van de Route Napoléon. Maar ja, het natuurgeweld van de grootste kloof van Europa mag je niet missen. Via de rechteroever, de D952, zien we het landschap 'verruwen'. De kalkzandsteenrotsen buigen op sommige plaatsen ver over de weg heen. Het mooiste deel zien we als we halverwege de D23 nemen. Dit is puur een toeristisch circuit van 23 kilometer lang dat voor een groot deel over een eenrichtingsweg voert. Hij kronkelt, klim en daalt scherp en vereist het uiterste van je stuurmanskunst. Maar je hebt hier ook de allermooiste uitzichten op de canyon en het achterliggende landschap. Op sommige stukken is de passagier niet te benijden, want de weg leidt je soms langs peilloos diepe loodrechte afgronden. Geen route voor camperaars met een zwak hart!

Het van veraf schitterende Lac de Sainte-Croix is voor ons wat te gladjes toeristisch, maar de

route van hier naar Digne is weergaloos mooi en afwisselend. Door het vroege tijdstip waarop wij hier rijden, eind mei, bloeit de lavendel nog net niet, maar een maand later zal het op de hooggelegen vlakten sprookjesachtig mooi zijn.

Napoleon neemt vanuit Castellane de snelste route naar Digne-les-Bains en Malijai. Hij arriveert op 4 maart in Digne en gaat spoorslags door naar het kasteel van Malijai. Hier krijgt hij een mooie slaapkamer aangeboden. Zijn soldaten slaan hun tenten op achter het kasteel. Tegenwoordig is er een kleine, beschutte camperplaats met goede voorzieningen.
Vanaf Digne kan Napoleon vaart maken door de rivieren Bléone en Durance tot Sisteron te volgen. Hij wist dat de kanonnen van de citadel op scherp zouden staan, maar hij moest erlangs. Dus neemt hij de gok het smalle dal van de Durance te volgen en hij heeft geluk. De commandant van de koningsgezinde gouverneur had al het buskruit in het geheim af laten voeren, zodat de kanonnen zwijgen. De troepen lopen en masse over naar Napoleon.

De stoere citadel van Sisteron
Vanuit Digne-les-Bains, dat we slechts vluchtig bezoeken, rijden we door het dal van de Durance naar Sisteron, op de grens van Provence en Dauphiné. Op kilometers afstand krijgen we zicht op de stoere citadel van Sisteron, die imposant boven de stad uittorent. In de zestiende eeuw, tijdens de grote godsdienstoorlogen, werd de burcht zowel door katholieken als door protestanten gebruikt als toevluchtsoord. Vanaf 1611 ontstond de huidige vorm die voor belagers onneembaar bleek te zijn. De krijgsbouwmeester van Lodewijk XIV ontwierp veel van zijn onneembare forten naar het voorbeeld van de citadel van Sisteron. Na Sisteron volgt een saai deel. Het hele stuk naar Gap kan je het best zo snel mogelijk afleggen, desnoods over de A51. In Gap rijden we door naar het Lac de Serre-Ponçon, waar het waterpeil van de Durance met een grote stuwdam wordt geregeld. Het is een prachtig vakantiegebied, met eindeloze wandelmogelijkheden, dat we nog van vroeger kenden. Camping Le Roustou bij Prunières, pal aan het meer, biedt alles wat we zoeken voor een paar ontspannen dagen, namelijk niets! In het voorseizoen is het hier zeer rustig, omdat bar, restaurant en zwembad nog niet open zijn.
Vanuit Gap klimmen we met een paar stevige slingers naar de hoogvlakte van Champsaur, waar we zicht krijgen op de besneeuwde toppen van het Parc national des Écrins in het oosten. Na verloop van tijd voegt de rivier de Drac zich bij ons en die zullen we globaal tot in Grenoble blijven volgen. Dit deel van de route is bijzonder afwisselend, met veel bochtenwerk, klimmen en dalen, maar altijd blijft het rijden een puur genot door de geweldig goede staat van de weg, de N85. Bij Corps maken we een korte stop op het parkeerterrein van Hotel Napoléon. Het stadje bestaat uit een winkelstraat en wat achterliggende huizen. We zien geen redenen voor een langer verblijf.

Op 6 maart overnacht Napoleon in de Gendarmerie van Corps. Het wordt zijn laatste stop voor Grenoble. 38 kilometer noordelijker, bij Laffrey, zal hij de volgende dag een ultieme confrontatie met een grote legereenheid van Lodewijk XVIII hebben.

Laatste historische stopplaats bij Laffrey
Wij vervolgen onze weg naar La Mure, waar een omleiding wordt aangegeven voor vrachtwagens en grote campers, zwaarder dan 7500 kg. De 'Rampe de Laffrey', een steile afdaling naar Vizile, waar een aantal ernstige ongelukken is gebeurd, is een kilometers lange afdaling, met een maximale daling van 13 procent. Die vergt het uiterste van je stuurmanskunst en remtechniek. Wie zich niet honderd procent zeker voelt, kan bij La Mure beter de omleidingsroute nemen.
De laatste stopplaats voor Grenoble is de 'Prairie

Boven: een van de vele uitzichtpunten aan de D23 langs de Gorges du Verdon, op de achtergrond de Alpen van de Haute-Provence; ruiterstandbeeld van Napoleon bij de Prairie de la Rencontre in Laffrey; links: de onneembare burcht van Sisteron. Het buskruit was 'verdwenen' toen Napoleon passeerde

SunLiving

MADE BY ADRIA MOBIL

Beleef meer. Geniet meer.

Sun Living, made by Adria Mobil,
verkrijgbaar bij deze dealers:

Averesch Campers
Butaanstraat 21, Rijssen
www.avereschcampers.nl

Camper & Caravancenter C. vd Oever
Berghemseweg 2a, Herpen
www.caravancenter.nl

Travelsmaker.nl
Baanhoek 161, Sliedrecht
www.travelsmaker.nl

Sun Living, made by Adria
Sun Living (bus)campers worden in de moderne fabriek van Adria Mobil geproduceerd.

www.**sunliving**.nl

de la Rencontre' bij Laffrey. Hier staat een groot ruiterstandbeeld met een trotse keizer aan de teugels. Afgezien van dit standbeeld is er niet veel te zien, maar het verhaal erbij is prachtig.

Napoleon staat hier met zijn kleine leger tegenover een overmacht van het Vijfde Regiment troepen van de koning, Maarschalk Lessart geeft opdracht te schieten, maar dan spreekt Napoleon de legendarische woorden: 'U kent mij, ik ben uw keizer'. Het complete regiment loopt juichend over naar de keizer.

Grenoble – mooi en leefbaar

Van hier naar Grenoble is het nog een uurtje rijden, eventueel via het kasteel en het prachtige park van Vizile. In Grenoble zelf is een kleine camperplaats vlak bij de Isère, in de wijk Sassenage. Vandaar is een bezoek aan de stad per fiets heel goed te doen. Na een bezoek van drie dagen concluderen we dat Grenoble een van de mooiste en meest leefbare grote steden van Frankrijk is. De attracties die je hier niet mag missen zijn: het museum van moderne kunst, Musée de Grenoble, met onder andere een rijke collectie impressionisten, de Art Nouveau markthal van Ste-Clair, het Olympische park met de inmiddels geasfalteerde schaatsbaan waar Kees Verkerk en Ard Schenk medailles wonnen en de kabelbaan met de bijnaam 'Les Bulles', voor een ritje naar de Bastille, vanwaar je een fantastisch uitzicht hebt over de stad en de aangrenzende gebergten Vercors en Chartreuse.

Ons belangrijkste doel was het vinden van een plaquette op de hoek van de Rue de Bonne en de Rue Blanc Fontaine. We lezen de woorden die Napoleon daadwerkelijk lijkt te hebben uitgesproken: 'Voor Grenoble was ik avonturier. In Grenoble was ik prins.' 7 maart 1815.

Eind maart 2016 komt de nieuwe CamperRoute-gids van de Route Napoléon uit. Daarin zijn ook de Wijnroute Elzas en een verbindende route door de Franse Jura opgenomen.
Meer informatie: www.camperroutes.nl. <

Musea aan de Côte d'Azur

Tijdens onze eerste reis over de Route Napoléon kozen we voor een verblijf bij Saint-Paul-de-Vence, op Camping Domaine de la Bergerie. Vandaar konden we gemakkelijk per bus naar Nice, waar we een aantal bijzondere musea bezochten. Uit het grote aanbod kozen we voor:

- Musée Matisse, op de heuvel van Cimiez, vlak bij de Franciscaner Abdij met Italiaanse stijltuinen. In dit museum ligt de nadruk op het beroemde knipselwerk van Henri Matisse.
- Musée National Marc Chagall, op loopafstand van het Musée Matisse, op de hoek van de Boulevard Cimiez en de Avenue Docteur Ménard. Hier hangt het complete bijbelse werk van Chagall, 17 imposante schilderijen.
- Villa Ephrussi de Rothschild in Saint-Jean Cap Ferrat, met prachtige stijlkamers en vooral de schitterend gelegen tuinen. Zeer de moeite waard!

Alle musea zijn bereikbaar met goede busdiensten vanuit Nice, vanaf opstapplaatsen aan de Rue de la Buffa en de Rue Maréchal Joffre.
Vanaf camping La Bergerie bezochten we Saint-Paul-de-Vence en het prachtige museum van de Fondation Maeght. De veelzijdige collectie omvat schilderijen van Kandinsky, Léger, Braque, Chagall en Miró. In de buitenruimten staan kostelijke beelden van Miró, Catherine Hepworth en Giacometti.

Boven links: overhangende rotsen langs de Gorges du Verdon; bij kader: Fondation Maeght in Saint-Paul-de-Vence, beelden van o.a. Giacometti staan op de buitengalerijen; links: de tuinen van Villa Ephrussi de Rothschild in Saint-Jean Cap Ferrat vormen een subtropische lusthof; onder: kabelbaan 'Les Bulles' in Grenoble voert naar het hoog gelegen Fort de la Bastille

SLINGEREND DOOR DE ACHTERHOEK

De Achterhoek behoort tot de oudste en mooiste cultuurlandschappen van Nederland. De boerderijen, essen, slingerende wegen, houtwallen, bossen en graslanden vormen de coulissen van het toneel. Ook de vele landgoederen behoren tot de smaakmakers van het landschap. Langs de IJssel liggen vestingsteden als Zutphen, Bronkhorst en Doesburg. We beginnen onze tocht in Zutphen en pikken bij Borculo de Slingeroute op.

Tekst: Bartho Hendriksen
Foto's: Mary Kuiper, Bartho Hendriksen, Stichting Achterhoek Toerisme, Geldersch Landschap en Kasteelen, Museum MORE

Het riviertje de Slinge dat die route zijn naam geeft, ontspringt in Duitsland, komt vlakbij Winterswijk ons land binnen en splitst zich dan in tweeën. De Groenlose Slinge loopt via Groenlo naar Borculo en stroomt dan uit in de Berkel. De Boven-Slinge loopt via Varsseveld naar de Oude IJssel. In de vorige eeuw werd de loop van de beken genormaliseerd, dat wil zeggen rechtgetrokken en uitgediept om wateroverlast te voorkomen. Daarmee verloren ze hun natuurlijke karakter. De laatste jaren wordt de Slinge in oude luister hersteld.

Hanzestad Zutphen

Zutphen, de mooiste IJsselstad, is het startpunt van onze campertocht door de Achterhoek. Dankzij de rivieren de IJssel en de Berkel werd Zutphen een rijke handelsstad. De stad verkreeg aan het einde van de 12e eeuw stadsrechten en werd in 1285 een Hanzestad. Zutphen is rijk aan verborgen hofjes en sierlijke torens. Waar de Berkel de stad instroomt stond de machtige Berkeltoren (nu een ruïne). Op de oudste plek, het 's-Gravenhof, staat de eerbiedwaardige Sint-Walburgiskerk. De Librije werd in 1561 geopend als bibliotheek van het Sint-Walburgisklooster. In de oude leeszaal zijn vierhonderd oude boeken en handschriften aanwezig op het gebied van theologie en recht. Omdat het een openbare ruimte was, lagen en liggen de boeken aan de ketting. Het interieur van de leeszaal is sinds de bouw nauwelijks gewijzigd. De gotische Walburgiskerk bezit prachtige schilderingen. Schuin tegenover de kerk staat het nieuwe stadhuis dat met zijn koperen schubben een opmerkelijke combinatie is van moderne architectuur en gerenoveerde oudbouw. Ook de twee musea – Stedelijk Museum en Museum Henriëtte Polak – zijn een bezoek waard.
Van Zutphen is het een korte reis naar Gorssel. Na een grondige verbouwing en uitbreiding van het oude gemeentehuis werd in mei 2015 MORE, museum voor Nederlands Modern Realisme, geopend. Er zijn werken te zien van toonaangevende Nederlandse modern realistische kunstenaars van de afgelopen honderd jaar, zoals Carel Willink, Pyke Koch, Raoul Hynckes, Charley Toorop, de fotografen Paul Huf en Erwin Olaf en modeontwerper Fong Leng.

Dé Achterhoek

Oorspronkelijk had het woord 'achterhoek' de betekenis voor een afgelegen hoek, maar rond 1872 werd daarmee ook Twente en graafschap Zutphen bedoeld. Dominee Willem Sluyter noemde de 'Achterhoek' als eerste in een gedicht uit de 17de eeuw: *Waer iemant duisent vreugden soek / Mijn vreugt is in dees' achter-hoek.* Hij doelde daarmee op de omgeving van Neede, waar hij was geboren. Rond 1909 schreef schoolmeester B.J. Stegeman *'t Gif maor enen Achterhook / Den Gelderschen, den echten.* Hij wordt door sommigen ten onrechte gezien als 'bedenker' van de naam Achterhoek, maar de naam was al eerder in zwang.

Bladzijde links: kasteel Slangenburg bij Doetinchem; boven: de Slinge bij Groenlo; magisch realisme in museum MORE in Gorssel (foto: Jakob van Vliet); links: in de oude binnenstad van Zutphen

Huis Verwolde in Laren, buiten en binnen

Langs de Berkel

We keren weer terug naar Zutphen en rijden via de N346 richting Lochem. Dat het stadje druk bezocht wordt dor toeristen, is geen wonder. Het wordt omring door landschappen die tot de mooiste van de Achterhoek behoren. Ten zuiden van Lochem ligt een prachtig geaccidenteerd terrein met de Paasberg en Lochemse Berg als hoogste toppen. Ook het kleine Barchem is een stop waard.

Wie Achterhoek zegt, zegt kastelen. Verspreid in het landschap staan tientallen kastelen en buitenplaatsen van de Gelderse landadel. De meeste worden particulier bewoond en zijn niet opengesteld voor bezoekers. Huis Verwolde in Laren, gelegen aan de doorgaande weg naar Holten, is een uitzondering. In dit classicistische landhuis herinneren tal van voorwerpen aan de voormalige bewoners. Tijdens de rondleiding betreedt u de Chinese kamer, de ontvangstzaal en de slaapvertrekken. Rond het kasteel ligt een tuin in Franse barokstijl. In de voormalige keuken van het kasteel is een theeschenkerij met terras gevestigd.

Windhoos

Borculo werd op de avond van 10 augustus 1925 door een windhoos getroffen die in enkele minuten het stadje grotendeels in puin deed vallen. *De muren schudden, ruiten rinkelden, daken werden afgerukt. Dodelijk verschrikt en beangst gaven de mensen zich over aan het noodlot dat hen gegrepen had.* Deze tekst staat te lezen in het Brandweer- en Stormrampmuseum. Krantenberichten, teksten en foto's geven een beeld van de ramp waarbij drie doden en honderden gewonden vielen. Het Berkelstadje werd na een flinke collecte sfeervol herbouwd. Ophaalbruggetjes en een schutsluis uit 1628 herinneren aan de tijd dat de Berkelschippers handel dreven met Zutphen en het Duitse stadje Vreden.

Slag om Grolle

Vanaf Borculo volgen we de bordjes Slingeroute. De bewegwijzering wordt in de loop van 2016 verwijderd maar de route, kaart en routebeschrijving zijn nog wel te downloaden via internet. De Slingeroute 'slingert' door het oostelijke deel van de Achterhoek. Haarlo is een klein dorp met een aardig dorpsplein waaraan

Het oude postkantoor van Groenlo is nu een restaurant; rechts: bij de kerk van Haarlo staat het beeld 'De rustende landbouwer'

de hervormde kerk uit 1857 staat. De kerk kreeg dankzij haar opvallende achthoekige vorm de bijnaam 'Kluntjespot' (suikerpot).
Vestingstad Groenlo kent een roemruchte historie. Tijdens de Tachtigjarige Oorlog werd de stad definitief bevrijd van de Spanjaarden door Frederik Hendrik. Het was een van de eerste overwinningen van de prins die later de bijnaam Stedendwinger zou krijgen. In de oude Calixtuskerk kunt u aan de hand van een multimediashow de belegering en verovering van de oude vestingstad Grolle, het huidige Groenlo, herbeleven. Elk jaar wordt in oktober de Slag om Grolle in een groot historische evenement nagebootst. Maar het bekendst is Groenlo van het biermerk Grolsch. Tot 2004 werd het bier hier gebrouwen.
Na Groenlo verlaten we de Slingeroute om koers te zetten naar Lievelde. In het Museum Erve Kots staat de Slag om Grolle ook centraal. Op de bovenverdieping van het nieuwe museumgebouw herleeft deze tijd met een maquette en een film.
In en om deze 17e-eeuwse boerderij krijgt u in het openluchtmuseum een beeld van het Achterhoekse leven rond 1900. Er staan stallen, een brouwerij, rosoliemolen en er vinden demonstraties van oude ambachten plaats.

Boerderijen

De eeuwenoude boerenhoeven geven het landschap in de Achterhoek iets extra's. Het oudste boerderijtype dat je in deze regio tegenkomt, is het zogenaamde 'los hoes'. De boerderij bestond uit slechts één ruimte. In de deel, bereikbaar via hoge achterdeuren, stond het vee. Voor in het 'hoes' leefde het boerengezin. Boven de deel was een vliering voor de opslag van de oogst. Na 1800 ontstond een nieuw boerderijtype, het hallenhuis, waarbij tussen het woongedeelte en de stal een scheidingswand werd opgetrokken. De muren van het hallenhuis waren meestal in vakwerk uitgevoerd; het dak was bedekt met riet of pannen.
Scholtenboerderijen kom je vooral tegen in de omgeving van Winterswijk. Scholten waren rentmeesters die namens de landeigenaar, die veelal afwezig was, de gang van zaken op het landgoed behartigden. De scholten leefden als herenboeren of grootgrondbezitters. Tot in de 20e eeuw behielden zij veel macht en invloed. Scholtengoed Meerdink (foto) en Lammers aan de Meerdinkweg in Woold is een mooi voorbeeld van een oude scholtenboerderij omringd door akkers en weilanden.

BINNEN 3 UUR NIEUWE MATTEN IN UW CAMPER!

ERVAAR HET WARME EN HUISELIJKE GEVOEL VAN MAATWERK MATTEN IN UW CAMPER.

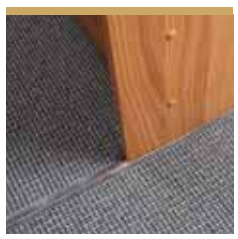

- MAKKELIJK UIT TE NEMEN
- DUURZAME KWALITEIT
- GROTE KEUS UIT KLEUREN
- EENVOUDIG SCHOON TE HOUDEN

Just Carpets
CARAVAN- EN CAMPERTAPIJT

adres
Eckerstraat 38
8263 CB Kampen

telefoon (038) 333 31 10
informatie info@justcarpets.nl
verkoop verkoop@justcarpets.nl

WWW.CAMPERTAPIJT.NL

- **Onderhoudsvrij**
- **Voorkomen van klapbanden en ongevallen**
- **Verlengt de levensduur van uw banden**
- **Eenvoudige zelfmontage**
- **Altijd de juiste bandenspanning**
- **1 set volstaat voor zomer- / winterbanden**

Schalmei 41 - 6904 PZ Zevenaar - T: 0316 712 500 - info@powerfullsales.nl
Kijk voor meer informatie op aveco.powerfullsales.nl/ecocap

ECOCAP het voordeligste banden druk controle systeem op de Nederlandse markt!

De ECOCAP is een externe TPMS-sensor die u eenvoudig op het ventiel van de band monteert. De ECOCAP controleert de bandenspanning 24 uur per dag, 7 dagen in de week! En bovendien gebruikt de ECOCAP geen stroom als er geen drukverlies is. Dus gaat deze ook nog eens heel erg lang mee. De ECOCAP geeft een visuele melding als de druk in de band met +/- 5% is gedaald. Zo kunnen de banden altijd op tijd opgepompt worden naar de gewenste bandendruk.

De ECOCAP kalibreert de druk van de band bij iedere montage opnieuw en controleert de druk 24 uur per dag. Mocht de druk afnemen dan zal het rode LED-signaal zichtbaar worden. Dit signaal is tot op een afstand van 10 meter waarneembaar, zelfs bij daglicht! Zodra men de ECOCAP verwijderd zal het signaal doven, bij normaal gebruik is de levensduur van de voeding vier tot vijf jaar. Mocht de voeding onvoldoende spanning hebben dan zal de ECOCAP u via een geel signaal hierop attent maken. Tijd om de batterij te laten vernieuwen.

Externe druk veranderingen voortkomende uit lage en hoge temperaturen worden automatisch gecompenseerd om te voorkomen dat er een vals alarm wordt afgegeven. De ECOCAP waarschuwt bij een drukverlies, zelfs bij warme banden.

Nieuw is het systeem dat u zowel op het ventiel als ook in het voertuig aangeeft dat uw banden druk niet meer correct is.

Door middel van een display welke op het dashboard dan wel op de voorruit gemonteerd kan worden, wordt u tijdig gealarmeerd. De lange levensduur van de voeding wordt ook hier op vier tot vijf jaar gesteld daar het systeem alleen stroom verbruikt als uw banden druk minimaal 5% is afgenomen. ECOCAP is het enige systeem op de markt dat op deze wijze functioneert.

Uw voordelen op een rijtje:

- Het voorkomen van klapbanden en ongevallen
- Ingebouwd anti-diefstal slot
- Zelf kalibrerend
- Eenvoudige zelfmontage
- Onderhoudsvrij
- Keer op keer opnieuw te gebruiken
- Lange levensduur batterij (4 - 5 jaar)
- Verlengt de levensduur van uw banden met 20%
- Altijd de juiste bandenspanning.

NU ook met display in het voertuig verkrijgbaar!

Op Landgoed De Driesprong tussen Zelhem en Halle werd onlangs een nieuw landhuis gebouwd; Bredevoort Boekenstad

Rond Winterswijk
We rijden door naar Winterswijk. Ook hier toont de Achterhoek zich op zijn mooist: een kleinschalig halfopen landschap met een afwisseling van bosjes, houtwallen, essen, lanen en oude boerderijen. Winterswijk was rond 1900 een belangrijk centrum van de textielindustrie. Van de zeven fabrieken staat alleen de Tricotfabriek nog overeind. Twee prachtige industriële gebouwen aan de rand van de binnenstad zijn onder de naam 'De Tricot' verbouwd tot appartementencomplexen.

Winterswijk heeft een nauwe band met de schilder Piet Mondriaan (1872-1944). Toen Piet acht jaar oud was, verhuisden zijn ouders van Amersfoort naar Winterswijk, waar zijn vader hoofd werd van de christelijke school. Het gezin betrok een villa aan de Zonnebrink. Hier ontwikkelde de jonge Mondriaan zijn teken- en schildervaardigheid, tot hij op 22-jarige leeftijd het ouderlijk huis verliet en naar Amsterdam trok. In het ouderlijk huis – nu ingericht als Museum Villa Mondriaan – is een expositieruimte gewijd aan Mondriaan. Met de folder *Wandel in de voetsporen van Piet Mondriaan* maakt u een wandeling langs verschillende locaties die een grote rol hebben gespeeld in zijn jeugd en schilderkunst.
De Steengroeveweg brengt u bij de Steengroeve bij Ratum waar u een blik kunt werpen op de geologische geschiedenis van Nederland. De veertig meter dikke versteende kalklaag ontstond circa 240 miljoen jaar geleden. In de steengroeven zijn fossielen, botresten en mineralen gevonden.

Bredevoort Boekenstad
Vanuit Winterswijk vervolgen we de Slingeroute richting Aalten en Varsseveld.
Aan de Slinge buiten Winterswijk ligt Berenschot's Watermolen. Ooit stonden hier aan weerszijden van de beek zelfs twee molens: een olie- en korenmolen. De vroegere opslagplaats is in de oorspronkelijke staat hersteld en biedt nu onderdak aan een restaurant. In de gerestaureerde korenmolen is te zien hoe een waterradmolen werkte.

AVECO Verzekeringen

De specialist in camperverzekeringen!

Waarom Aveco?

- *Standaard eigen risico € 150,- vervalt bij herstel door aangesloten camperbedrijf*
- *Unieke verzekeringen voor nieuwe en gebruikte campers*
- *Vervangende camper bij schade en pech*
- *Eigen wereldwijde Alarm Centrale*
- *Speciale merkverzekeringen*
- *Aantrekkelijke premie*
- *De beste voorwaarden*
- *Advies door persoonlijk adviseur*

Nog meer unieke voordelen

- ✔ 365 dagen aaneengesloten reizen met de camper is toegestaan.
- ✔ Stalling in het buitenland gedekt tot 6 maanden aaneengesloten.
- ✔ Diefstalbeveiliging gratis meeverzekerd.
- ✔ Bij luifel- en/of hagelschade geen terugval in no-claimkorting.
- ✔ Uitlenen aan vrienden en familie is meeverzekerd.
- ✔ Aveco Alarm Centrale 24 uur per dag bereikbaar bij pech, schade en/of ziekte.

Extra klantvoordeel met MijnAveco Pas

avecoverzekeringen.nl

Bredevoort staat bekend als nationale boekenstad. In deze tijd van tanende belangstelling voor het boek houden zo'n twintig antiquariaten stand. Liefhebbers struinen de winkels af naar dat ene boek waarnaar ze al zolang op zoek waren. Maar naast boekenstad is Bredevoort ook vestingstad. Vanuit hun vesting bestuurden de heren van Bredevoort hun heerlijkheid die het oostelijke deel van de Achterhoek omvatte. De wallen en bastions van het vervallen kasteel werden in 1795 gesloopt. Rond de burcht lag het stadje waaraan alleen de Grote Gracht en het Molenbastion nog herinneren.

Landgoed Slangenburg

Aan de weg van Varsseveld naar Doetinchem ligt het fraaie landgoed Slangenburg. Een prachtig natuurgebied met bossen, statige lanen, graslanden, vijvers en eeuwenoude beuken en eiken. Het 17e-eeuwse kasteel vormt het hart van het landgoed. Tegenwoordig is het kasteel het gastenverblijf van de benedictijnen. De kloosterlingen zelf wonen in de Sint Willibrordsabdij aan de rand van de Abdijbossen. Vanaf de parkeerplaats bij het kasteel lopen verschillende wandelroutes de bossen in. Niet ver van het kasteel kabbelt de Boven-Slinge. Een wandeling langs de beek levert idyllische plaatjes op. Bij Theetuin 't Höfken, een aangename pleisterplaats voor een kopje thee, koffie, zelfgemaakte cake of krentenwegge, word je hartelijk verwelkomd door de eigenares. Achterhoekse gastvrijheid op zijn best.
Na de thee is het tijd voor het laatste deel van de Slingeroute. Via Halle rijden we naar Ruurlo. Huis Ruurlo is een omgracht en uit rode bakstenen opgetrokken gebouw dat vanaf de 16e eeuw in verschillende fasen werd uitgebreid. Het huis wordt particulier bewoond maar zal in de loop van 2017 onderdak bieden aan het Carel Willinkmuseum, een dependance van MORE in Gorssel. Tot die tijd is het heerlijk wandelen in de in Engelse landschapsstijl aangelegde kasteeltuin. <

Watermolen De Stenen Tafel in Borculo; net buiten Doetinchem ligt Theetuin 't Höfken

Campers

De Achterhoek is een campervriendelijke regio. Er zijn maar liefst veertig campings in de streek waar een speciale zuil voor campers is geplaatst. In Zutphen zijn camperplaatsen langs de IJssel en aan de rand van de binnenstad. Zo'n zuil geeft stroom en water en biedt mogelijkheden voor de afvoer van vuil water. Op de site www.camperplaatseninde-achterhoek.nl staan alle camperplaatsen vermeld.

Praktische informatie

Achterhoek Toerisme, www.achterhoek.nl
Slingeroute, http://www.anwb.nl/vrije-tijd/auto-route/slingeroute
Theetuin 't Höfken, Bultensweg 3, 7004 HR Doetinchem, www.slangenburg.nl/theetuinthofken, open mei-oktober, wo-za 10-18 uur

Bartho Hendriksen is toeristisch journalist en schreef diverse Capitool Reisgidsen en het boek Onverwacht Nederland

Slimme voortenten voor de camper

In de wereld van caravans is het Deense merk Isabella welbekend als producent van voortenten. Isabella Nederland heeft echter ook een paar campervoortenten in het assortiment en wel onder de naam Ventura. Deze voortenten zijn geheel afsluitbaar wanneer de camper wordt weggereden, voor een dagtochtje of wat dan ook. Zo kan de tent zelfstandig blijven staan en is de boel afgesloten. De zogenaamde Freestander tenten worden gemaakt van polyester. Er zijn twee uitvoeringen leverbaar. De Cumulus is er in twee maten, voor campers met een hoogte tussen 1,70 en 2,80 m; frame naar keuze: staal of glasfiber. Het sportieve boogtentmodel Arcus past op campers tussen 2,20 en 2,85 m hoog en heeft een aluminium frame. Prijzen liggen rond de duizend euro.

Freestanders Cumulus & Arcus, vrijstaande tenten voor Bus- en Autocampers

Met de Freestander tenten van Ventura vergroot u de mogelijkheden. Ze zijn eenvoudig aan de camper te bevestigen en kunnen wanneer u de camper wegrijdt aan de achterkant geheel worden afgesloten.

FREESTANDER CUMULUS

Bodemmaat van ca. 308 x 254 cm.
Twee modellen; De Low past op voertuigen tussen de 170 en 250 cm en de High past op voertuigen tussen de 240 en 250 cm.
Keuze uit een lichtgewicht IXL frame of stabiel staal Prenox frame.

vanaf
€ 1040,-

FREESTANDER ARCUS

Bodemmaat van ca. 350 x 250 cm.
Past op voertuigen tussen de 225 en 285 cm.
Standaard geleverd met een lichtgewicht Aluminium frame.

vanaf
€ 995,-

Kijk voor de gehele collectie en meer informatie op **www.isabella.nl · www.ventura-camping.com**
Isabella Nederland BV · info@isabella.nl - 033-2541100

VENTURA

BELGIË

NIEUWPOORT, KAMPEERAUTOTERREIN DE ZWERVER

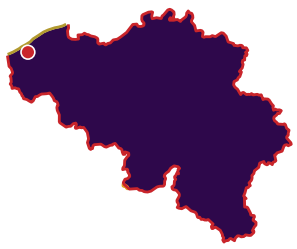

Heerlijk uitwaaien aan de Belgische kust

De Belgische kust kent maar heel weinig camperplaatsen. Camperliefhebbers zijn zelfs afgelopen jaar een petitie gestart om gemeenten en regering zover te krijgen dat er meer vergunningen worden afgegeven voor camperplaatsen. Voorlopig nog zonder merkbaar resultaat. Kampeerautoterrein De Zwerver in Nieuwpoort aan de Belgische kust is dan ook snel vol. Hij grenst aan één zijde aan de Compas Camping. Beide liggen aan de Brugse Steenweg. Deze straat maakt een bocht. Om die bocht is de entree van de camperplaats.

Tekst en foto's: Marga Feenstra

Camperplaats De Zwerver ligt achter de kassen van een bloemen- en plantenzaak. De 30 krappe plaatsen – op internet wordt gegrapt dat het er 230 hadden moeten zijn – liggen aan straatjes. Heeft iedere chauffeur goed geparkeerd, dan passen er aan de zijkant van de camper nog wel stoeltjes. Anders zet u die voor de camperneus. Aan de zijkant van een van de rijen is plaats voor een echt grote camper. U mag hier zonder tijdslimiet 'parkeren', De Zwerver is het hele jaar open. Betalen gaat via een ingewikkeld betaalsysteem en een sep-key in het sanitair. U betaalt met bankbiljetten, eerst een borg die weer wordt verrekend met wat uiteindelijk moet worden betaald. Water lozen kost € 2 (euromunt), water innemen kost € 0,50 (euromunt). Stroom is bij de prijs inbegrepen. Het overnachtingstarief is € 16,50 per 24 uur. Tip: let bij het douchen op de tikken van uw sep-key.

Uw camper staat op ruim een kwartier lopen van de boulevard van Nieuwpoort. U loopt of – zoals veel camperaars doen – fietst via de Veurnesluis, langs het indrukwekkende sluizencomplex Ganzepoot naar de boulevard om 's avonds een hapje te eten. Daar rijdt overigens ook de kusttram tussen De Panne en Knokke met 68 haltes. In de winter rijdt de tram elke 20 minuten, in beide richtingen; in de zomer elke 10 minuten. Een leuke manier om de Belgische kust te verkennen. Een dagpas koopt u in de tram (€ 8) of in de voorverkoop (€ 6) bij kiosk, winkel of station. Natuurlijk ligt deze camperplaats op een schitterende aanrijroute naar Frankrijk. Voor de grens zorgen winkels met 'goedkope' drank en sigaretten voor een nostalgisch tintje. <

Kampeerautoterrein De Zwerver
Brugse Steenweg 29
B-8620 Nieuwpoort
(0032) 474 66 95 26
de_zwerver@telenet.be
(geen website)
gps 51.13026, 2.76421

LEUK
- kusttram tussen De Panne en Knokke
- uitwaaien en lekker eten op de boulevard
- via mooie route naar Frankrijk

LEER:
VERTROUWD RAKEN MET UW CAMPER & VEILIG RIJDEN.
INPARKEREN, ACHTERUITRIJDEN, MANOEUVRERENEN.
RIJDEN OP BUITENWEGEN, SNELWEGEN, STADSWEGEN.

TINEKE DE RUIJTER
BEVOEGD RIJINSTRUCTEUR EN
ENTHOUSIAST CAMPERRIJDER
06 2706 4531
TINEKEDERUIJTER@ZIGGO.NL

VOOR VROUWEN DOOR VROUWEN

WWW.VROUWRIJDTCAMPER.NL

Woongedeelte

Voel u onderweg thuis: de exclusieve inrichting van de malibu met echt camperkarakter.

Keuken

De doordachte keuken van de malibu van: uit te breiden aanrecht, grote bergruimtes.

Badkamer

Badkamercomfort: de ruime 3-in-1 flexi-badkamer – wasruimte, wc en douchecabine. Hier wordt niemand in het nauw gedreven.

Onze handelspartners verheugen zich op uw bezoek:

Kampeer Centrum Budel B. V.
Meemortel 34
6021 AE Budel
Tel: +31 495 493355
E-Mail: info@kampeercentrumbudel.nl
Web: www.kampeercentrumbudel.nl

Stijkel Campers
Noorderbreedte 10
3845 MB Harderwijk
Tel: +31 341 413215
E-Mail: info@stijkelcampers.nl
Web: www.stijkelcampers.nl

Automobilbedrijf A. J. Zinger B.V.
De Hanekampen 4A
9411 XM Beilen
Tel: +31 593 380000
E-Mail: info@zingercampers.nl
Web: www.zingercampers.nl

malibu A COMPANY OF carthago

Malibu GmbH & Co. KG • Tel. +49 (0) 7525 - 92000 • info@malibu-carthago.com • www.malibu-carthago.com • www.facebook.com/malibu.reisemobile

FRANKRIJK

FORT-MAHON-PLAGE, AIRE DE CAMPING-CAR FORT-MAHON-PLAGE

Sportieve combi aan de Franse westkust

Slenteren langs de Atlantische Oceaan, dat kan heel goed in Fort-Mahon-Plage. Brede stranden en hoge golven die bij vloed argeloze wandelaars een complete, zoute douche geven! Fort-Mahon-Plage ligt pal aan zee, in het zuiden van Picardië. De camperplaats is een groot, vlak terrein tegen de duinen, grenzend aan de weg naar zee. Een stadje vol leuke bars en restaurantjes waar het met name in de zomer heel druk is.

De route staat niet helemaal duidelijk aangegeven. Goed opletten dus als u het stadje binnenrijdt. Op de doorgaande weg naar zee, voorbij het Office de Tourisme (VVV), bij een parkeerterrein linksaf. Veertig campers kunnen er terecht, ook grote. De ondergrond is hard. Manoeuvreren kan bij een volle bezetting een echte uitdaging zijn. Als de betaalautomaat het doet, bent u hier € 10 kwijt voor een overnachting. Dat is meteen de limiet, want langer dan 24 uur mag u hier niet verblijven. U kunt er het hele jaar terecht. Lozen van afvalwater, van het cassettetoilet en innemen van water zijn gratis. Er is geen stroom, wel een toiletgebouwtje. Check voor u daarvan gebruik wilt maken …

Overdag is het heerlijk wandelen naar de boulevard met witte, blauw beschilderde strandhuisjes. In de zomer struikel je over alle toeristen die hun graantje willen meepikken van de gezelligheid. Op dinsdag en vrijdag is er een grote markt. En anders is het best leuk shoppen in de winkeltjes langs de Avenue de la Plage. Voor verse croissantjes of een baguette hoeft u maar vijftig meter te lopen.

Fort-Mahon-Plage is een leuke uitvalsbasis voor een bezoek aan de Baai van de Somme met het ornithologisch Parc du Marquenterre op vijftien fietskilometers; de VVV helpt u aan een route. En u kunt hier fantastisch wandelen door de duinen. <

Aire de Camping-car Fort-Mahon-Plage
Rue de la Bistouille
F-80120 Fort-Mahon-Plage
(0033) 322 27 70 24
gps 50.33861, 1.55500
(geen e-mail of website)

LEUK
- de Atlantische kust met zijn hoge golven
- fietsen naar de Baai van de Somme en het vogelpark
- wandelen door de duinen

NEDERLAND

DEN HAAG, CAMPERPARK DEN HAAG

Camperen onder de rook van Den Haag

Al jaren maakte Erik Romijn zich sterk voor een camperplaats in de regeringsstad. Hij heeft het voor elkaar: eind december kreeg hij van de gemeente Den Haag groen licht voor zijn camperpark, na een proefperiode van ruim een half jaar. In mei 2015 mocht hij op een stuk gemeentegroen zijn droom waarmaken: een camperplaats die bij de opening nog als Camping Stad Den Haag werd aangegeven. Vanaf december 2015 staat Camperpark Den Haag onder zijn nieuwe naam in de boeken.

Hoge groene bomen van het terrein waarop ook de Stadshoutzagerij is gevestigd, ontnemen het zicht op de campers. Het Camperpark ligt in de oksel van de snelwegen A4 en A12. Vanaf uw camper ziet u de schijnwerpers van het Kyocerastadion, de thuishaven van ADO Den Haag. Voorbij een groot parkeerterrein maakt u een bocht waarin een groot hek staat. Dat is altijd gesloten. Erop hangt een bord met het telefoonnummer van Erik Romijn. Een belletje en het hek gaat open. Eerst rijdt u langs het loospunt, dan ziet u rechts het gebouw met de receptie en daarachter het sanitair. In de loop van 2016 wordt het aantal verharde plekken (100 m^2) uitgebreid naar vijftig, stroom is beschikbaar. Erik mag tot honderd plaatsen gaan. Het basistarief voor een overnachting is € 15,95, de toeristenbelasting € 2,- per persoon.

Vlak bij de receptie is een gezellige picknickplek aangelegd waar u kunt barbecueën. 's Morgens zijn vers afgebakken broodjes te koop.

De stad is gemakkelijk bereikbaar per fiets en per openbaar vervoer. Wilt u weten wat er allemaal te doen is in Den Haag? Bij de receptie ligt een VVV-gids boordevol tips. Doet u graag iets buiten de gebaande paden? Wandel dan de Designroute door een apart stukje Den Haag, het Zeeheldenkwartier; u hoort mooie verhalen terwijl u dit gewilde deel van Den Haag leert kennen, inclusief koffie, lunch en een persoonlijke gids. Kijk op www.roomwit.nl en klik op Designroute. <

Camperpark Den Haag
Ypenburgseboslaan/Valutapark
Den Haag
06 22 00 37 44 of 06 51 63 83 21
www.camperparkdenhaag.nl
gps 52.0528, 04.3801

LEUK
- Binnenhof, Mauritshuis, Denneweg
- Scheveningen en Kijkduin
- Designroute Zeeheldenkwartier

RIJDEN DOOR ÉÉN GROTE DELICATESSENWINKEL

CULINAIRE CAMPERTRIP DOOR WALLONIË

In Wallonië, het Franstalige deel van België, heeft men een gezegde dat alles zegt over de Bourgondische levenshouding van de Walen: ‘Rin n’va mau, to va bèn’ ofwel ‘Er is niks slechts, alles gaat goed’. Vanuit die visie leven de Walloniërs – zoals ze in Vlaanderen ook wel worden genoemd – graag hun leven, te midden van uitgestrekte bossen, weiden, geurende boomgaarden en golvende akkers, onderwijl genietend van alle culinaire geneugten die daaruit voortkomen.

Tekst: Hans van Bergen
Foto’s:

Goed, ik mag dan misschien ietwat bevooroordeeld zijn, maar zeggen dat Wallonië neigt naar een gastronomisch walhalla voor de culinaire reiziger, is nauwelijks een overdrijving. Als kind kwam ik er regelmatig omdat er van mijn moeders kant nogal wat familie woonde. Ik herinner me de zondagse lange houten tafels met tafellakens van Brusselse kant. Daarop stonden dan de door mijn tantes gebakken broden, kazen, dampende stoofpotten, braadsleeën met geurig en smakelijk vlees, afkomstig van hetzelfde vee dat graasde in de heuvels om ons heen. Door mijn oom gekarnde roomboter, fonkelrode wijn en voor ons, de kinderen, zoete roze limonade die tante had gemaakt van dezelfde perenbloesems die boven onze hoofden hingen. Dat alles is alweer een hele poos geleden, maar reizend door het landelijke Wallonië van nu, lijkt het alsof de tijd sindsdien aan dit gewest voorbij is gegaan.

Eeuwenoude fusionkeuken

Wallonië heeft altijd de reputatie gehad van een gast- en doorgangsland. Door de eeuwen heen trokken Romeinen, Galliërs, Spanjaarden en Germanen er doorheen op hun veroveringstochten en lieten er hun gastronomische sporen achter.
In de vorige eeuw, tijdens de glorietijden van de mijnbouw, vonden gastarbeiders uit diverse landen er hun domicilie en hun culinaire tradities vermengden zich met die van de Walen. Hoewel de Walen altijd nieuwsgierig open hebben gestaan voor de invloeden en technieken van andere culinaire tradities, heeft de Waalse keuken nooit haar eigenheid opgegeven. Want als de Waal ergens trots op is, dan zijn het wel zijn eigen steekproducten.
En die zijn er volop. Zoveel, dat je zou kunnen zeggen dat Wallonië eigenlijk zijn eigen voorraadschuur is. Vleesproducten komen van de runderen en varkens op de talloze boerderijen, wildgerechten en -producten zijn afkomstig van de dichtbeboste Ardennen, vis als forel en zalm komt uit de vele visrijke rivieren en beken, graanproducten uit de streken Condroz en Haspengouw en het Land van Herve is een gulle leverancier van melk, kaas en vruchten.

Poort naar Wallonië

Wallonië leent zich vanuit Nederland uitstekend voor een korte of langere campervakantie. Het is niet ver. Het begint al onmiskenbaar vlak achter Maastricht, maar je waant je meteen al diep in Frankrijk. Zeker dadelijk in het voorjaar is, komende via Nederlands Limburg, het Land van Herve in de Voerstreek een oogstrelende en gastronomische poort naar Wallonië. De grote oppervlakken aan gaarden met fruitbomen, waar dit deel van Wallonië naast zijn Val-Dieubier en melkproducten om bekendstaat, staan in het voorjaar volop in bloei. Ze leveren de peren en appels voor heerlijke stroopsoorten. Van het Land van Herve wordt beweerd dat het een van de mooiste streken van België is. Het kenmerkt zich vooral door rust en stilte. En laat dat nu juist zijn wat de befaamde Hervekaas nodig heeft om zijn typische karakter te vormen.
Het geheim van het vierkante geurige kaasje schuilt in een bepaalde bacterie die enkel gedijt in de unieke lokale combinatie van vochtigheid en temperatuur. Én in het gras, dat in het Land van Herve, altijd groener, sappiger en malser schijnt te zijn dan waar dan ook in Wallonië. Rauwmelkse Hervekaas is als merk beschermd en wordt nog maar door een handjevol boeren ambachtelijk geproduceerd, tegenover vijfhonderd zo'n vijftig jaar geleden. Een ervan is 'Fromagerie du vieux moulin' in Battice. Laat de kans niet liggen om hier kennis te maken met het geduchte vierkante en steenrode Hervekaasje en de eveneens onder kaasmakers geduchte en bevlogen eigenaresse Madeleine Hanssen. Ze laat u graag zien hoe de Hervekaas wordt geproduceerd.

Kroondrager: Ardenner ham

Over een groot deel van Wallonië strekken zich de immense Ardennen uit. Niet alleen een gebied met prachtige wandel- en rijroutes over heuvels en door dalen en langs nostalgische dorpjes en historische steden, maar ook met diepe wouden waar het wild vrij rondstruint en met beken en rivieren waar forellen zwemmen en waarvan het water zo helder, zacht en zuiver is dat het de ideale basis vormt voor heel wat Belgische bieren. De Ardennen zijn vooral vermaard om hun vlees- en wildproducten met als onmiskenbare kroondrager de Ardenner ham. Een onmiskenbaar streekgerecht. De hoge kwaliteit wordt ook hier weer bepaald door een unieke combinatie van temperatuur, vochtigheid en verse lucht, uiteraard gecombineerd met de eeuwenoude ambachtelijke vakkennis. Het schijnt dat de Romeinen toen ze lang geleden nogal eens door Wallonië pleegden te trekken, de Ardenner hammen meenamen naar Rome. Door zijn status en faam verwierf de Ardenner ham zelfs een eigen museum in het rustieke Waalse stadje La Roche-en-Ardenne.

Speurtocht naar rook

Écht onvergetelijk is dat gelukzalige moment als, rijdend door de Ardennen, door het raampje van je camper de geur van het houtvuur van een hamrokerij binnendringt. Eigenlijk staat u dan nog maar één ding te doen om een ongekende culinaire ervaring te hebben. Ga onverwijld op zoek naar de bron van de rook, die in de Ardennen nooit ver weg is. Snuffel, kijk, speur, vraag, volg de geur en stap dan uit bij zo'n rokerij. En dan daar, op die plek, een paar plakjes van die vermaarde Ardenner ham proeven, terwijl de rook uit de ovens gemengd met de lokale aardse geuren van de Ardennen om je heen kringelt, dat is een gastronomische ervaring van ongekende kwaliteit. Zeker als men er ook nog eens zo'n donker, traag walsend, amberkleurig schuimend trappistenbier uit de streek bij serveert.

Wallonië: lekker wandelen en genieten; linksboven het Land van Herve, rechtsboven het stadje Durbuy aan de Ourthe

Ach, en als u er toch bent stap dan in een van die schilderachtige Ardense dorpjes ook eens binnen bij een 'charcuterie'. Dit woord vertalen met slagerij zou een doodzonde zijn. Een charcuterie is zoveel meer. Er zijn verfijnde vlees-, wild- en gevogelteproducten van de streek te krijgen. Bijna elke charcuterie heeft weer zijn eigen oude familierecepten. En omdat de Waal trots is op zijn streek en al het lekkers dat daaruit voortkomt, zal elke charcutier u graag bevlogen vertellen over en laten proeven van zijn streekproducten.

Staalkaarten van streekproducten

Bent u een liefhebber van lokale marktjes waar de heerlijkste ambachtelijke streekproducten te krijgen zijn, dan bent u in Wallonië op de juiste plek. Grote delen, zeker de landelijke streken waar de boerderijen liggen, zijn dunbevolkt, net als de vele slaperige dorpjes. Om toch de nodige inkomsten te genereren zijn de plaatselijke producenten van streekgerechten gedwongen elke week wel op een paar markten te gaan staan. Voor u als bezoeker, levert dat het voordeel op dat er elke dag van de week wel ergens zo'n nostalgische streekmarkt als een soort staalkaart van de plaatselijke streekproducten te bezoeken valt.

Zoetekauwen

Walen zijn genieters pur sang en dus ook zoetekauwen. Chocolade, wafels, taarten, koeken en macrons zijn overal en in ontelbare plaatselijke varianten te krijgen. Sommige patissiers hebben hun werk tot kunst verheven, zoals de makers van de befaamde Belgische bonbons. In Wallonië is de praline bezig een nog grotere opmars te maken in de richting van wereldfaam. Er zijn namelijk enkele inmiddels vermaarde fijnproeversclubs opgericht. Met hun constante verfijningen en nieuwe smaken, stuwen ze de praline meer en meer op tot een mondiaal statusproduct.

Trappist, vloeibaar amber

Het is misschien in tegenspraak met elkaar, maar als camperreiziger door Wallonië ontkom je haast niet aan het befaamde Belgische bier. Overal om u heen ziet u verwijzingen naar de heerlijkste trappistenbieren. Overigens bestaan er wereldwijd maar elf verschillende trappistenbieren. Zes daarvan komen uit België en drie daarvan uit Wallonië. Geen wonder dus dat de Walen er trots op zijn en er uren over kunnen vertellen. En het uiteraard urenlang kunnen genieten in de stedelijke cafés of landelijke herbergen. Met zijn oorsprong in verschillende abdijen, wordt trappist al eeuwenlang gebrouwen. De abdijbrouwerijen zelf hebben inmiddels grotendeels plaats gemaakt voor moderne brouwerijen om te kunnen voldoen aan de commerciële vraag. Maar denk niet dat de kwaliteit daarmee is afgenomen. Elk trappistenbier wordt nog altijd gebrouwen volgens streng bewaakte en geheim gehouden recepten. Vandaar dat de meeste brouwerijen in Wallonië geen bezoekers toelaten. Dat doen ze wel bij de oorspronkelijke abdijen, zodat u toch een goed beeld kunt krijgen van de geschiedenis van het vloeibare amberbier. En ach, om de smaak ervan hoeft u niet verlegen te zitten. Die is volop te proeven in elk restaurant of café waar u komt. Puur, walsend uit het glas, of verwerkt in de heerlijkste gerechten.

Frieten, een erezaak

Een reis door Wallonië is niet compleet als u niet ergens relaxed leunend tegen de wand van een 'kot' frites uit een puntzak heeft gegeten. Want hoe hoogstaand en gastronomisch de Waalse keuken ook mag zijn, frieten eten met de hand of een houten vorkje aan een van die ontelbare 'frietkotten' die u massaal vindt in steden, op het platteland, langs wegen en op dorpspleinen, is een tongstrelend en intens genot. Vergeet niet er een van de vele authentieke sauzen als tartaarsaus, die men erbij aanbiedt bij te nemen. Hoe eenvoudig ook, ook dit moment levert ongetwijfeld een prachtige en zeer smakelijke vakantieherinnering op. Want zelfs het bakken van 'frieten' zien de Walloniërs als een erezaak en nemen die bloedserieus. <

EEN CAMPERREIS NAAR ROME

MODERNE ARCHITECTUUR EN CAMPERPLAATSEN WAAR ALLE WEGEN NAARTOE LEIDEN

Wat zijn de vijf bekendste bezienswaardigheden in Rome? 'Makkie', hoor ik u zeggen, 'wat dacht je van het Colosseum, de Sint-Pieter, de Trevifontein, de Spaanse Trappen en de Piazza Navona.' Moeiteloos uit te breiden tot een top tien, zo'n lijstje, met het Forum Romanum, de Vaticaanse musea, de Villa Borghese, het Pantheon en de Engelenburcht. Of misschien zelfs tot een top vijftien met Campo de' Fiori, Palazzo Spada, Trastevere, Testaccio en de Via Appia Antica.

Tekst: Geert van Leeuwen

Rome, de Eeuwige Stad, bezit monumenten uit alle eeuwen, vanaf de hoogtijdagen van het Romeinse Rijk tot in onze 21e eeuw. Wie ze allemaal zou willen bezichtigen, zou daar misschien wel een jaar voor moeten uittrekken. Het meestbezochte monument in Italië was vorig jaar het Colosseum en ook de Sint-Pieter met het beroemde plein en niet te vergeten de Vaticaanse musea trekken hordes bezoekers, zeker ook door de in Italië immens populaire paus Franciscus. Maar ja, druk is het eigenlijk overal bij bovengenoemde attracties.
Wie van plan is met de camper diep Italië in te gaan, bijvoorbeeld richting Amalfikust of Puglia, zou echt eens moeten overwegen een stop van een paar dagen in te lassen in Rome. Er is een aantal camperplaatsen met prima voorzieningen (zie het kader 'Met de camper naar Rome'), van waaraf het centrum per openbaar vervoer, eventueel in combinatie met een gratis shuttleservice, gemakkelijk en snel te bereiken is. Dat centrum barst dus van de monumenten (enkele wat minder bekende en meestal ook vrij nieuwe attracties zullen we hier belichten), maar biedt ook een prima gelegenheid om te genieten van het Italiaanse (buiten)leven.

Culturele renaissance

Aan het begin van dit millennium maakte Rome in de nasleep van het jubeljaar 2000 een ware culturele renaissance door, althans totdat in 2008 de financiële crisis uitbrak. Kerken en paleizen werden gerestaureerd, musea die lange tijd gesloten waren heropend en nieuwe culturele centra opgericht. Opvallend daarbij was de aandacht voor moderne kunst en architectuur. Als opmaat waren nog net voor de millenniumwisseling, in december 1999, de Scuderie del Quirinale officieel geopend, de tot prestigieuze expositieruimte getransformeerde voormalige stallen van het Palazzo del Quirinale, dat sinds 1946 dienstdoet als presidentieel paleis. Denk bij tentoonstellingen in de Scuderie vooral aan grote namen: Caravaggio, Titiaan, Tintoretto en ook thema-exposities over bijvoorbeeld popart of het futurisme.

Testaccio: bakermat van de Romeinse armeluiskeuken

In Testaccio, vroeger de wijk van het slachthuis, vind je nog restaurants waar de Romeinse armeluiskeuken in ere wordt gehouden. De arbeiders die in het abbatoir werkzaam waren, konden zich geen duur vlees veroorloven en moesten genoegen nemen met slachtafval, zoals ingewanden, staarten en koppen. Vaak namen ze dit mee naar restaurantjes in de buurt om het daar klaar te laten maken. Zo ontstonden Romeinse gerechten als *coda alla vaccinara* (gesmoorde ossenstaart), *trippa alla romana* (runderpens in tomatensaus) en *coratella* (gestoofde ingewanden van lammeren, konijn of gevogelte). Een instituut in Testaccio is *Checchino dal 1887* (Via Monte Testaccio 30, www.checchino-dal-1887.com). In dit restaurant tegenover het voormalige abattoir worden authentieke Romeinse gerechten van het hoogste niveau geserveerd, de *coda alla vaccinara* zou hier zijn uitgevonden.

flickr/Kat n Kim

Linker bladzijde: de nieuwe behuizing van de tweeduizend jaar oude Ara Pacis (123RF/marcovarro); boven: museum MAXXI (123RF/Silvia Crisman)

Globe drôme

Globedrôme by Dethleffs

Globedrôme,

Complete luxe – verwennen – genieten

De zesde generatie globedrôme is de eerste globedrôme met garage en dubbele bodem, wat deze kampeerauto meteen wintervast maakt. Wat betreft luxe is er niets ingeleverd, de schotelantenne met flatscreen, luifel, navigatie en achteruitrij camera zijn natuurlijk standaard. Het interieur is voorzien van echt leder in combinatie met alcantara.

Kom naar onze showroom en bekijk de mogelijkheden. Waarschijnlijk beantwoordt het aan alles wat u van een kampeerauto verwacht qua comfort en thuisgevoel.

de Globedrôme is verkrijgbaar bij:

Dealer

de jong
CARAVANS | CAMPERS | TENTEN | OUTDOOR

De Netelhorst 1 · 8051 KE Hattem
T 038-4443777 · F 038-4446312
info@dejongcaravans.nl
www.dejonghattem.nl

Importeur

Mobile drôme & partners Roosendaal

Industrieterrein Borchwerf 2, aan de A17, afrit 20
Argon 33 · 4751 XC Oud Gastel/Roosendaal
T 0165 570625 · F 0165 570626
info@mobiledrome.nl · www.mobiledrome.nl

Met de camper naar Rome

Aan de zuidkant van Rome, net buiten de GRA en in de buurt van de luchthaven Ciampino, ligt de hooggewaardeerde camperplaats *Parking Le Terrazze*, die een gratis shuttleservice biedt tot de bushalte naar het centrum van Rome. Ook hooggewaardeerd wordt *Area Sosta Autocaravan LGP* aan de Via Casilina (foto), die dichter bij het centrum ligt. Bus en tram op loopafstand, tickets in het winkeltje. Een derde optie is *Camping Villaggio Happy* (www.happycamping.net, ook in het Nederlands te raadplegen) aan de noordkant van Rome, net buiten de ringweg GRA. Van hieraf rijdt regelmatig een shuttle naar station Prima Porta, met shuttle en metro bent u in ruim een half uur in het centrum. De camping heeft een restaurant en een zwembad. Deze camperplaatsen zijn terug te vinden op www.campercontact.nl. Een interessante site voor camperaars die Rome aandoen is ook www.romaincamper.it, die onder andere ook in het Engels en Duits kan worden geraadpleegd.

'Starchitects' aan het werk

In het kader van deze doelbewuste cultuurpolitiek, waarachter vooral de progressieve burgemeester (2001-2008) en voormalig minister van Cultuur Walter Veltroni de stuwende kracht was, werden internationaal befaamde architecten – ook wel aangeduid als *starchitects* – door de stad ingehuurd. Als eerste resultaat werd eind 2002 het *Auditorium Parco della Musica* ingewijd. Dit grootste muziektheater van Europa, circa 3 km ten noorden van de oude stad in de buurt van het voor de Olympische Spelen van 1960 gebouwde Palazzetto dello Sport, is een creatie van Renzo Piano (ook bekend van onder andere het Centre Pompidou in Parijs en NEMO in Amsterdam). Ook overdag, als er geen voorstellingen zijn, kunt u er een kijkje nemen (althans in de foyer met expositieruimte en klein archeologisch museum en in het openluchttheater). Bovendien worden er in de weekends en op feestdagen rondleidingen gegeven waarbij ook de drie concertzalen worden getoond (zie het kader Praktische informatie). Dan het Museo dell'Ara Pacis. Dit lichte museum is een schepping van de Amerikaan Richard Meier (ook bekend van het Haagse stadhuis). Meier ontwierp een gebouw van glas, staal en travertijn dat de behuizing vormt voor de Ara Pacis, het prachtige marmeren Altaar van de Vrede dat in het jaar 9 v.Chr. werd opgericht als eerbetoon aan keizer Augustus. Het in 2006 geopende museumgebouw is een van de weinige moderne gebouwen in het centrum van Rome (globaal ligt het tussen de Engelenburcht en de Piazza del Popolo), wat een van de redenen was dat Meiers ontwerp omstreden was.

Het Carthago premium-DNA - in elke camper te herkennen.

Ervaar het verschil

Al meer dan 35 jaar geven de Carthago campers de toon aan. Zoals alle levende wezens hebben ook onze campers een DNA. Het DNA uit de Liner-premiumklasse, die van elke Carthago camper iets bijzonders maakt. Wij hebben ons tot doel gesteld, om in elke klasse de beste camper voor u te bouwen. Ervaar het verschil en reis in de premiumklasse.

Genen van het Carthago premium-DNA:

+ Draagbalk verstevigde carrosserie met aluminium binnenkanten
+ Doordachte verwarmings- en klimaattechniek
+ Praktijkgericht laadvermogen en extra grote bergruimtereserves
+ Zichtconcept bestuurderscabine met topscore in vergelijkende test
+ Carthago personality - uniek buiten- en binnendesign

Het Carthago-DNA uit de Liner-premiumklasse.

carthago®
Das Reisemobil.

Onze handelspartners verheugen zich op uw bezoek:

Bruggink Caravans & Campers
Kamerlingh Onnesstraat 19
7271 AZ Borculo
Tel. +31 545 27 17 18
info@brugginkcampers.nl
www.brugginkcampers.nl

Koopzondagen in 2016:
16.05.2016 (2e Pinksterdag)
23.10.2016
26.12.2016

Duijndam Delft Caravans & Campers
Rotterdamseweg 266a
2628 AS Delft
Tel. +31 152 62 74 33
info@ddcaravans.nl
www.ddcaravans.nl

Voorjaarsbeurs:
16./17.04.2016

Pinkstermaandag:
16.05.2016

Linders Kampeerauto´s
Bolle Akker 3
5761 RW Bakel
Tel. +31 492 34 25 08
info@linderskampeerautos.nl
www.linderskampeerautos.nl

Stijkel Campers
Noorderbreedte 10
3845 MB Harderwijk
Tel. +31 341 41 32 15
info@stijkelcampers.nl
www.stijkelcampers.nl

MACRO en MAXXI
Iets bijzonders is ook het MACRO, wat staat voor Museo D'Arte Contemporanea di Roma. Dit museum voor eigentijds kunst werd in 2002 ingericht in de voormalige brouwerij van het bekende Italiaanse biermerk Peroni (hemelsbreed circa 2 km ten noorden van station Termini). Het biedt onderdak aan wisselende exposities van moderne kunstenaars en heeft een dependance in de wijk Testaccio (zie hieronder).
Nog meer moderne kunst biedt het MAXXI, in de buurt van het Auditorium. Ook voor het ontwerp van dit Museo nazionale delle arti del XXI secolo (het nationaal museum voor de kunsten uit de 21e eeuw) werd een *starchitect* ingehuurd, in dit geval de Iraaks-Britse Zaha Hadid, die ooit haar carrière begon bij Rem Koolhaas.

Testaccio
De wijk Testaccio raakte in toen de Romeinen de beroemde (en nog steeds schilderachtige) uitgaanswijk Trastevere wat al te toeristisch begonnen te vinden. Sindsdien heeft Testaccio zich ontwikkeld tot een trendy uitgaans- en kunstenaarswijk. De buurt strekt zich uit ten zuidoosten van Trastevere aan de overkant van de Tiber. In de Romeinse tijd lag hier aan de Tiber de binnenhaven van Rome, waarheen vanuit de zeehaven Ostia amforen met onder andere olijfolie werden aangevoerd. De olie werd hier overgedaan in kleinere vaten, waarna de amforen, aangezien ze niet konden worden hergebruikt, aan stukken werden gegooid. Zo ontstond een enorme berg van scherven, de Monte Testaccio (van het Latijnse *testa*, dat aardewerken kruik of scherf betekent).
In de 19e eeuw werd op deze plek een arbeiderswijk uit de grond gestampt voor de werknemers van de hier gevestigde gasfabriek en elektriciteitscentrale, zeep- en glycerinefabriek en het abbatoir. Die industriële bedrijvigheid behoort al lang tot het verleden, maar de oude gebouwen hebben in veel gevallen een nieuwe, culturele bestemming gekregen. De voormalige gasfabriek en elektriciteitscentrale Monte Martini is nu onder de naam Centrale Montemartini een dependance van de Musei Capitolini. Het hierboven beschreven MACRO heeft een dependance in het voormalige *mattatoio* (abbatoir), MACRO Testaccio of MACRO Future. En de voormalige zeep- en glycerinefabriek Mira Lanza (even ten zuiden van Testaccio aan de overkant van de Tiber) is omgebouwd tot een fraai theater, het Teatro India. Naast deze bezienswaardige musea is Testaccio vooral een wijk met een bruisend uitgaansleven na het invallen van de duisternis (zie ook het kader Testaccio: bakermat van de Romeinse armeluiskeuken). <

Linker bladzijde: Auditorium Parco della Musica (123RF/ Alexandre Zveiger); boven: trappen in MAXXI (Harry Schuring); beelden in Centrale Montemartini (flickr/Yuri Victor); Trastevere (123RF/ Ekatarina Belova)

Praktische informatie

Scuderie del Quirinale: Via XXIV Maggio 16, dagelijks geopend van 10-20 uur (vr. en za. tot 22.30 uur), www.scuderiequirinale.it.
Auditorium Parco della Musica: Viale Pietro de Coubertin 30, dagelijks 11-20 uur, rondleidingen za., zon- en feestdagen elk uur van 11.30 tot 16.30 uur, www.auditorium.com.
Museo dell'Ara Pacis: Lungotevere in Augusta, dagelijks 9.30-19.30 uur, www.arapacis.it. (zie foto rechts; 123RF/Juliane Jacobs)
MACRO: Via Nizza 138, di.-zo. 10.30-19.30 uur, www.museomacro.org.
MAXXI: Via Guido Reni 4, di.-zo. 11-19, za. tot 22 uur. www.fondazionemaxxi.it.
Centrale Montemartini: Via Ostiense 106, di.-zo. 9-19 uur, www.centralemontemartini.org.
MACRO Testaccio: Piazza Orazio Giustiniani 4, di.-zo. 14-20 uur, www.museomacro.org.
Teatro India: Lungotevere Vittorio Gassman, www.teatrodiroma.net.

DE NIEUWE IXEO
LANG NIET DWARS

250 MILLISECONDEN

In zo'n korte tijd neemt de mens in het onderbewustzijn zijn beslissing.

Daarom hebben wij ons bijzonder veel tijd gegund, om de nieuwe Bürstner Ixeo af te stemmen op uw wensen. Door de nieuwe constructie van het hefbed – nu in de lengte in plaats van dwars ingebouwd – laat het bed zich diep verlagen en biedt zo een eenvoudige en comfortabele instap. De nieuwe Bürstner Ixeo – het origineel van de uitvinder.

Meer informatie op **www.buerstner.com**

KCK CAMPER VAN HET JAAR 2016

JAAR 5 JAAR

De nieuwe Elegance –
Luxe voor de genieter

De nieuwe Brevio –
de Crossover voor de actieve

Vrijblijvende adviesprijs Ixeo basismodel (2,0 l, 3,5 t, 115 pk) in Nederland: vanaf € 70.830, af fabriek, incl. BPM en 21% btw

bürstner

Grenzenlos wohlfühlen

Bürstner Nederland • info@buerstner.com • www.buerstner.com

Zorgeloos stroom waar u ook gaat...

De kracht van een Mastervolt systeem

Mastervolt acculaders, omvormers, combi's, Li-ion accu's en MasterBus communicatie-systemen zijn vernieuwend, licht van gewicht en voorzien van de nieuwste technologie. U heeft er eigenlijk nooit omkijken naar. Mastervolt producten hebben bovendien verborgen krachten; ze werken feilloos met elkaar samen. Zodat u een geïntegreerd elektrisch systeem aan boord krijgt dat méér biedt dan de som der delen. Een uniek pluspunt van Mastervolt. Minstens zo prettig: elke Mastervolt dealer is een echte expert en is ook uw aanspreekpunt in het geval van wereldwijde service. Want de Mastervolt service is als de Mastervolt producten en systemen: volstrekt zorgeloos. Kijk voor meer informatie op www.mastervolt.nl

MASTERVOLT 25 YEARS
THE POWER TO BE INDEPENDENT

VEELZIJDIG IN BEWEGING.

ERVAAR UW MOBIELE VRIJHEID.

BUSBIKER, DRAAIBARE FIETSENDRAGER TOT 80 KG NU OOK MET TREKHAAK

NAMONTAGE SOFTLOCK-SLUITHULP & SCHUIFDEUR-SCHUIFHOR

BUSCAMPERVERHUUR

Of het nu vrije tijd, vakantie of voor dagelijks verkeer is -

Met onze buscampers bent u in elke levenssituatie perfect voorbereid. Geniet u van alle voordelen van uw mobiele vakantiewoning met alle voordelen van een comfortabele en ruime personenauto. Ervaar de mobiele vrijheid en ontdek de royaalste keuze aan buscampers bij ons in de showroom. Altijd 30-50 buscampers op voorraad.

Globecar · PÖSSL Eine Marke der Pössl Freizeit und Sport GmbH · ROAD CAR · ADRIA

BUSCAMPER NEDERLAND

Pascalweg 24
NL-4104 BG Culemborg
Tel. +31 (0) 345 545 760
www.Buscamper.nl

MEMO CAMPERPRODUCTEN

voor liefhebbers

www.memo-europe.nl - telefoon 010-5190201

Pasar

Hoe reis ik met camper en caravan

'Praktische gids voor de camperreiziger en caravangebruiker' luidt de ondertitel. Dat is maar ten dele waar. Natuurlijk valt er veel te lezen en zeker voor een beginnende kampeerder of een niet-kampeerder is het aardig om door dit boek te bladeren en begrippen te leren kennen. Veel teksten zijn nogal clichématig en algemeen dan wel oppervlakkig. De opgenomen foto's verluchten het boek heel aardig, maar de foto's zijn bijna nergens specifiek. Waarom niet wat verhelderende foto's bij een tekst waarin je de verschillen uitlegt tussen de diverse soorten camper?

Welgeteld één alinea in het hele boek wordt besteed aan het fenomeen camperplaats. Het gaat vooral over kamperen op campings. Het boek is geschreven en uitgegeven in België. Hier en daar wordt Nederland wel genoemd maar bij het behandelen van formaliteiten, zoals rijbewijzen en wettelijke gewichten, is niet of niet duidelijk ook de Nederlandse situatie weer te geven. Niet handig, maar ook weer niet onoverkomelijk. Overbodig lijkt de tip dat je met euro's kunt betalen in overzeese gebiedsdelen van eurolanden zoals Guadeloupe.

Het boek is lekker geschreven en ziet er goed uit. Misschien een cadeautje voor iemand die overweegt te gaan camperen?

Uitgeverij Lannoo, 192 blz., € 19,99

Mike en Loes Bisschops

Normandië & Bretagne

Met de camper door Frankrijk

Door de wol geverfde reisjournalisten Mike en Loes Bisschops rijden al een jaar of wat met hun camper door Europa. Ze maken lange reizen om goede camperreisgidsen te kunnen uitgeven. De meest recente titel behandelt de kustroute in Normandië en Bretagne. In beide regio's worden drie etappes beschreven, met afstanden tussen 200 en 400 km. Het geadviseerde aantal dagen per etappe ligt tussen acht en twaalf. Wie de gids daarin volgt zou ongeveer twee maanden onderweg zijn. De vlot lezende teksten worden afgewisseld met veel toepasselijke foto's. Elk van de zes hoofdstukken biedt enige praktische informatie en een kleinschalig routekaartje; de route is echter in de omslagflappen op een gunstiger schaal afgedrukt. Het laatste deel van het boek beschrijft tamelijk nauwkeurig een selectie van 20 campings en 26 camperplaatsen en geeft beknopte andere praktische informatie.

Travelscript VoF, 200 blz., € 16,95

Léon de Kort

@Elke dag een uur

In het spoor van de profs naar een betere gezondheid. @ElkeDagEenUur is een geslaagd volhoudersproject van wielerjournalist Léon de Kort: dertig kilo lichter en een schat aan (fiets)ervaringen rijker. Van vet naar fit in 365 dagen.

'Ik ga fietsen. Elke dag van het jaar minstens een uur. Waar ik ook ben, wat ik ook moet doen die dag, er moet gefietst worden. Gewoon, om te kijken wat zo'n activiteit doet met m'n kop en m'n lijf.' Zo ontstond het boek, een doorlopend verhaal over afzien, wilskracht, wielrennen en fietsen, schipperen tijdens de Tour de France, grenzen verleggen, zweten in Australië, gezonder en fitter worden, kou lijden in Katowice, genieten van de zonsopkomst, of balen van de eeuwige wind en eindeloos klimmen in Sierra Nevada.

Léon de Korts boek is intussen een bron van inspiratie voor mensen die net als hij het roer hebben omgegooid en zich ook 'wagen' aan *@ElkeDagEenUur*.

Nieuw Amsterdam, 160 blz., € 16,99

CAMPERSAFE

Uw persoonlijke spullen veilig tijdens uw vakantie?

De campersafe van Beaumont is de oplossing voor het veilig opbergen van al uw persoonlijke spullen tijdens een campervakantie. De Campersafe is speciaal ontwikkeld voor Fiat Ducato campers vanaf 2007 en wordt gemonteerd op de cabinedeur.

- Ontworpen voor het opbergen van waardevolle zaken in uw camper.
- Universele pasvorm voor alle Fiat Ducato modellen vanaf bouwjaar 2007.
- Zowel op het linker als rechterportier te monteren.
- Lichtgewicht polyester, versterkt met Kevlar.
- Geschikt voor het opbergen van uw persoonlijke eigendommen en kostbaarheden.
- Ook geschikt voor notebook (15,6”), ipad, GPS etc.
- Voorzien van 2 sloten met veiligheidssleutels.
- Eenvoudige montage.
- Weegt slechts 2,6 kg

Modelbescherming 002636357-0001

Te koop bij geselecteerde camperdealers

beaumont

sinds 1883

Economiestraat 2a
6135 KV Sittard
Tel. : +31 464 588 285
Mob. : +31 655 858 867
Fax: : +31 464 585 290
Internet: www.beaumont-bv.nl

Kijk voor meer informatie op
www.campersafe.com

Aveco Camper Schade Service
Alle aangesloten camperbedrijven
AVECO

Witoma
caravan
Friezenstraat 2B – 5249 JS Rosmalen
T 073-5219049 – E info@witoma.nl
www.witoma.nl

Ron Hazenberg Campers
Kerklaan 16 – 9665 PB Oude Pekela
T +31 597 67 66 66 – E info@ronhazenberg.nl
www.ronhazenberg.com

DE ROO
CAMPERS
STADSKANAAL
Unikenkade 1 – 9503 PD Stadskanaal
T +31 599 64 89 78 – E herwin@deroocampers.nl
www.deroocampers.nl

DE HAAN
KAMPEERAUTO'S
Heawei 23 – 8406 AW Tijnje
T +31 513 57 12 00 – E info@dehaancampers.nl
www.dehaancampers.nl

SWART
CAMPERS
Jachtlustweg 49a – 8563 AC Wijckel
T +31 514 60 21 19 – E info@swartcampers.nl
www.swartcampers.nl

Van Drogen
campers-caravans
Orionweg 53 – 8938 AG Leeuwarden
T +31 58 280 25 00 – E info@vandrogen.nl
www.vandrogen.nl

ACHTERKAMP
CAMPERS
Onlandweg 1 – 9482 TC Tynaarlo
T +31 592 55 50 90 – E info@westfalia-campers.nl
www.westfalia-campers.nl

EUROTREK
CAMPERS
Printer 31 – 7741 ME Coevorden
T +31 524 59 37 00 – E info@eurotrek.nl
www.eurotrek.nl

J&N
COEVORDEN
Stephensonweg 2a – 7741 KW Coevorden
T +31 524 51 37 11 – E info@jonkerenenvos.nl
www.jonkerenenvos.nl

Zinger
campers
De Hanekampen 4b – 9411 XM Beilen
T +31 593 38 00 00
E info@zingercampers.nl
www.zingercampers.nl

Vrijheid Campers
Westgat 1a – 8321 ED Urk
T +31 527 24 07 18 – E info@vrijheidcampers.nl
www.vrijheidcampers.nl

aart.
Camperinbouw
Zwolseweg 28 – 8141 EZ Heino
T +31 572 85 31 33 – E info@aartcamperinbouw.nl
www.aartcamperinbouw.nl

Averesch CampersS
Butaanstraat 21 – 7463 PG Rijssen
T +31 548 51 36 70 – E info@avereschcampers.nl
www.avereschcampers.nl

VENEBOER CARAVANS BV
Loswal 30 – 9206 AH Drachten
T 0512-521111 – E info@veneboercaravans.nl
www.veneboercaravans.nl

3C BRUGGINK Caravans & Campers
Windmolen 28 – 7609 NN Almelo
T +31 546 82 91 93 – E mail info@brugginkcaravans.nl
www.brugginkcampers.nl

SCHARPHOF CAMPERS.NL
Rudolf Dieselstraat 5 – 7442 DR Nijverdal
T +31 548 62 61 61 – E info@scharphofcampers.nl
www.scharphofcampers.nl

VAN TUYL
Nieuwe Steeg 48 – 4171 CW Herwijnen
T +31 418 58 12 16 – E info@van-tuyl.nl
www.van-tuyl.nl

3C BRUGGINK Caravans & Campers
Kamerlingh Onnesstraat 19 – 7271 AZ Borculo
T +31 545 27 17 18 – E mail info@brugginkcaravans.nl
www.brugginkcampers.nl

BUSCAMPER NEDERLAND
Pascalweg 24 – 4104 BG Culemborg
T +31 345 54 57 60 – E info@buscamper.nl
www.buscamper.nl

de jong
CARAVANS | CAMPERS | TENTEN | OUTDOOR
Industrieterrein De Netelhorst 1 – 8051 KE Hattem
T +31 38 444 37 77 – E info@dejongcaravans.nl
www.dejongcaravans.nl

GELDERSE
CAMPER CENTRALE
Anthonie Fokkerstraat 37 – 3772 MP Barneveld
T +31 342 41 50 52 – E info@geldersecaravancentrale.nl
www.geldersecampercentrale.nl

MULTICAMPERS WAGENINGEN B.V.
Gespecialiseerd in Volkswagen Campers
Industrieweg 10 – 6702 DR Wageningen
T +31 317 42 37 85 – E info@multicampers.nl
www.multicampers.nl

STIJKELCAMPERS
Noorderbreedte 10 – 3845 MB Harderwijk
T +31 341 41 32 15 – E info@stijkelcampers.nl
www.stijkelcampers.nl

CAMPER TOTAAL
Einsteinweg 6 – 3404 LK IJsselstein
T +31 30 687 05 27 – E info@campertotaal.nl
www.campertotaal.nl

Volkswagen Camper Centrum
Camper Centrum Nederland
Basicweg 5a-c – 3821 BR Amersfoort
T +31 33 453 08 82 – E info@vwcampers.nl
www.volkswagencampers.nl

DICK GROOT
SAFARI CAMPERS
Zandzegge 3a – 1731 LP Winkel
T +31 72 571 95 96 – E info@safaricamper.nl
www.safaricamper.nl

van Baaren
Caravans + Campers
Zandzegge 1 – 1713 LP Winkel (N-H)
T +31 224 54 02 44 – E info@vanbaarencaravansencampers.nl
www.vanbaarencaravansencampers.nl

DD caravans & campers

Rotterdamseweg 266a – 2628 AS Delft
T +31 15 262 74 33 – **E** info@ddcaravans.nl

www.ddcaravans.nl

KAMPEERCENTRUM DE JONG

Beeklaan 24a – 2191 AB Hillegom - De Zilk
T +31 252 51 77 17 – **E** verkoop@kampeercentrumdejong.nl

www.kampeercentrumdejong.nl

CAMPERS & CARS

Rijksweg 68 – 4255 GM Nieuwendijk
T +31 183 40 12 00 – **E** info@campersencars.nl

www.campersencars.nl

BEROCA
CAMPER & CARAVAN
REPARATIE ONDERHOUD SCHADE VERKOOP VERHUUR

Leemskuilen 38 – 5563 CL Westerhoven
T +31 40 207 65 88 – **E** info@beroca.nl

www.beroca.nl

COR VAN DEN OEVER
Camper en caravancenter

Berghemseweg 2a – 5373 KH Herpen
T +31 486 41 36 78 – **E** corvandenoever@hetnet.nl

www.caravancenter.nl

Camperbedrijf
Henrie Matheeuwsen
VELDHOVEN

De Run 8273 – 5504 EM Veldhoven
T +31 40 254 26 38 – **E** info@automatheeuwsen.nl

www.campermatheeuwsen.nl

Liba Campers B.V.

Hamsestraat 16a – 5298 NA Liempde
T +31 411 63 33 79 – **E** info@libacampers.nl

www.libacampers.nl

linders
KAMPEERAUTO'S

Bolle Akker 3 – 5761 RW Bakel
T +31 492 34 25 08 – **E** info@linderskampeerautos.nl

www.linderscampers.nl

mobile drôme & partners
Roosendaal

Argon 33 – 4751 XC Oud Gastel / Roosendaal
T +31 165 57 06 25 – **E** info@mobiledrome.nl

www.mobiledrome.nl

TJEU VAN HORNE
www.kampeercentrum Budel.nl

Meemortel 34 – 6021 AE Budel
T +31 495 49 33 55 – **E** info@kampeercentrumbudel.nl

www.kampeercentrumbudel.nl

Van Venrooy
MOTORHOMES

Galliérsweg 39a – 5349 AT Oss
T +31 412 45 53 07 – **E** info@vanvenrooy.com

www.vanvenrooymotorhomes.nl

RIDDERBEKS
RB

Edisonweg 43 – 6101 XJ Echt
T +31 475 41 01 01 – **E** info@ridderbeks.nl

www.ridderbeks.nl

TIELEN CAMPERS.NL
AMERICA

Hoebertweg 4 – 5966 ND America
T +31 77 464 90 40 – **E** verkoop@tielencampers.nl

www.tielencampers.nl

Caravan & Camper
LIMBURG

Mauritsweg 126 – 6171 AK Stein
T +31 46 433 35 74 – **E** info@caravan-camperlimburg.nl

www.caravan-camperlimburg.nl

Uw voordelen van onze samenwerking met meer dan 40 camperbedrijven:

- ✔ Geen standaard eigen risico van € 150,-
- ✔ Fabrieksgarantie blijft van kracht bij schadeherstel door merkdealer
- ✔ Zorgeloze financiële afwikkeling
- ✔ Snelle schadeafhandeling
- ✔ Professionele reparatie
- ✔ Aantrekkelijke premie

www.avecoverzekeringen.nl

De rubriek TopOccasions geeft voorbeelden van betrouwbare tweedehands campers in het midden- en hogere segment, maximaal vijf jaar gebruikt en in uitstekende staat.

Hymer B 578

De B-serie van Hymer is een soort standaardwaarde in de hogere middenklasse; in de afgelopen dertig jaar zijn er maar liefst 55.000 van verkocht. Door voortdurende research en ontwikkeling houdt Hymer zijn campers actueel. Deze ruime B 578 van 2015 is dan ook een moderne camper. Het is een indeling met twee eenpersoonsbedden maar zonder een hefbed voorin; daardoor is er enorm veel bergruimte beschikbaar in de bovenkastjes. Er is ruim driehonderd kilo laadvermogen; de camper kan ook worden gekeurd voor vierduizend kilo totaal, maar dan is wel een C-rijbewijs benodigd.

Keuken en zithoek
Met een L-vormige bank en de twee draaibare voorstoelen is er sprake van een ruime, comfortabele zit-/eethoek. De luxe tafel kan ook nog eens in alle richtingen worden verschoven. De keuken biedt voldoende ruimte in kasten en laden, en heeft een driepits gasstel. Ernaast staat een een ruime koelkast met daarboven een ijskast. De buitendeur is voorzien van een hordeur.

Sanitair en verwarming
Douche, wastafel en wc (cassettesysteem) zijn in deze Hymer tegenover de keuken geplaatst. Het verwarmingssysteem houdt desgewenst ook een boiler op temperatuur voor warm water.

Cabine
Behalve de luxe pilootstoelen biedt de cabine motorairco, cruisecontrol, boordcomputer, achteruitrijcamera en airbags. De bestuurder heeft een deur aan de linkerkant. Een Bearlock op de versnellingsbak vormt een extra diefstalbeveiliging. De voorruit kan worden afgesloten met een elektrisch rolluik.

Slapen en wonen
Boven de garage zijn twee eenpersoonsbedden, een van 2 m lang en een van 1,90 m; de tussenruimte kan met matrassen worden opgevuld. Omdat boven de cabine geen hefbed is gemonteerd maakt de camper een zeer ruime indruk. Bovendien is er zo plaats voor extra bovenkastjes voorin.

Overig
De Hymer is voorzien van een Oyster schotelantenne, een receiver en een flatscreen. De dubbele bodem bevat ruime opbergvakken, van binnenuit bereikbaar. Op het dak is een zonnepaneel geïnstalleerd.

Voor de verkoop van deze camper wordt bemiddeld door de Gelderse Caravan Centrale in Barneveld. <

Specificaties	
merk	*Hymer*
type	*B 578*
soort	*integraal*
bouwjaar	*2015*
basisvoertuig	*Fiat Ducato*
uitvoering	*2.3 Multijet diesel*
vermogen	*149 pk*
transmissie	*handgeschakeld*
kenteken	*GK-665-J*
datum 1e toelating	*22-06-2015*
kilometerstand	*5354 km*
zitplaatsen	*4*
slaapplaatsen	*2*
gewicht rijklaar	*3190 kg*
maximaal gewicht	*3500/4000 kg*
lengte	*7,05 m*
breedte	*2,35 m*
hoogte	*2,90 m*
stahoogte	*1,98 m*
verkoopprijs	*€ 94.900,-*

Uw mooiste campervakanties beginnen in Amersfoort

In de nieuwe Volkswagen California is zestig jaar reiservaring verwerkt en dat merkt u aan elk detail. Voor vier volwassenen is alles aan boord. De California is compact en ruim tegelijk en verbindt comfort met het heerlijke buitengevoel. Wilt u eens proefcamperen? Kom dan naar Amersfoort en ontdek het zelf!

Kom proefcamperen!

Camper Centrum Nederland

Basicweg 5 a-c, 3821 BR Amersfoort
+31 (0)33 453 08 82
info@campercentrumnederland.nl
www.campercentrumnederland.nl
www.volkswagencampers.nl

Campers

Aveco Camper Schade Service

Verzekerd van goed schadeherstel!

Uw voordeel van onze samenwerking met meer dan 40 camperbedrijven:

- Geen standaard eigen risico van € 150,-
- Fabrieksgarantie blijft van kracht bij schadeherstel door merkdealer
- Zorgeloze financiële afwikkeling
- Snelle schadeafhandeling
- Professionele reparatie
- Aantrekkelijke premie

	Groningen	Plaats
1.	Ron Hazenberg Campers	Oude Pekela
2.	De Roo Campers	Stadskanaal

	Friesland	Plaats
3.	De Haan Campers	Tijnje
4.	Swart Campers	Wijckel
5.	Van Drogen Campers & Caravans	Leeuwarden
6.	Veneboer Campers & Caravans	Drachten

	Drenthe	Plaats
7.	Achterkamp Campers	Tynaarlo
8.	Eurotrek Campers	Coevorden
9.	Jonkeren & Vos	Coevorden
10.	Zinger Campers	Beilen

	Flevoland	Plaats
11.	Vrijheid Campers	Urk

	Overijssel	Plaats
12.	Aart Camperinbouw	Heino
13.	Averesch Campers	Rijssen
14.	Bruggink Caravans & Campers	Almelo
15.	Scharphof Campers	Nijverdal

	Gelderland	Plaats
16.	Autobedrijf Van Tuyl	Herwijnen
17.	Bruggink Caravans & Campers	Borculo
18.	Buscamper Nederland	Culemborg
19.	De Jong Caravans & Campers	Hattem
20.	Gelderse Caravan Centrale	Barneveld
21.	Multicampers Wageningen	Wageningen
22.	Stijkel Campers	Harderwijk

	Utrecht	Plaats
23.	Camper Totaal	IJsselstein
24.	Camper Centrum Nederland	Amersfoort

	Noord-Holland	Plaats
25.	Dick Groot Safaricampers	Winkel
26.	Van Baaren Caravans + Campers	Winkel

	Zuid-Holland	Plaats
27.	DD Caravans & Campers	Delft
28.	Kampeercentrum De Jong	Hillegom/De Zilk

	Noord-Brabant	Plaats
29.	Campers & Cars	Nieuwendijk
30.	Beroca Camper & Caravan	Westerhoven
31.	Camper en Caravancenter Cor van den Oever	Herpen
32.	Camperbedrijf Henrie Matheeuwsen	Veldhoven
33.	Liba Campers	Liempde
34.	Linders Kampeerauto's	Bakel
35.	Mobiledrôme & Partners	Oud Gastel
36.	Tjeu van Horne - Kampeercentrum Budel	Budel
37.	Van Venrooy Motorhomes	Oss
38.	Witoma Recreatie	Rosmalen

	Limburg	Plaats
39.	Ridderbeks	Echt
40.	Tielen Campers	America
41.	Caravan & Camper Limburg	Stein

AVECO Verzekeringen

De specialist in camperverzekeringen!

T (0523) 28 27 29
E info@avecoverzekeringen.nl
I www.avecoverzekeringen.nl/schadeservice